

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT
KAVRAMINA FARKLI BİR BAKIŞ OLARAK
YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW):
SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Enes Battal KESKİN

Kütahya - 2010

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMINA FARKLI BİR BAKIŞ
OLARAK YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW):
SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ**

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Cantürk CANER

Hazırlayan:
Enes Battal KESKİN

Kütahya-2010

Kabul ve Onay

Enes Battal KESKİN'in hazırladığı “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile kabul edilmiştir.

...../...../2010

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Yrd. Doç. Dr. Cantürk CANER (Danışman)		
Prof. Dr. Mehmet Sami DENKER		
Yrd. Doç. Dr. Feyzullah ÜNAL		

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2010

Enes Battal KESKİN

ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Gümüşhane Kelkit’te doğdu. İlk ve ortaöğrenimini farklı illerde tamamladı. Uludağ Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü’nden mezun oldu. 2008 yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı’nda yüksek lisans eğitime başladı. Halen eğitime devam eden Keskin, tez dönemindedir. “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği” konusunu incelemektedir.

ÖZET

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMINA FARKLI BİR BAKIŞ OLARAK YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW): SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ

KESKİN, Enes Battal
Yüksek Lisans Tezi, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cantürk CANER
Temmuz, 2010, 161 sayfa

Sürdürülebilirlik, ekosistemdeki yenilenemez kaynakların gelecek nesillere aktarılabilmesi için, insanın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin sistemin taşıma kapasitesinin üzerine çıkmayacak düzeyde tutulması olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir kent ise, değişim ve gelişimin devamlılığını sağlamak amacıyla sosyo-ekonomik çıkarların çevre ile ilgili kaygılarla uyumlu hale getirildiği yerlerdir. Bu tanımlardan hareketle kentlerin sürdürülebilirliğini sağlamak için farklı yaklaşımlar geliştirilmiştir.

Bu çalışmada sürdürülebilir kentleşme kavramına farklı bir bakış olarak “Cittaslow (Yavaş Şehir)” yaklaşımı incelenmiştir. Bu çerçevede ilgili literatürün taranması yoluyla Yavaş Şehirleri ortaya çıkaran nedenler tespit edilmiş ve Yavaş Şehir olmak isteyen şehirlerin yerine getirmek zorunda olduğu kriterler ortaya konulmuştur. Ayrıca Cittaslow hareketinin tarihsel süreci ve dünya çapında yayılma durumu örneklerle incelenmiştir.

Elde edilen veriler ve bilgiler ışığında, Cittaslow kriterlerinin sürdürülebilir kent bağlamında şehirleri fiziksel ve sosyo-kültürel olarak nasıl etkilediğini belirleyebilmek için Seferihisar incelenmiştir. Bu bağlamda Cittaslow’un sürdürülebilir bir kent modeli olarak ortaya konulup-konulamayacağı tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Seferihisar, Sürdürülebilir Kent, Sürdürülebilirlik,
Yavaş Şehir

ABSTRACT**SUSTAINABLE URBAN CONCEPT IN A DIFFERENT PERSPECTIVE
SLOW CITIES (CITTASLOW):
SEFERİHİSAR CASE**

KESKİN, Enes Battal
M.A. Thesis, Department of Public Administration
Supervisor: Asst. Prof. Cantürk CANER
July, 2010, 161 pages

Sustainability is defined as the retention of the human negative impact on the ecosystem at the level which should not exceed carrying capacity of the system, in order to transmit the non-renewable resource to future generations. Sustainable cities are the places where the environmental concerns are aligned with socio-economic interests to ensure the continuity of transformation and development. Moving from this definition, different approaches have been developed to ensure the sustainability of cities.

In this study, “Cittaslow (Slow City)” approach is investigated as a different view on the concept of sustainable urbanization. In this context; through literature reviews, reasons which cause Slow Cities are revealed and criteria that have to be fulfilled by the cities eager to be identified as Slow City are put forward. Additionally, Cittaslow movement’s historical process and the situation throughout the world is examined with examples.

In the light of data and information obtained, Seferihisar is investigated to determine how Cittaslow criteria affects the cities’ physical and socio-cultural sustainability. In this context, Cittaslow is discussed whether it can be put as a sustainable model city or not.

Keywords: Cittaslow, Seferihisar, Slow City, Sustainable City, Sustainability

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMI

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI	5
1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMININ TARİHSEL GELİŞİMİ	7
1.2.1. Brundtland Raporu (Ortak Geleceğimiz)	9
1.2.2. BM Yeryüzü Zirvesi (BM Çevre ve Kalkınma Konferansı).....	10
1.2.3. BM Binyıl Zirvesi	12
1.2.4. BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi.....	12
1.3. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMININ BOYUTLARI.....	13
1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME KAVRAMI	15
1.5. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞMENİN BOYUTLARI.....	19
1.5.1. Çevresel Boyut	19
1.5.2. Ekonomik Boyut	20
1.5.3. Mekânsal (Fiziksel) Boyut	21
1.5.4. Sosyo-Kültürel Boyut	22
1.5.5. Yönetim Boyutu.....	23
1.6. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME İLKELERİ	24
1.7. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME GÖSTERGELERİ.....	27

İKİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMINA FARKLI BİR BAKIŞ:

YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW)

2.1. KAVRAMSAL OLARAK CITTASLOW	30
2.2. CITTASLOW FELSEFESİ: YAVAŞLIK	32

2.3. CITTASLOW TARİHÇESİ.....	35
2.3.1. Yavaş Hareketi (Slow Movement)	35
2.3.2. Yavaş Yemek(Slow Food)	37
2.3.3. Cittaslow.....	40
2.4. CITTASLOW KRİTERLERİ	46
2.4.1. Çevre Politikaları	46
2.4.2. Altyapı Politikaları.....	47
2.4.3. Şehir Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar	48
2.4.4. Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi.....	49
2.4.5. Misafirperverlik	49
2.4.6. Farkındalık Oluşturma	50
2.4.7. Slow Food Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi	50
2.4.8. Özel Koşullar	50
2.5. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE CITTASLOW İLİŞKİSİ	51
2.6. DÜNYADA CITTASLOW(YAVAŞ ŞEHİR) UYGULAMALARI	53
2.6.1. Dünyada Cittaslow Uygulamalarına Genel Bakış	53
2.6.2. Cittaslow Uygulamalarında Ülke Deneyimleri	55
2.6.2.1.Orvieto-İtalya.....	55
2.6.2.2. Ludlow-İngiltere	58
2.6.2.3. Goolwa - Avustralya	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CITTASLOW (SAKİN ŞEHİR) SEFERİHİSAR

3.1. SEFERİHİSAR'IN YEREL POTANSİYELLERİ	65
3.1.1. Tarihsel Gelişimi	65
3.1.2. Sosyo-Kültürel ve Coğrafi Yapısı	67
3.1.3. Ekonomik Yapısı	70
3.1.3.1. Tarımsal Kapasitesi.....	70
3.1.3.2. Turizm Olanakları	71
3.2. SEFERİHİSAR SAKİN ŞEHİR (CITTASLOW) ÇALIŞMASI	73
3.2.1. Mevzuat.....	74
3.2.2. Başvuru Süreci.....	75
3.2.3. Cittaslow(Sakin Şehir) İçin Dönüşüm Çalışmaları.....	80
3.2.3.1. Çevre Çalışmaları	81
3.2.3.2. Altyapı Çalışmaları	84
3.2.3.3. Şehir Kalitesinin Artırılması İçin Yapılan Çalışmalar	89
3.2.3.4. Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi İçin Yapılan Çalışmalar.....	90
3.2.3.5. Misafirperverlik Çalışmaları	94
3.2.3.6. Farkındalık Çalışmaları	95
3.2.3.7. Slow Food Faaliyetlerine ve Projelerine Destek Çalışmaları.....	97

SONUÇ	100
EKLER.....	103
KAYNAKÇA	139
DİZİN	146

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: Sürdürülebilirlik Çalışmaları Kronolojisi.....	8
Tablo 1.2: Gündem 21'in Bölüm Başlıkları.....	11
Tablo 1.3: Binyıl Kalkınma Hedefleri	12
Tablo 1.4: EF Çalışmasında Yer Alan Kentsel Sürdürülebilirlik Göstergeleri	27
Tablo 2.1: “Hadi lezzeti resmedelim” projesinden haftalık bir program.	57
Tablo 3.1: Seferihisar İlçesinde Arazinin Kullanım Şekli	70
Tablo 3.2: Seferihisar Turizmi'nin Güçlü ve Zayıf Yönleri	73

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1: Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Boyutlar Arasındaki Etkileşimler.....	15
--	----

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 2.1: İtalya Orvieto Kenti	56
Harita 3.1: Seferihisar’ın Türkiye’deki yeri ve İzmir’e Göre Konumu	67
Harita 3.2: Seferihisar’ın Ulaşım ve Yerleşme Dokusu	69

RESİMLER LİSTESİ

Resim 2.1: Carlo Petrini	36
Resim 2.2: Cittaslow Logosu.....	45
Resim 2.4: Cittaslow Ludlow Sembolü.....	59
Resim 2.5: Cittaslow Goolwa Sembolü	61
Resim 3.1: Seferihisar Cittaslow Belgesi	78

KISALTMALAR

ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AIDS	Edinilmiş Yetersiz Bağışıklık Sistemi Sendromu
BBB	Bursa Büyükşehir Belediyesi
BM-HABITAT	Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı
ÇEVKO	Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı
EF	Avrupa Vakfı
EMAS	Ekolojik Yönetim ve Denetim Planı
FEE	Çevre Eğitim Vakfı
GDO	Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
HIV	İnsan Bağışıklık Yetmezlik Virüsü
ICLEI	Uluslar arası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi
IUCN	Dünya Doğayı Koruma Birliği
İZKA	İzmir Kalkınma Ajansı
İZSU	İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SAYGİD	Sakin Yaşam Girişimi Derneği
TOKİ	Toplu Konut İdaresi
UKOME	Ulaşım Koordinasyon Merkezi
UNCED	Birleşmiş Milletler Çevre Ve Kalkınma Konferansı
UNCHS	Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşmeleri Merkezi
UNCTAD	Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
URP	Kentsel Yenilenme Programı
USA	Amerika Birleşik Devletleri
WCED	Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu
WSSD	Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi

TEZ METNİ

GİRİŞ

Doğayı hiçe sayan ve doğal kaynakları hiç bitmeyecekmiş gibi savurganca kullanan iktisadi kalkınma anlayışı dünyamızı “sürdürülemez” hale getirmiştir. Sanayi Devrimi’yle başlayan ve daha iyi bir yaşam için insanların fabrikaların bulunduğu kent merkezlerine akın ettirildiği kentleşme süreci, ekolojik sorunların çıkış noktası olmuştur. Küreselleşmenin de etkisiyle dünyanın her yerinde aynı türden problemlerin var olduğu görülmüş ve insanlığın geleceği için kent merkezli çözümler araştırılmaya başlanmıştır. XX. yüzyılın sonunda insanlık vicdanı, gelecek kuşakların da gereksinmelerini dikkate alan, doğadaki diğer canlılara da hayat hakkı tanıyan ve insanın doğanın efendisi değil bir parçası olduğunu söyleyen “sürdürülebilir bir dünya için sürdürülebilir kentleşme” yaklaşımına ulaşmıştır.

Dünyanın bir miras değil emanet olduğu düşüncesi çerçevesinde, hem bugünün hem de gelecekte aynı yerde yaşayacak insanları ve onların yaşam kalitelerini merkeze alan farklı sürdürülebilir kent yaklaşımları ortaya konulmuştur. Bu yaklaşımlardan biri de “yavaş şehir(cittaslow)” hareketidir.

Çalışmanın ana hipotezi şöyledir: Yavaş Şehirler (Cittaslow), küreselleşmenin, şehirlerin dokusunun, yaşam tarzını standartlaştırmasının ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasının önüne geçmek, çevreye duyarlı ve turizm merkezli yerel kalkınmayı gerçekleştirmek için, yaşam kalitesini esas alan, nüfusu belirli bir büyüklüğe ulaşmayan şehirler için geliştirilmiş alternatif bir sürdürülebilir kent modelidir.

Sürdürülebilir kentleşme bağlamında yavaş şehir (cittaslow) hareketini incelediğimiz bu çalışmanın amacı; yavaş şehir (cittaslow) kavramının anlaşılmasını sağlamak, ilgili literatürün taranması yoluyla yavaş şehirlerin özelliklerini ortaya çıkarmak, dünya çapında yayılma durumunu ortaya koyarak sürdürülebilir kent olma iddiasını tartışmaktır. Elde edilen veriler ve bilgiler ışığında, Türkiye’nin hali hazırda ilk ve tek Cittaslow’u Seferihisar’ı inceleyerek, yavaş şehir kriterlerinin hem dünyada hem de ülkemizde belirli bir ölçekte yer alan şehirleri nasıl dönüştürdüğünü/dönüştüreceğini belirleyebilmektir.

Çalışmanın sınırlılıklarını ise şunlardır: Sürdürülebilirlik olgusu tüm boyutlara ile değil kentlere olan etkisi bağlamında incelenmiştir. Hayatın neredeyse her alanını etkileyen küreselleşme kavramı da yine tüm özellikleri ile değil şehirlere olan etkileri

çerçevesinde ele alınmıştır. Yüzlerce üye kente yayılan Yavaş Şehir(Cittaslow) hareketi ise, tüm üye şehirleri değil, Seferihisar örneği incelenerek somutlaştırılmıştır.

Yavaş Şehir (Cittaslow) Hareketi, ortaya çıkışının (1999) üzerinden henüz 11 yıl geçmesine rağmen, 2010 yılı Haziran ayı itibarıyla dünyada, 20 ülkeden 132 üye kent boyutuna ulaşmıştır. İsminin aksine hızla yayılan bu hareket, ülkemizin gündemine Seferihisar'ın Cittaslow üyeliğine kabul edilmesiyle girmiştir. Cittaslow üyeliği Seferihisar'ı hiç beklenmedik bir şekilde tüm ülkenin gündemine getirmiş, dikkatleri üzerine çekmiştir. Seferihisar'ın Cittaslow üyeliğine kabul edilmesinden sonra, Türkiye'de ki kentlerde Cittaslow üyesi olmak konusunda bir hareketlilik başlamıştır. Yaklaşık 60 kentin daha Cittaslow üyesi olabilmek için Kültür Bakanlığı'ndan bilgi istediği belirlenmiştir. Ne var ki bu gelişme bilimsel ya da akademik bir meraktan çok, Seferihisar örneğine yönelik ortaya çıkan medya ilgisinden kaynaklanmıştır.

Cittaslow konusunda yeterli yerli kaynak bulunmayışı bilgilenme sürecinin medya haberleri üzerinden malumat düzeyinde kalmasına neden olmakta, ihtiyaçlara cevap verememektedir. Çalışma, bu anlamda Cittaslow üyesi olmak isteyen kentlerimiz için önemli bir rehber olacaktır. Ayrıca bu çalışmanın, Cittaslow (Yavaş Şehir) konusunda ülkemizde yapılan ilk müstakil bilimsel çalışma olma özelliğine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Yöntem olarak tez çalışmasının başlangıcında literatür taraması yapılmıştır. Konuyu içeren süreli yayınlardaki yerli ve yabancı makaleler, kitaplar, dergiler taranmıştır. Cittaslow Hareketi'nin yeni bir oluşum olması nedeniyle hakkında yapılacak çalışmalara kaynak teşkil edecek bilgi birikimi sınırlıdır. Bu alanda yazılmış kitap ve yayınlanmış makalenin yok denecek düzeyde olması, çalışmamızda birincil kaynak olarak internet kaynaklarını kullanmayı zorunlu kılmıştır. Seferihisar özelinde ise birincil kaynak olarak mülakat/görüşme yöntemine başvurulmuştur.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; sürdürülebilirlik olgusu, tarihsel gelişimi ve boyutları incelenmiştir. Dünyanın sürdürülebilirliğinin kentlerden yola çıkılarak sağlanabileceğinden hareketle; sürdürülebilir kentleşme kavramı çerçevesinde, sürdürülebilir kentleşmenin boyutları, ilkeleri ve göstergeleri ortaya konulmuştur.

İkinci bölümde; sürdürülebilir kentleşmeye farklı bir bakış olarak yavaş şehirler(cittaslow) incelenmiştir. Bu bağlamda, “yavaş şehir(cittaslow)” kavramının ortaya çıkışı, felsefesi, tarihsel süreci ve Cittaslow olabilmek için karşılanması gereken sürdürülebilirlik kriterleri açıklanmıştır. Ayrıca Cittaslow’un dünya çapında etkisi ve yayılma düzeyi örneklerle açıklanmıştır.

Konunun somut bir örnek üzerinde açıklanması teze katkı sağlaması bakımından önemli ve gereklidir. Bu nedenle çalışma alanı olarak üçüncü bölümde; bir Cittaslow olarak Seferihisar incelenmiştir. Seferihisar’ı yavaş şehir olmaya götüren arka plan olarak, tarihi, kültürel, sosyo-ekonomik kaynaklı yerel potansiyelleri araştırılmıştır. Seferihisar’ı Cittaslow yapan süreç ayrıntılı olarak anlatılmış ve Cittaslow kriterlerini yerine getirmek için yapılan ve yapılacak çalışmalar tespit edilmiştir. Bu çalışmaların Cittaslow Seferihisar’ın sürdürülebilir kent olma iddiasının sürekliliğini sağlayıp sağlayamayacağı tartışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMI

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

Günümüzde yaşanan ekolojik sorunların dünyayı mekânîk bir biçimde algılayan ve tasarlayan modernist dünya görüşünün bir sonucu olduğu bilinmektedir. Bu anlayış, iktisadi büyüme biçimlerinin çoğunda, gerek doğal kaynakları kullanarak gerek savurganlığa ve kirlenmeye yol açan yöntemler benimseyerek, çevreden daha fazla şey isteyen bir politika izlemiştir. Oysa bu gelecek kuşaklar açısından büyümeyi riske sokan bir yönelimdir.¹ Batılı olarak adlandırabileceğimiz bu yaklaşımın en belirgin örneği Bacon'un doğaya yaklaşımıdır. Ona göre tabiat, insanlığa hizmet etmeye mecbur ve insanlar tarafından köle yapılması gereken bir varlıktır.²

Bu dünya görüşünün devlet, toplum, insan ve ekonomi anlayışlarının ciddi ekolojik sorunlara kaynaklık ettiği aşıkardır. Kaynakların yanlış kullanılarak tüketilmesi ve çevre kirliliği sorunlarının evrenselliğinin anlaşılmasıyla beraber, tamirinin ve yerine konulmasının bir sürece bağlı olduğu fark edilmiştir. Böylelikle vakit kaybetmeden çözüm aranması gerektiği ortaya çıkmış ve dünyadaki pek çok ülkeyi bir çatı altında toplayarak çalışma yapma ve çözüm önerileri üretme fikri ortaya çıkmış ve sürdürülebilirliğin sağlanmasının yolları araştırılmıştır. Bu bağlamda insan yaşamı için tehdit oluşturan olumsuz gelişmelerin farkına varılması “sürdürülebilirlik” kavramının temelini oluşturmaktadır.³

21. yüzyılın başı, teknolojiye ve sanayiye gelişmelerin doruğa ulaştığı bir dönüm noktası olurken, ekolojik dengenin bozulması ve doğal kaynakların yok olması bu gelişmelerin ağır bedeli olmuştur.⁴ Özellikle, 20. yüzyılın son çeyreği, çevre ve kalkınma bağlamında, insanlık için oldukça karamsar ve ürkütücü bir geleceğin resmedilmeye başlandığı bir dönemdir.⁵ Bu durumu Erich Fromm radikal bir dille şöyle ifade etmektedir: “Çoğu kimse farkında olmasa bile, artık insanlık bir dönüm noktasına

¹ Gordon Marshall, (1999), *Sosyoloji Sözlüğü*, Osman A. ve Derya K. (Çev), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara: s.706.

² M. Sami, Denker, (2002), *Sosyal Bilimlerde Yöntem ve Bilimsel Rapor Hazırlama Teknikleri Ders Notları*, 8.Basım, Kütahya: s.313.

³ Arzu Çahantimur ve Hülya Turgut Yıldız,(2008), *Sürdürülebilir Kentsel Gelişmeye Sosyokültürel Bir Yaklaşım: Bursa Örneği*, *İTÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım*, Cilt:7, Sayı:2, İstanbul: s.3.

⁴ <http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1329> (25.06.2010).

⁵ Sadun Emrealp, (2005), *Türkiye Yerel Gündem 21 Programı. Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı*, 2.Baskı, IULA- EMMME Yayını, İstanbul: s.13.

gelmiştir. Yapacağı bir seçme ile ya kendisi ile birlikte tüm canlıları ve dünyayı ortadan kaldıracak ya da yaşamını ve gelişimini sürdürmeye devam edecektir.”⁶

Bu düşüncelerden hareketle, çevre sorunlarının, dünyadaki artan yoksulluk ve işsizlik, sağlıksız kentleşme, uluslararası eşitsizlik gibi sorunlara da yönelecek şekilde, yeni ve geniş bir bakış açısı ile ele alınması zorunluluğu doğmuştur. Bu düşüncelerin sonucunda insanlığın çıkış yolu, çevre ile kalkınma arasında bir denge oluşturulmasına ve kalkınmanın “sürdürülebilir” olmasına bağlanmıştır.⁷

Sürdürülebilirlik kavramı, sürdürülebilir kalkınma kavramıyla yakından ilgilidir. Sürdürülebilir kalkınma, doğal çevredeki kaynakların temelini koruyan politikalara dayalı bir iktisadi büyüme anlayışıdır.⁸

İlk olarak Stockholm Çevre Konferansında geniş boyutlu bir şekilde tartışılan ve bir zihniyet değişikliği gerçekleşmeden çözüm bulunamayacağı belirtilen ekolojik sorunlar insanlığın gündeminde ilk sıralara oturmuştur. Bu sürecin ardından gelen sorgulama süreci Batıda yeşil hareket ve diğer ekolojik grupların yükselmelerine sebep olmuştur. Bu süreç bir çevre ideolojisinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İşte bu ideolojinin adı “Sürdürülebilir Kalkınma”dır.⁹ Bu perspektif doğal çevreyi koruyabilir, hatta daha iyi duruma getirebilir. Aynı doğrultuda, günümüzdeki iktisadi gelişme de çevresel kaynaklara ve geleceğe yönelik yatırımlar yapılarak sürdürülebilir.¹⁰

Sürdürülebilir Gelişme kavramı Kentbilim Terimleri Sözlüğü’nde,¹¹ “çevre değerlerinin ve doğal kaynakların savurganlığa yol açmayacak biçimde akılcı yöntemlerle, bugünkü ve gelecek kuşakların hak ve yararları da göz önünde bulundurularak kullanılması ilkesinden özveride bulunmaksızın, ekonomik gelişmenin sağlanmasını amaçlayan çevreci dünya görüşü” şeklinde tanımlanmaktadır.

⁶ Erich Fromm, (1997), *Sahip Olmak Ya da Olmak*, Aydın A(Çev), Arıtan Yayınevi, İstanbul: ss.7-8.

⁷ Emrealp, a.g.e., s.13.

⁸ Marshall, a.g.e., s.706.

⁹ Kemal Görmez, (2006), Sürdürülebilir Kalkınmacılıktan Yağmalanan Kıyılara Türkiye’nin Kıyı Politikası, *Kıyı Alanlarında Hukukilik ve Sürdürülebilirlik Arayışı* “Başkent Mekân Günü” Panel ve Arama Konferansı, 02 Haziran 2006, Ankara, s.21.

¹⁰ Marshall, a.g.e., s.706.

¹¹ Ruşen Keleş, (1998), *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*, İmge Yayınları, Ankara: s.112.

Sürdürülebilirlik kavramı IUCN tarafından 1982 yılında kabul edilen Dünya Doğa Şartı belgesinde de yer almıştır. Bu şarta göre, insanların yararlandığı kaynakların optimum sürdürülebilirliğini başarabilecek biçimde yönetilmeleri ve bunun türlerin bütünlüğünü tehlikeye atmayacak biçimde yapılması gerekmektedir.¹²

Gelinen noktada sürdürülebilirliğe ilişkin bir kaç farklı tanım yapılabilir: Sürdürülebilirlik, ekosistemindeki tüm çeşitliliğin ve yenilenemez kaynakların gelecek nesillere aktarılabilmesi için, insanın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin sistemin taşıma kapasitesinin üzerine çıkmayacak düzeyde tutulmasıdır.¹³ Bir başka tanıma göre “Sürdürülebilirlik çevre hareketi içerisinde ortaya çıkan, oldukça yaygın olarak kabul gören ve içeriği siyasal süreç içinde, sürekli olarak yeniden belirlenmeye çalışılan bir ahlak ilkesidir”.¹⁴ Diğer bir tanıma göre, Sürdürülebilirlik, sürekliliği olan herhangi bir sistemin işlerini kesintisiz, bozulmadan, aşırı kullanımla tüketmeden sürdürebilmesidir.¹⁵

1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Roma Kulübü tarafından 1972 yılında hazırlanan “Büyümenin Sınırları” adlı raporda, büyüme ve kaynaklar arasındaki ilişkilere değinilerek, denetimsiz büyümenin kontrol altına alınması gerektiği üzerinde durulmuştur.¹⁶

Sürdürülebilirlik kavramı, ilk uluslararası ifadesini, İsveç’in Stockholm kentinde 1972 yılında yapılan Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı’nda bulmuştur. Konferans’ın sonuç bildirgesinde, kaynak kullanımında kuşaklararası hakkaniyeti gözetken, kalkınma ile çevrenin birlikteliğini vurgulayan ilkeler ortaya konmuştur.¹⁷ Sürdürülebilirlik kavramını 1987 yılında Dünya Kalkınma ve Çevre

¹² Ayşegül Mengi ve Nesrin Algan, (2003), *Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme-AB ve Türkiye Örneği*, 1. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara: s.19.

¹³ Özge Yalçın Ercoşkun, (2007), *Sürdürülebilir Kent İçin Ekolojik-Teknolojik (Eko-Tek) Tasarım: Ankara-Güdümlü Örneği*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara: s.9.

¹⁴ İlhan Tekeli, (1999), *Sürdürülebilirlik Kavramı Üzerine İrdelemeler*, Prof. Dr. Cevat Geray’a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, Ankara: s.729.

¹⁵ <http://www.kentli.org/makale/kultur.htm> (02.04.2010).

¹⁶ Esra Diğdem Aktaş, (2007), *Kentlerin Sürdürülebilir Gelişiminde Güncel Yaklaşımlar Kapsamında Yaşam Kalitesi-Kocaeli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli: s.4.

¹⁷ Emrealp, a.g.e., s.13.

Komisyonu tarafından hazırlanan “Ortak Dünyamız/Geleceğimiz” adlı raporda da görmektedir.¹⁸

Sürdürülebilirliğin Dünya gündeminde önemli bir yer edinmesi ile birlikte sürdürülebilirlik kavramını ve hedeflerini dünya genelinde anlatmayı kendine görev bilen pek çok uluslararası organizasyon oluşmaya başlamıştır. Bu çerçevede BM Genel Kurulu tarafından 1978 yılında sosyal ve çevresel olarak sürdürülebilir yerleşimleri teşvik etmek için BM-HABITAT kurulmuştur.¹⁹

BM-HABITAT ve diğer organizasyonlar tarafından yapılan çalışmaların sürdürülebilirlik gündemi üzerinde önemli etki oluşturanları Tablo 1.1.de kronolojik olarak verilmiştir.

Tablo 1.1. Sürdürülebilirlik Çalışmaları Kronolojisi

1972	Bir grup araştırmacı, yönetici, sanayici ve bilim adamından oluşan <i>The Club of Rome</i> (Roma Kulübü) adlı topluluğun yayınladığı <i>The Limits to Grow (Büyümenin Sınırları)</i> başlıklı raporda yer alan sonuç cümlesi olan; “...eğer günümüzdeki nüfus artışı, kirlilik, yiyecek üretimi ve kaynak kullanımı aynı hızla devam ederse, önümüzdeki yüzyıl içinde bu gezegen büyüme sınırlarına dayanmış olacaktır.” denilerek konunun önemi uluslararası düzeyde ortaya konulmuştur.
1972	UNEP, tarafından, çevre problemlerinin çözümüne ilişkin ilk uluslar arası organizasyon olan <i>Stockholm İnsan Çevreleri Konferansı</i> (Stockholm Conference on the Human Environment) gerçekleştirilmiştir.
1976	Van Couver (Kanada)’da, hızla gelişen dünyada yerleşme ve konut problemlerini tartışmaya açmak amacı için <i>BM Habitat I Konferansı</i> düzenlemiştir.
1978	UNCHS kurulmuştur.
1980-1983	<i>Brandt Komisyonu</i> tarafından <i>North-South: A Programme for Survivals</i> (Kuzey-Güney:Yaşam İçin Bir Program) (1980) ve <i>Common Crisis: North-South Co-Operation for World Recovery</i> (Ortak Kriz:Dünyayı Kurtarmak İçin Kuzey-Güneyİşbirliği) (1983) kitapları yayınlanarak sürdürülebilir bir dünyanın önemine dikkat çekilmiştir.
1987	WCED tarafından <i>Brundlant Raporu</i> , “Ortak Geleceğimiz” (<i>Our Common Future</i>) yayınlanarak “sürdürülebilirlik” kavramı tanımlanmıştır.
1992	Rio De Janeiro (Brezilya)’da, UN-Habitat tarafından düzenlenen <i>Dünya Zirvesi (Earth Summit)</i> ’nde sürdürülebilirliğin sosyal önemi vurgulanmıştır.
1994	Aalborg (Danimarka) da düzenlenen <i>Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Avrupa Konferansında Yerel Gündem 21 (Agenda 21)</i> imzalanarak sosyal eşitlik ana fikri vurgulanmıştır.
1996	Lizbon (Portekiz) de, <i>II. Sürdürülebilir Kentler Avrupa Konferansı</i> düzenlenmiştir.
1996	İstanbul (Türkiye)’da, <i>Habitat II Konferansı</i> düzenlenerek sürdürülebilir gelişmenin sağlanabilmesi için yerel yönetimlerle işbirliğinin önemi üzerinde durulmuştur.

¹⁸ Jeremy Gaines ve Stefan Jager, (2009), *Manifesto for Sustainable Cities*, Prestel Verlag, New York:p.8.

¹⁹ http://www.bayindirlik.gov.tr/turkce/kentlesme/Kentges_raporu_son.pdf (04.06.2010).

Tablo 1.1. (Devam)

2000	Günümüzün en güçlü ve öncelikli küresel taahhüt belgelerinden biri olarak kabul edilen <i>BM Binyıl (Milenyum) Bildirgesi</i> imzalanmıştır.
2000	Venedik (İtalya) da düzenlenen <i>Birleşmiş Milletler Yerel Yönetimler Toplantısı</i> 'nda Habitat II Deklarasyonu'nun nasıl uygulanabileceği tartışılmıştır.
2000-2001	Birleşmiş Milletler tarafından ardı ardına yayınlanmış olan <i>Yeni Yüzyılda Kentler ve Diğer İnsan Yerleşmeleri (Declaration on Cities and Other Human Settlements)</i> ile ilgili deklarasyonlar ile sürdürülebilir kentsel gelişmenin sağlanması ve yoksulluğun azaltılması konularındaki uluslararası toplumsal sorumluluğa dikkat çekilmiştir.
2002	Nairobi (Kenya) da UN-Habitat tarafından düzenlenen <i>World Urban Forum I</i> 'de, Habitat II de ele alınan konular, değerlendirilerek sürdürülebilir kentsel gelişme için katılımcı yerel yönetimin önemi bir kere daha vurgulanmıştır.
2002	Johannesburg'da düzenlenen Dünya <i>Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (World Summit on Sustainable Development)</i> 'de, tüm dünya ülkeleri için ortak hedefin; uygar ve her konuda eşit haklara sahip bir küresel toplum yaratılması ve bir taraftan çevreyi korurken diğer yandan ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlayacak <i>Yerel Gündem 21</i> esaslarının uygulanmasının yerelden küresel kadar tüm ölçeklerde gerçekleştirilmesi olduğu belirlenmiştir.
2004	Barcelona (İspanya)'da düzenlenen <i>World Urban Forum II</i> 'de, kentler; farklı kültürlerin kesim noktası olarak ele alınarak, kültürel çeşitlilik ve sürdürülebilir gelişme için barış kültürünün önemi üzerinde durulmuştur.
2006	Van Couver (Canada)'da düzenlenmiş olan <i>World Urban Forum III</i> de hızlı kentsel gelişmenin insanlar, kentler, ekonomi ve politika üzerindeki etkileri tartışılmıştır.
2008	Nanjing (Çin) da düzenlenmiş olan <i>World Urban Forum IV</i> 'de, her yaş grubu ve her sosyal gruptan insan için dengeli bölgesel gelişme gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Kaynak: Çahantimur, 2010: 243-244.

Sürdürülebilir bir dünya için yapılan uluslar arası çalışmalardan bazıları etkileri ve kapsamı nedeniyle dünyamızda dönüm noktası diyebileceğimiz dönüşümlerin başlangıcı olmuştur. Bu nedenle sürdürülebilirlik çalışmalarının tarihindeki bu önemli başlıkları ayırtılandırmak gerekmektedir.

1.2.1. Brundtland Raporu (Ortak Geleceğimiz)

1987 yılında WCED tarafından yayınlanan “Ortak Geleceğimiz” başlıklı bu raporda, çevresel gelişme ile ekonomik kalkınma arasındaki dengenin kurulmasına ve gelişmenin “sürdürülebilir” olmasına dikkat çekilmiştir.²⁰ Komisyon’a başkanlık eden Gro Harlem Brundtland’ın, aynı dönemde Norveç Başbakanı olması nedeniyle, “*Brundtland Raporu*” olarak da adlandırılan bu rapor, “sürdürülebilir kalkınma” kavramının yaşama geçirilmesine yönelik küresel eylem planına giden yolun temel taşlarını döşemiştir.²¹

²⁰ <http://www.bayindirlik.gov.tr/>.

²¹ Emrealp, a.g.e., s.14.

Rapordaki temel kaygı çevre ile kalkınmanın uyumsuzluğu ve çevrenin kalkınma uğruna feda edilmesidir. Kalkınmanın sürdürülebilirliği, çevrenin ekonomik gelişmenin kaynağı ve sınırı olduğu düşüncesinin benimsenmesine bağlıdır. Rapor, devletlerin ticaret, finans ve yardım faaliyetlerinin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini belirtmekte ve hiçbir ülkenin diğer ülkelerden soyutlanarak kalkınamayacağını ileri sürmektedir.²²

1.2.2. BM Yeryüzü Zirvesi (BM Çevre ve Kalkınma Konferansı)

BM Genel Kurulu, 1989 yılında aldığı kararla, bir “Çevre ve Kalkınma Konferansı” düzenlenmesini kararlaştırmıştır. “Yeryüzü Zirvesi” olarak adlandırılan UNCED, 1992’de Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde gerçekleştirilmiştir. 179 ülkenin Devlet ve Hükümet Başkanları ile birlikte, binlerce resmi temsilcinin ve 35.000’in üzerinde sivil toplum kuruluşu temsilcisinin katılımıyla bu zirve, Birleşmiş Milletler’in en yüksek katılım düzeyine ulaşılan toplantısı olma özelliğini korumaktadır. Bu zirve, yalnızca “sürdürülebilir kalkınma” kavramını yaşantımıza sokmakla kalmayarak, katılımcı süreçlerin önce Birleşmiş Milletler’ce, ardından da tüm hükümetler ve diğer kurum ve kuruluşlarca dikkate alınmasını sağlamıştır.²³

UNCED’in temel çıktısı “Gündem 21” başlıklı küresel eylem planıdır. BM’in en tanınmış belgelerinden biri durumuna gelen Gündem 21,²⁴

- Kalkınma ve çevre arasında denge kurulmasını hedefleyen “*sürdürülebilir gelişme*” kavramının yaşama geçirilmesine yönelik bir eylem planı niteliğindedir.
- İnsanın temel gereksinimlerinin karşılanmasını, yaşam standartlarının iyileştirilmesini, ekosistemlerin daha iyi korunmasını ve yönetilmesini amaçlamaktadır.
- Bir yandan günümüzün ağırlıklı sorunlarının üstesinden gelmeyi, öte yandan da dünyamızı gelecek yüzyılın tehditlerine karşı hazırlamayı, bir başka ifadeyle 21. yüzyılın gündemini oluşturmayı hedeflemektedir.

²² Murat Çetin, (2005), Teori ve Uygulamada Bölgesel Sürdürülebilir Kalkınma, *Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt 26, Sayı:7 (1), Sivas: ss.2-4.

²³ Emrealp, a.g.e., s.15.

²⁴ <http://www.bayindirlik.gov.tr/>.

Gündem 21 üç ana ve bir tamamlayıcı kısımdan oluşmakta ve toplam 40 bölümü içermektedir. Katılımcı yaklaşımın, bu küresel eylem planının tamamına yansımış olduğu görülmektedir. Gündem 21'in başlıkları Tablo 1.2'de görülmektedir.

Tablo 1.2. Gündem 21'in Bölüm Başlıkları

KISIM I: SOSYAL VE EKONOMİK BOYUTLAR	
Bölüm 1:	Giriş
Bölüm 2:	Gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir kalkınmanın hızlandırılması için uluslararası işbirliği
Bölüm 3:	Yoksullukla mücadele
Bölüm 4:	Tüketim alışkanlıklarının değiştirilmesi
Bölüm 5:	Demografik dinamikler ve sürdürülebilirlik
Bölüm 6:	İnsan sağlığının korunması
Bölüm 7:	Sürdürülebilir insan yerleşimleri gelişmesinin desteklenmesi
Bölüm 8:	Karar alma sürecinde çevre ve kalkınmanın bütünleştirilmesi
KISIM II: KALKINMA İÇİN KAYNAKLARIN KORUNMASI VE YÖNETİMİ	
Bölüm 9:	Atmosferin korunması
Bölüm 10:	Toprak kaynaklarının planlanması ve yönetimine bütünsel yaklaşım
Bölüm 11:	Ormansızlaşma ile mücadele
Bölüm 12:	Hassas ekosistemlerin yönetimi: çölleşme ve kuraklık ile mücadele
Bölüm 13:	Hassas ekosistemlerin yönetimi: dağların sürdürülebilir gelişmesi
Bölüm 14:	Sürdürülebilir tarımın ve kırsal kalkınmanın desteklenmesi
Bölüm 15:	Biyolojik çeşitliliğin korunması
Bölüm 16:	Biyoteknolojinin çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi
Bölüm 17:	Okyanusların, denizlerin, kıyı alanların ve canlı kaynaklarının korunması, rasyonel kullanımı ve geliştirilmesi
Bölüm 18:	Tatlısu kaynaklarının temini ve kalitesinin korunması: Su kaynaklarının geliştirilmesi, yönetimi ve kullanımında bütünsel yaklaşımların uygulanması
Bölüm 19:	Zehirli ve tehlikeli ürünlerin yasadışı uluslararası dolaşımı dahil olmak üzere, zehirli kimyasal maddelerin çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi
Bölüm 20:	Tehlikeli atıkların yasadışı uluslararası dolaşımı dahil olmak üzere, tehlikeli atıkların çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi
Bölüm 21:	Katı atıkların ve atık suların çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi
Bölüm 22:	Radyoaktif atıkların güvenli ve çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi
KISIM III: TEMEL GRUPLARIN ROLLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	
Bölüm 23:	Başlangıç
Bölüm 24:	Sürdürülebilir ve hakkaniyetli gelişme yönünde kadınlar için küresel eylem
Bölüm 25:	Sürdürülebilir gelişmede çocuklar ve gençlik
Bölüm 26:	Yerli halkların ve toplulukların rollerinin tanınması ve güçlendirilmesi
Bölüm 27:	Hükümet-dışı kuruluşların rolünün güçlendirilmesi
Bölüm 28:	Gündem 21'in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri
Bölüm 29:	İşçilerin ve işçi sendikalarının rolünün güçlendirilmesi
Bölüm 30:	İş çevrelerinin ve sanayinin rolünün güçlendirilmesi
Bölüm 31:	Bilimsel ve teknolojik topluluk
Bölüm 32:	Çiftçilerin rolünün güçlendirilmesi
KISIM IV: UYGULAMA ARAÇLARI	
Bölüm 33:	Mali kaynaklar ve mekanizmalar
Bölüm 34:	Çevresel açıdan sağlıklı teknolojinin transferi, işbirliği ve kapasite geliştirilmesi
Bölüm 35:	Sürdürülebilir gelişme için bilim
Bölüm 36:	Öğretimin, kamu duyarlılığının ve eğitimin özendirilmesi
Bölüm 37:	Kapasite geliştirmeye yönelik ulusal mekanizmalar ve uluslararası işbirliği
Bölüm 38:	Uluslararası kurumsal düzenlemeler
Bölüm 39:	Uluslararası hukuki araçlar ve mekanizmalar
Bölüm 40:	Karar alma sürecinde bilgi

Kaynak: Emrealp, 2005: 17.

1.2.3. BM Binyıl Zirvesi

BM'nin New York'taki Genel Merkezi'nde, 6-8 Eylül 2000 tarihleri arasında yapılan liderler zirvesinde, günümüzün en güçlü ve öncelikli küresel taahhüt belgelerinden biri olarak kabul edilen BM Binyıl (Milenyum) Bildirgesi imzalanmıştır. Bildirge'de, 21. yüzyılın uluslararası ilişkileri açısından zorunlu görülen temel ilkelerin “özgürlük, eşitlik, dayanışma, hoşgörü, doğaya saygı ve ortak sorumluluk” olduğu belirtilmektedir. Milenyum Bildirgesi'nde bu ortak değerlerin yaşama geçirilmesine yönelik hedefler de belirlenmiştir²⁵

Ayrıca dünyada bir dönüm noktası olması öngörülen ve Tablo 1.3'te sıraladığımız kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılmasına yönelik hedefler de belirlenmiştir. 2015 yılına kadar gerçekleştirilmek üzere, ortaya konan bu hedefler “Binyıl Kalkınma Hedefleri” olarak adlandırılmaktadır.

Tablo 1.3. Binyıl Kalkınma Hedefleri

Hedef 1	Aşırı yoksulluğun ve açlığın azaltılması
Hedef 2	Evrensel temel eğitimin sağlanması
Hedef 3	Cinsler arası eşitliğin sağlanması ve kadınların yapabilir kılınması
Hedef 4	Bebek ölümlerinin azaltılması
Hedef 5	Ana-çocuk sağlığının iyileştirilmesi
Hedef 6	HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklarla mücadele edilmesi
Hedef 7	Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
Hedef 8	Kalkınma için küresel bir ortaklık geliştirilmesi

Kaynak: Emrealp, 2005: 24.

1.2.4. BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi

Sürdürülebilir kalkınma başlığının ilk kez küresel bir konferansa adının verildiği Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi, 26 Ağustos - 4 Eylül 2002 tarihleri arasında Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde düzenlenmiştir. 10 yıl önce düzenlenen 1992 Rio Zirvesi sonrasında dünyada Gündem 21 uygulamalarının değerlendirilmesini hedeflemesi nedeniyle, “Rio+10” adıyla da anılmaktadır.²⁶

Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nin iki temel çıktısı olarak, “Uygulama Planı” ile “Johannesburg Sürdürülebilir Kalkınma Bildirgesi” benimsenmiştir. Zirve'ye katılan tüm hükümetlerin imzaladığı Uygulama Planı, yoksulluğun azaltılması başta olmak

²⁵ <http://www.bayindirlik.gov.tr/>.

²⁶ a.g.k.

üzere, tüketim, doğal kaynaklar, sağlık, uygulama araçları gibi konuları kapsamaktadır. Zirve'nin diğer temel çıktısı olan "Johannesburg Sürdürülebilir Kalkınma Bildirgesi"nde, "sürdürülebilir kalkınma" hedefine yönelik küresel taahhüt yinelenmekte ve uygulamanın güçlendirilmesi gereği vurgulanmaktadır.²⁷

1.3. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMININ BOYUTLARI

Sürdürülebilirliğin, ekonomik sürdürülebilirlik, sosyal sürdürülebilirlik ve çevresel sürdürülebilirlik olarak tanımlanabilecek üç boyutundan söz etmek mümkündür. Bu boyutlardan birincisi adil paylaşımı, ikincisi katılımı, üçüncüsü ise doğal kaynakların korunmasını ifade etmektedir. Sürdürülebilirliğin inşa edilebilmesi ancak ekonomik, sosyal ve çevresel bu üç boyutun aynı paralellikte ve zamanda gerçekleşebilmesiyle sağlanabilir.²⁸

Sürdürülebilirliğin Çevresel Boyutu, doğal kaynakları tüketme hızımızın doğal sistemlerin kendini yenileme hızını aşmamasını ifade etmektedir. Çevresel sürdürülebilirlik, doğaya bırakılan kirlilik yoğunluğunun hava, su ve toprak tarafından emilme ve çözülme kapasitesini aşmaması anlamına gelmektedir. Çevresel sürdürülebilirlik, biyolojik çeşitliliğin ve insan sağlığının korunmasının yanı sıra, hava, su ve toprak kalitesinin hem insan varlığı ve refahını, hem de hayvan ve bitki yaşamını her zaman için sürdürmeye yetecek standartlarda sürekli kılınmasını da içermektedir.²⁹ Sürdürülebilir kavramının temelinde kaynakların korunması ve geliştirilmesi bulunmaktadır. Kaynakların sürekli olarak, korunarak değerlendirilmeleri, özellikle yenilenebilir kaynakların kendilerini yenileme sınırları aşılmadan kalkınmaya destek olabilmeleri, çevreyi koruyan kalkınma felsefesinin temelini oluşturmaktadır.³⁰

Sürdürülebilirliğin Ekonomik Boyutu, ekonomik sistemin insanların temel ihtiyaçlarına cevap verebilmesi, gelir dağılımındaki adaletsizliği ortadan kaldırarak fakirliğin azaltılması, buna paralel olarak insanlar arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılmasını ifade etmektedir.³¹ Sürdürülebilir ekonomi ilkesi, ekonomik kalkınma sağlanırken doğal kaynakların (atmosfer, toprak, su ve ormanlar gibi) kısıtlı olduğunun

²⁷ Emrealp, a.g.e., s.25.

²⁸ Hasan Ş. Haştemoğlu, (2006), *1960'larda Sürdürülebilirlik Ve Kentleşme; Isparta, İstasyon Caddesi Örneği* Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta: s.9.

²⁹ <http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs%5Caalborgsarti.pdf> (27.05.2010)

³⁰ <http://www.kentli.org/>.

³¹ http://www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/Feristah_II.doc (27.05.2010).

göz önünde bulundurulmasına işaret etmektedir.³²

Sürdürülebilirliğin Sosyal Boyutu, sağlıklı toplumların ekonomik refah içinde yaşantısı olarak adlandırılmaktadır.³³ Sosyal boyut, temel insan ihtiyaçlarının karşılanmasının yanında sosyal adalet ve en üst düzeyde katılımın gerçekleşebilmesi için ortam hazırlamayı ifade etmektedir. Buradaki amaç, sürdürülebilirlik için çevresel ve ekonomik karar mekanizmalarını bütünleştirmektir.³⁴

Bu çerçevede sosyal sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için, sosyal adalet ilkesi ile, insanların sağlık hizmeti, istihdam ve konut gibi temel sosyal gereksinimlere eşit biçimde erişiminin sağlanması gerekmektedir. Bu temel gereksinimlerin karşılanması, sosyal sürdürülebilirlik boyutu gereği çevre koruma amacı ile bütünleştirilmelidir.³⁵

Sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için, bu üç temel boyutu, yani ekonomik, sosyal ve ekolojik süreçler arasındaki ilişkiler bütün olarak değerlendirilmeli, karar alma ve politika yapma faaliyetleri sırasında, amaçların ve hedeflerin bu boyutlarla uyumlu bir yapıda olmasına dikkat edilmelidir.

Sürdürülebilirliğin bu üç boyutu arasında karşılıklı etkileşimler mevcuttur. Her birinin diğeriyle etkileşimi, sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için neden üç boyutun birlikte ele alınmasını gerektiğini çok iyi açıklamaktadır. Sürdürülebilirliğin temel boyutlarının daha iyi anlaşılması için ayrı ayrı sınıflandırmasını yaparak birbirleri arasındaki etkileşimi incelemek gerekmektedir. Temel boyutlar arasındaki etkileşimler ana hatlarıyla şöyle açıklanabilir.³⁶

³² <http://www.bayindirlik.gov.tr/>.

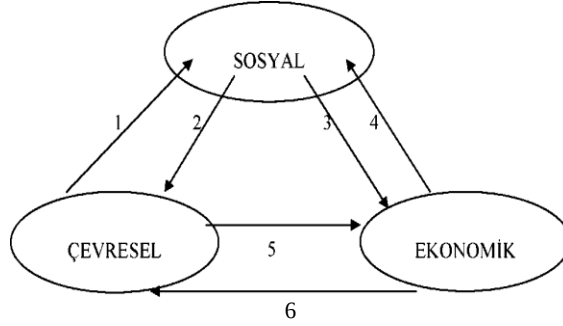
³³ <http://tr.wikipedia.org/wiki/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik> (05.06.2010).

³⁴ <http://www.econturk.org/>.

³⁵ <http://www.bayindirlik.gov.tr/>.

³⁶ OECD, (2005), The Interim Report on The OECD Three Year Project on Sustainable Development, ss.19-20, <http://www.oecd.org/subject/mcm/1999/pdf/totrevh.pdf>, 04.05.2010).

Şekil 1.1. Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Boyutlar Arasındaki Etkileşimler

Kaynak: <http://www.oecd.org/subject/mcm/1999/pdf/totrevh.pdf>, 04.05.2010).

Ekonomik ve Çevresel Boyutların Etkileşimi; Ekonomik politikaların fayda ya da zarar yönünde çevresel sonuçları vardır. Öte yandan çevresel kaynaklar ekonomiye önemli girdiler sunarken, çevresel korumaya yönelik önlemler de ekonomiyi önemli derecede etkileyebilir.

Sosyal ve Çevresel Boyutların Etkileşimi; Çevresel tahribat sosyal yapı üzerinde sağlık tehlikesi oluştururken, etkin çevresel politikalar, insanlığın yaşam ve çalışma şartlarını iyileştirebilir.

Ekonomik ve Sosyal Boyutların Etkileşimi; Birçok ekonomik süreç geniş anlamda toplumu etkiler ve yön verir. Ekonomik refahın bireyler arasında dağılımı ve farklılaşması ya da sosyal norm ve davranışların işleyen piyasalara çeşitli etkileri, ekonomi ile sosyal boyut arasındaki ilişkiyi biçimlendirmektedir.

1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME KAVRAMI

Sürdürülebilir Kentleşme kavramına geçmeden önce, kent ve kentleşme terimlerini açıklamak konunun anlaşılması adına faydalı olacaktır.

Kent, sanayi, ticaret hizmet gibi ekonomik etkinliği olan, tarımsal ürünlerde dahil olmak üzere her türlü ürünün dağıtıldığı, sınırları belirlenmiş bir alanda yoğunlaşmış nüfusun sosyal bakımdan tabakalaştığı, mesleksel rollerin artarak farklılaştığı, dikey ve yatay hareketliliğin yaygın olduğu, çeşitli sosyal grupları barındıran, sivil toplum örgütlerinin etkinliğinin gittikçe arttığı, merkezi ve yerel yönetimi temsil eden yönetsel kurumların bulunduğu, yerel, bölgesel ya da uluslar arası ilişki ağlarına sahip heterojen bir toplumdur/yapıdır.³⁷

³⁷ Hüseyin Bal, (1999), *Kent Sosyolojisi*, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara: s.23.

Sosyolojik açıdan şehir, sosyal olarak heterojen bireylerin oluşturduğu, görece büyük, yoğun ve kalıcı bir yerleşimdir.³⁸ Yakut Sencer kenti, “kendine özgü bir iş-güç biçimi, toplumsal örgütü, kültürü bulunan çok nüfuslu yerleşmeler” olarak tanımlamaktadır.³⁹ İnan Özer’e göre kent; “tarımsal olmayan üretim yapılan ve tüm üretimin denetlendiği, dağıtımın koordine edildiği, belirli teknolojinin beraberinde getirdiği büyüklük, yoğunluk, heterojenlik ve bütünleşme düzeylerine varmış yerleşme türü”dür.⁴⁰ “Şehir; toplumsal hayata, insanlar arasındaki ilişkilere biçim veren, sosyal mesafelerin en aza indiği, bu ilişkilerin en büyük yoğunluk kazandığı yerdir.”⁴¹

Kent tanımlarında olduğu gibi kentleşmenin de farklı tanımları yapılmaktadır. Kentleşme kavramını İhsan Sezal “dar mekânlı” cemaat hayatından, “geniş mekânlı” bir cemiyet(toplum) hayatına geçiş ve bu ikinci yaşama şekline göre yeni “sosyal münasebetlere” ve bunun gerektirdiği “yeni teşkilatlanmalara” giriş olarak tanımlamaktadır.⁴² Başka bir tanıma göre kentleşme; “ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel faaliyetlerin mekâna yansımaları ve mekânı biçimlendirmesi süreci”dir.⁴³ Kentleşme sosyolojik bir kavram olarak, sadece yeni bir ekonomik örgütlenme ve değişmiş bir fiziki çevreyi belirtmemekte, aynı zamanda insanın davranış ve düşüncelerine de etki eden yeni bir toplumsal düzeni ifade etmektedir.⁴⁴

Yukarıdaki tanımlardan hareketle, tüm yaşamsal faaliyetlerin gerçekleştiği, aynı zamanda kirliliğin ve sürdürülebilirliği engelleyen olguların en çoğunu üreten kentlerin, sürdürülebilirlik yaklaşımıyla ilişkili olarak ele alınması kaçınılmazdır.⁴⁵ Bugün, dünyanın büyük bir kısmında, en azından Avrupa Birliği kapsamındaki ülkelerde, nüfusun %80’inin kentlerde yaşadığı dikkate alındığında, kentsel alanların insanların yaşam kalitelerini en çok etkileyen yerler olduğu kuşkusuzdur. Kentsel alanlar aynı zamanda gerçekleştirilen etkinliklerin yoğunluğu nedeniyle çevre

³⁸ William Outhwaite (Ed.), (2008), *Modern Toplumsal Düşünce Sözlüğü*, Melih P.(Çev), İletişim Yayınları, İstanbul: s.754.

³⁹ Yakut Sencer, (1979), *Türkiye’de Kentleşme*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara: s.4.

⁴⁰ İnan Özer, (2004), *Kentleşme, Kentleşme ve Kentsel Değişme*, Ekin Kitabevi, Bursa: s.4.

⁴¹ Turgut Cansever, (2009), *İslam’da Şehir ve Mimari*, 5.Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul: s.103.

⁴² İhsan Sezal, (1992), *Şehirleşme*, Alternatif Üniversite Yayınları, İstanbul: s.22.

⁴³ Tolun Barlas, (1991), *Toplumbilime Giriş*, Adım Yayınları, Ankara: s.161.

⁴⁴ Sevinç Ö.Güçlü, (2002), *Kentleşme ve Göç Sürecinde Antalya’da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara: s.113.

⁴⁵ Haştemoğlu, a.g.t., s.10.

sorunlarının da kaynağını oluşturmaktadır.⁴⁶

Dünya kaynaklarının 2/3 'si tüketilmiş durumdadır. İnsan dahil 10 milyon türün geleceği tehdit altındadır. Küresel ölçekte kentlerin yakıt, gıda, ulaşım vb. amaçları için kaynaklar tüketilmektedir. Kentlerin ekonomik, toplumsal ve teknolojik gelişmelerin yanında çözümü uzun yıllar alacak yerleşim, çevre kirliliği ve sosyal sorunların odağı olması sürdürülebilirlik mücadelesinde öncelikle kentlerin ele alınmasını zorunlu hale getirmiştir.⁴⁷

Henüz ilk on yılı içerisinde bulunduğumuz yüzyılımızın ana temasını, yaşanabilir kentler kavramı oluşturacaktır. Kontrol edilemez şekilde büyüyen kentler, özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin geleceğini tehdit etmekte, öte yandan gelişmiş ülkelerin “mega” kentleri de yayılma, kirlilik, ulaşım, sosyal ayrışma gibi önemli sorunların kaynağını oluşturmaktadır. Bu kaotik durum karşısında yegâne çözüm ise sürdürülebilir gelişme politikalarının, kentleşme ile örtüştürülmesidir.⁴⁸

Sürdürülebilir kentler modelini gerçekleştirebilmek, çevrenin korunmasından çok daha geniş kapsamlı bir kavramdır. Çevreye ilişkin olduğu kadar ekonomik, toplumsal ve kültürel boyutları vardır. Hem bugünün insanları arasında hem de şimdiki ve gelecek kuşaklar arasındaki eşitlik kavramını içerir.⁴⁹

Kentlerin doğal kaynaklar üzerindeki olumsuz ve yıkıcı etkileri kentlerin bugünün gereksinimlerini karşılarken gelecek nesillerin de haklarının korunmasını yani sürdürülebilir olmasını gerektirmektedir. Artan ekoloji bilgileri ve doğanın korunması hakkındaki farkındalık, kentlerde “sürdürülebilirlik” kavramının öncelikli olarak girmesini sağlamıştır.⁵⁰ Kentlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasıyla, sadece yaşanan çevre sorunlarına çözüm getirmekle kalınmayıp, mevcut nüfusun yaşam kalitesinin artması ve gelecek nesillerin de yaşamlarını rahatlıkla sürdürebileceği yaşanabilir

⁴⁶ <http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1329> (25.06.2010)

⁴⁷ Aysel Uslu, (2009), Sürdürülebilir Yeşil Kent Fikirleri, Örnekleri Ve Türkiye İçin Dersler, XXI. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı, TMMOB Mimarlar Odası, 20-21 Mart 2009, Bursa: s.57.

⁴⁸ Kadir Hakan Yazar, (2009), Sürdürülebilir Kent: Göstergeleri, Formu Ve Planlama Süreci, XXI. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı, TMMOB Mimarlar Odası, 20-21 Mart 2009, Bursa: s.115.

⁴⁹ Uslu, a.g.m., ss.50-51.

⁵⁰ a.g.m., s.49.

mekânların ortaya çıkması gerçekleşecektir.⁵¹

Bilhassa, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kentsel yayılma, artan yapılaşma ve ulaşım altyapısı ile kendini gösteren fiziksel gelişme trendi kentsel fonksiyonlardaki desantralizasyon, ticaret ve konut alanlarının mekân başına artan fiyatları ve özel ulaşım dayalı büyüme ile birleştiğinde sürdürülebilir gelişmenin öngördüğü potansiyel eylemler ile çatışmaktadır.⁵²

“Sürdürülebilir kentler, süreklilik içinde değişimi sağlamak amacıyla, sosyo-ekonomik çıkarların çevre ve enerji ile ilgili kaygılarla uyumlu hale getirildiği kenttir.”⁵³ “Sürdürülebilir kent, toplumsal ve ekonomik çıkarların, çevre ve enerji sorunlarıyla uyumlu bir biçimde bir araya getirilerek değişimde devamlılığın sağlandığı bir yapıdır.”⁵⁴

Sürdürülebilir kentleşme kavramının kendi içinde üç temel amacı barındırmakta olduğu görülür: Birincisi, kentlerde yaşayan insanların, kent ile olan ilişkilerinde, kentin ortak alanlarının kullanımında ve kamu hizmetlerinin alımında yaşam kalitelerinin artırılması sorununun aşılmasıdır. İkincisi, kentin bir yerleşim birimi olarak kendi varlığını devam ettirebilme yetisinin güçlendirilmesidir. Son olarak da, kentin çevre değerlerini taşıma kapasitelerinin üzerinde kullanımı ile kaynakların dönüştürülmelerinde var olan üretim ve tüketim kalıplarının temelinden sorgulanması gereğidir.⁵⁵

Literatürde “sustainable cities” (sürdürülebilir kentler), kavramıyla ifade edilen sürdürülebilir kent, özünde kentlerin çevre ile uyumlu bir ilişki içinde olmasını dile getirmektedirler.

Bir teori ve uygulama dalı olan kentleşme olgusunun sürdürülebilirliğinin sağlanması, bugün yaşamakta olan bireyler ve yeni kuşaklar için hayati önem taşımaktadır. İşte bu noktada ortaya çıkan “sürdürülebilir kentleşme” kavramı bugün

⁵¹ Aslı Atıl, Bahriye Gülgün ve İsmail Yörük, (2005), Sürdürülebilir Kentler ve Peyzaj Mimarlığı, *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Sayı:42(2), İzmir, s.216.

⁵² Sasha Tsenkova, (1999), *Sustainable Urban Development In Europe: Myth or Reality*, Events and Debates, Blackwell Publishers Ltd., USA, p.362.

⁵³ Marina Van Geenhuysen ve Peter Nijkamp, (1994), Sürdürülebilir Kenti Nasıl Planlamalı?, Nil D. (Çev), *Toplum ve Bilim Dergisi*, Sayı: 64-65, s.131.

⁵⁴ Ferhat BAYRAM, (2001). *Sürdürülebilir Kentsel Gelişme: Araçlar, Yaklaşımlar ve Türkiye*, Cevat Geray'a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, Ankara: s.255.

⁵⁵ Yazar, a.g.m., ss.115-116.

şehircilik anlayışının geldiği son noktadır.⁵⁶ Sürdürülebilir kent, bu anlamda kısaca, ekonomik, sosyal ve fiziki sistemlerin yüksek yaşam kalitesi sağlamak amacı yanında çevreye en az yük olabilecek nitelikte uyum içinde, sürdürülebilir bir sosyal tabana da dayanarak uygun kentsel politikalarda içselleştirildiği kent veya kentsel alanlardır.⁵⁷

Bu bilgilerden hareketle sürdürülebilir kentleşme, “ekonomik olanakların oluşmasını, toplumsal sermayenin artmasını ve çevrenin sağlıklı olmasını güçlendiren ve koruyan kentsel gelişme ve kentleşmedir” şeklinde tanımlanabilir.⁵⁸

Sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı, sosyal adalet, sürdürülebilir ekonomiler ve çevresel sürdürülebilirlik konularının tümünü kapsamaktadır.⁵⁹ Kentleşmede sürdürülebilirliği sağlamak için çevreye en az zarar verici gelişmeler teşvik edilmelidir. Sürdürülebilir bir kentleşme için; alan tasarrufu sağlayıcı bir gelişme olarak kentlerde artan nüfusun yol açtığı konut ihtiyacı yatay değil dikey yapılanma ile çözülmeli, doğal habitat ve su kaynakları korunmalı, motorlu araç kullanımı teşvik edilmemeli, yol veya otopark yapımında kullanılan araziler insanların yaşam alanlarının daralmasına sebep olmayacak şekilde planlanmalıdır.⁶⁰

1.5. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞMENİN BOYUTLARI

Sürdürülebilir kentleşme yaklaşımı, kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel, sosyal ve ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili biçimde içermekte ve kentin geleceğinin katılımcı süreçlerle kararlaştırılmasını gerektirmektedir.

1.5.1. Çevresel Boyut

Sürdürülebilir bir kent için çevresel boyut, hızla tükenen çevresel kaynakların kendini yenileyebilmelerini sağlamak, bu kaynakların tükendiğinde dünyanın bir başka coğrafyasından nasılsa bulunur görüşünün toplumca benimsenmesinin önüne geçmek ve kentin yakın çevresindeki kaynakların kirletilmesini önlemek olarak ortaya

⁵⁶ Nükhet Günbeyaz, (2007), *Samsun İlinde Kentleşmenin Çevresel Açından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun: s.16.

⁵⁷ Hamit Palabıyık, (2005), *Sürdürülebilirlik ve Yerel Yönetimler: Uygulanabilirliği ve Ölçümü Üzerine, Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform*, Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik (Ed.). Nobel Yayınları, Ankara: ss.611.

⁵⁸ Bayram, a.g.m., s.254.

⁵⁹ <http://www.bayindirlik.gov.tr/>.

⁶⁰ Semih Eryıldız, (2007), *Yeşil Yerel Yönetim*, Algi Yayıncılık, Ankara: ss.256-257.

konulabilir.⁶¹

Kentsel sürdürülebilirliğin çevresel boyutu, sadece kentin kendi sınırları içindeki çevresel kalitenin geliştirilmesi ile sınırlı olmayıp, çevresel maliyetlerin geleceğe, diğer ekosistemlere veya diğer insanlara transferinin azaltılması ya da engellenmesini de içermektedir.⁶²

Çevresel boyut, kentin hem fiziki, hem de algılanabilir çevre değerlerinin taşıma kapasitelerinin üzerinde kullanımı ile kaynakların dönüştürülmelerinde var olan üretim ve tüketim kalıplarının temelinden sorgulanması gereğine ilişkindir.⁶³

1.5.2. Ekonomik Boyut

Küreselleşmenin bilinen niteliklerinden birisi olan uluslar arasında gelir dağılımındaki eşitsizliğin artması olgusu; bölgeler arasında ve kentler ölçeğinde de yaşanmaktadır. Bu olgunun kentlerdeki en belirgin özelliği, artan eşitsizlik ve adaletsizliğin kent mekânına da yansarak yarattığı ikili kentsel yapılanmalardır.⁶⁴

Sürdürülebilir kentleşmenin ekonomik boyutu çerçevesinde, kentlerde sunulan mal ve hizmetlerde etkinlik ve verimliliğin sağlanması konusu ayrı bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, etkili hizmet sunumu daha iyi ve daha yaygın hizmet dağıtımı anlamına gelirken, verimlilik ise hizmetlerin olabilecek en az maliyetle üretilmesini ifade eder.⁶⁵ Bu noktada, kentsel gelişmenin her zaman toplumun tüm kesimlerine aynı oranda yansıdığı söylenemez. Kimileri bu gelişmeden kentteki var olan gayrimenkulleri yoluyla faydalanabilirken, özellikle kentteki yoksullar bu gelişmeden yeterince pay alamamaktadırlar.⁶⁶ Dolayısıyla ekonomik açıdan kentsel sürdürülebilirlik kapsamı içerisinde kentteki hizmetlerin toplumun tüm kesimlerine ulaştırılmasını sağlayan etkin

⁶¹ Kadir Hakan Yazar, (2006), *Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Çerçevesinde Orta Ölçekli Kentlere Dönük Kent Planlama Yöntem Önerisi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: ss.66-68.

⁶² David Satterthwaite, (1997), *Sustainable Cities or Cities That Contribute To Sustainable Development* ?, *Urban Studies*, C.34, S:10, p.1675.

⁶³ Haştemoğlu, a.g.t., s.30.

⁶⁴ H. Tarık Şengül, (1999), Sosyal Adalet, Kent Mekânı ve Küreselleşme, *Dünya Şehircilik Günü 23. Kolokiyumu Bildiriler Kitabı*, TMMOB Şehir Plancıları Odası, 8-10 Kasım 1999, İstanbul: s.77.

⁶⁵ Alen Duben ve Sadun Emrealp, (1996), *Urban Management Development*, IULA-EMME Yayını, İstanbul: s.17.

⁶⁶ Susan Fainstein ve Scott Campbell, (1996), *Readings in Urban Theory*, Blackwell Publisher, Cambridge: p.11.

hizmet sunumu ve etkililik kavramları da yer almaktadır.⁶⁷

Sürdürülebilir kentin ekonomik boyutu, kentin bir yerleşim birimi olarak kendi varlığını devam ettirebilme yetisinin güçlendirilmesi ile bağlantılıdır.⁶⁸ Ekonomik ölçüte göre yapılan kent tanımı ile sürdürülebilirlik kavramı örtüştürüldüğünde, kentin topluma sunduğu hizmetlerin çevresel kaynak temelini koruyan bir üretim sürecine sahip olması ve kentin üretkenliğinin (beslenme ve istihdam kavramları ile ilgili olarak) kendi sürdürülebilirliğini sağlaması anlaşılmalıdır.⁶⁹

1.5.3. Mekânsal (Fiziksel) Boyut

21. yüzyılda modern kentler taşıma kapasitelerinin çok üzerinde büyüklüğe sahiptir. Kentler aşırı derecede kaynak kullanılan ve yüksek enerji tüketimine sahip yerleşme birimleridir. Büyüme biçimleri yüzeyde geniş alanlara yayılma eğilimindedir. Bu eğilimler devam ederse gelecekte kentlerin yerleşim birimi olarak devamlılığı önemli ölçüde zorlaşacaktır.⁷⁰

Sürdürülebilir kentleşme kavramı kentlerin fiziki özellikleri ile yakından ilişkilidir. Nitekim kent kavramının tanımlanması için kullanılan “yönetmelik sınır ölçütünden, nüfus büyüklüğü ölçütüne, ekonomik ölçütlerden, toplumbilimsel ölçütlere” kadar olan tüm yöntemlerde kentin büyüklüğü, çevresi ile olan ilişkisi, genişliği vb. gibi kentin fiziksel özelliklerine vurgu yapıldığı görülmektedir.⁷¹

Kentlerin fiziksel kapsamı içerisinde belirtilmesi gereken ana konu ise kentin makro formunu biçimlendiren ve kentte tüm hizmet alanlarını birbirine bağlayan ulaşım sistemidir. Kentlerin büyümesi ile trafik hacmi artmakta ve buna bağlı olarak çevresel kirlilik, gürültü kirliliği, yol güvenliği, kentsel peyzajın bozulması gibi birçok sorun ortaya çıkmaktadır.⁷² Ayrıca ulaşım çerçevesinde karayolu ağırlıklı bir sistemin benimsenmesi, kentsel sıçramalara yol açıp, özel otomobil bağımlılığını getirerek kentsel alanda yaya, bisiklet gibi alternatif sistemlerin önünü tıkayıcı bir durumu

⁶⁷ Yazar, a.g.t., s.72.

⁶⁸ Haştemoğlu, a.g.t., s.30.

⁶⁹ Yazar, a.g.t., ss.70-71.

⁷⁰ Bayram, a.g.e., s.252.

⁷¹ Ruşen Keleş, (2004), *Kentleşme Politikası*, 8. Basım, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara: ss.105-107.

⁷² David Banister, (2000), Sustainable Urban Development and Transport-A Eurovision for, *Transport Reviews*, C:20, S:1, p.114.

oluşturmaktadır. Bunlara ek olarak özel oto kullanımının yoğunlaşması birçok çevresel soruna da yol açmaktadır.⁷³

Sürdürülebilir kentsellemenin fiziksel boyutu tam da bu noktada kentlerin devamlılığının sağlanabilmesi için gerekli olan fiziksel unsurları ifade etmektedir.

1.5.4. Sosyo-Kültürel Boyut

Sosyo-kültürel boyut, kentlerde yaşayan insanların, yaşam kalitelerinin artırılmasıyla ilgilidir. Kette yaşayan insanların yaşam kalitesi, kentlerin mekânsal ve fiziksel özellikleriyle doğrudan bağlantılı olduğu kadar, o kentte yaşayanların birbirleri ve çevreleriyle olan ilişkilerine de bağlıdır. Toplumsal bütünleşme, çeşitlilik ve kültürel kimliğin geliştirilmesi, doğal, tarihi, dini ve kültürel değerlerin korunması sürdürülebilir kentlerin oluşturulmasında önemli bir yer tutmaktadır.⁷⁴

Sosyo-kültürel boyut, temel insan gereksinimlerinin karşılanması, adil paylaşım, katılım gibi kavramları içermektedir. Bu doğrultuda, sürdürülebilir kentsellemenin en önemli boyutunun sosyal eşitliğin sağlanması olduğu ileri sürülmektedir. Sonuçta, sürdürülebilir kentsellemenin çerçevesinde sosyal kapsam kent yoksulluğu ve yaşam kalitesi gibi temel öğeler ile bunlarla yakından ilişkili olan eşitlik, güvenlik, katılım ve yapabilirlik kavramlarına dayanmaktadır.⁷⁵

Sürdürülebilir kentsellemenin sosyo-kültürel boyutu incelendiğinde, sosyal adaletin sağlanması, kararlar ve kaynaklara eşit ve sürekli ulaşılabilirlik hakkı gibi temel ilkeler doğrultusunda sosyal yapının güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu ilkeler doğrultusunda sosyal yapının geliştirilmesi için ana hedefler;

- Yerel kaynakların yerel refahı artıracak biçimde harekete geçirilmesi
- Tüm sosyal kesimlerin sürece dahil edilmesi
- Kültürel tesislerin, yayın ve etkinliklerin sayısının artırılması
- Yerelde vatandaşların örgütlenmelerinin sağlanması
- Temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye geçilmesi
- Yerel değerlerin korunması ve geliştirilmesi
- Yerel etkinlik ve yayınların artışı

⁷³ Yazar, a.g.t, s.65.

⁷⁴ Haştemoğlu, a.g.t., s.30.

⁷⁵ Yazar, a.g.t., ss.72-76.

- Halkın karar alma sürecine katılımının sağlanmasıdır.⁷⁶

1.5.5. Yönetim Boyutu

Sürdürülebilir kentsel yaklaşımı, kentin geleceğine ilişkin kararların ilgili tüm yerel grupların katılımı ile alınmasını ve uygulanmasını ön görmektedir. Yerelde kurumsal kapasitelerin yaratılması ve güçlendirilmesi önemli bir amaçtır. Diğer bir deyişle, sürdürülebilir kentsel gelişme idealinin aktörleri, yereldeki tüm kamu sektörü, özel sektör, sivil toplum örgütleri, akademi, meslek odaları gibi kesimler olmaktadır. Yerel paydaşların sürece katılması, kararların yerel paydaşlarca benimsenmesini sağlamakta, süreci şeffaflaştırmakta ve kararların uygulanabilmelerini de kolaylaştırmaktadır.⁷⁷

Sürdürülebilir kentsellemenin yönetim boyutu açısından kent yönetimlerinin katılıma dayalı bir model ortaya koymaları gerekmektedir. Bu model kentle ilgili herkesin, demokratik kitle örgütlerinin, resmi kuruluşların, meslek odalarının, üniversitelerin, halkın temsilcilerinin veya örgütlerinin yönetime katılmaları ile sağlanabilir.⁷⁸

Sürdürülebilir kentsellemenin gerçekleştirilmesi sürecinde, kenti ilgilendiren politikaların hazırlanması, karar verme ve uygulama aşamalarında, kentte yer alan, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve yerel halkın eşgüdüm içinde hareket etmeleri ve karar alma sürecinde aktif rol oynamaları gereklidir. Böylece kentte alınan kararlar tüm kesimler tarafından daha kolay bir şekilde benimsenir ve bu politika ve kararların uygulanma şansı daha da yükselir. Bu anlamda sürdürülebilir kent ekonomik, çevresel ve sosyo-ekonomik ilerlemeyi etkin yurttaş katılımı ile birlikte dengelemeyi başaran bir kendir.⁷⁹

Bu boyutlar bağlamda sürdürülebilir kentsellemenin hedefleri şu şekilde açıklanabilir: Biyolojik çeşitliğin korunması ve geliştirilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve temiz, güvenilir su bulma risklerin ortadan kaldırılması,

⁷⁶Ece Aksakoğlu, (2007), *Yerel Kalkınmada Katılımcı Politikalar: Çanakkale Örnek Alan Değerlendirmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul: s.14.

⁷⁷ Allison Quaid, (2002), *The Sustainability Inventory: A Tool to Assist US Municipalities Advance Towards Sustainability*, *Local Environment*, C:7, S:4, pp.447-448.

⁷⁸ Yazar, a.g.t., s.64.

⁷⁹ http://www.paradoks.org/makale/yil5_sayi2/ekarakurt52.pdf (07.05.2010).

yaşam kalitesinin geliştirilmesi, yoksulluğa karşı koyma, istihdam ve beslenme sorunlarının çözümü ve teknolojiye yeniden yapılanma.⁸⁰

1.6. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME İLKELERİ

Kentlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında bir takım ilkeler çerçevesinde hareket edilmelidir. Sürdürülebilir bir şehir merkezini belirleyen başlıca ilkeler şöyle özetlenebilir:⁸¹

Mikroklimatik Verilerin En Etkin Şekilde Kullanılması: Aydınlatma, ısıtma, havalandırma vb. mikroklimatik ortamının tasarlanmasında enerjinin minimum kullanımını sağlayacak düzenlemelerin yapılması ve atıkların yerinde ayrıştırılarak geri kazanım teknolojilerinin kullanılması. Güneş enerjisinin yapılarda ısıtmada, aydınlatmada kullanımının sağlanması

Topografik Verilerin En Etkin Şekilde Kullanılması: Araziden kaynaklanan altyapı, üstyapı sorunlarının minimize edilmesi. Yapı inşaat alanında yer alan verimli toprakların yeşil alanların içlerine taşınarak değerlendirilmesi.

Doğal Kaynakların En Etkin Şekilde Kullanılması: Mevcut bitki örtüsü, akarsu, flora, fauna vb. doğal kaynakların değerlendirilerek geliştirilmesi. Kişi başına düşen yeşil standartlarının olabildiğince artırılması ve yöreye özgü bitki türlerinin araştırılarak, parklar, açık ve kapalı mekânlarda kullanımının sağlanması.

Sürdürülebilir bir kentleşme için aşağıdaki şartların sağlanması gerekmektedir:⁸²

Alan Tasarrufu Sağlayıcı Gelişme: Kentlerde artan nüfusun yol açtığı konut ihtiyacı yatay değil dikey yapılanma ile çözülmelidir. Dikey yapılanmada insanlara daha geniş yeşil alan sağlanırken, enerji tüketiminde de etkinlik sağlanacaktır.

Doğal Habitat Korunmalıdır: Çayırılar, ağaçlıklar sadece güzellik kaynağı değildirler. Doğal güzellikleri yanında birçok fonksiyonu yerine getirirler. Örneğin: temiz hava deposudurlar, sel baskınlarını önlerler.

⁸⁰ <http://www.paradoks.org/>.

⁸¹ Atıl vd., a.g.m., s.216.

⁸² Ahmet Ulusoy ve Tarık Vural, (2001), Kentleşmenin Sosyo Ekonomik Etkileri, *Belediye Dergisi*, C:7, S:12, Ankara: ss.9-20.

Kentleşme planlı olmalıdır: Kentleşme doğanın dengesini bozmamalıdır. Örneğin vadiler kentleşme alanı olarak seçilmemelidir. Çünkü bu alanlar tarım için oldukça elverişli yerlerdir.

Su Kaynakları Korunmalıdır: Kentlerde su tüketimi oldukça fazladır. Devlet sübvansiyonları ile düşük tutulan su fiyatları bunun temel nedenidir. Bunu önlemek için su fiyatları gerçek maliyetlerini yansıtacak seviyeye yükseltilmeli, sübvansiyon uygulamasına son verilmelidir.

Motorlu Araç Kullanımı Teşvik Edilmemelidir: Kentlerin yapılanmasında motorlu araçlara bağımlılığı azaltıcı tedbirler alınmalıdır. Bu sayede enerjide tasarruf, hava kirliliğinde azalma ve yaşam alanlarında artış sağlanabilir.

Geri Dönüşüm Programları Başlatılmalıdır: Geri dönüşüm hemen hemen her çeşit atık için uygulanabilmektedir. Katı atıklar, zararlı atıklar her zaman diğer kullanımlar için geri dönüşüm merkezlerinde değerlendirilebilir.

Stephen Wheeler, Sürdürülebilir kentin imkânsız olduğu söylemekte, ancak kentlerin sürdürülebilirlik yolunda neler yapması gerektiğini 9 maddede özetlemektedir.⁸³

Etkili arazi kullanımı: Arazi kullanım denetimleri ile, tarım arazisini, ekolojik habitatu ve kent yakınındaki açık alanları korumak,

Daha az araba kullanımı, daha çok erişebilirlik: Karma kullanımı destekleyerek, daha çok yayaya ağırlık vermek, bisiklet yolları planlamak ve toplu taşıma öncelik vermek,

Etkin kaynak kullanımı, daha az kirlilik ve atık: Enerji tasarrufu ve dönüşümün sağlanması, enerji tasarruflu elektrikli eşyaların seçimi, ‘kirleten öder’ prensibi ile ağır cezaların konulması,

Doğal sistemlerin restorasyonu: Parkları genişletmek, bos alanları ve eski sanayi alanlarını parklara ve hobi bahçelerine çevirmek,

İyi barınma ve yaşam çevreleri oluşturmak: İnsanların açık alanlara, toplanma mekânlarına, ticarete, toplu taşıma vb. faaliyetlere kolay erişimini sağlayan konut

⁸³ Stephen Wheeler, (2003), Planning Sustainable And Livable Cities, *The City Reader*, 3rd Edition, LeGates, R.T. ve Stout, F., (eds.), Routledge Urban Reader Series, New York: pp.487-496.

alanları ve mahalleler tasarlamak,

Sağlıklı sosyal ekoloji: Evsizlere çare bulmak, ırkçılığı önlemek vb.

Sürdürülebilir ekonomi: Yerel sahipliliği, yerel yatırımı, yerel kaynakların kullanımını ve yerel pazarın oluşmasını desteklemek. Çevre temizliği, dönüğü, toplu taşıma, ucuz konut, organik gıda üretimi gibi sürdürülebilirliği destekleyici konularda çalışan şirketleri desteklemek.

Halkın katılımı: Yöneticilerin yerel planlama ve tasarıma halkın katılımını sağlayarak, küresel, bölgesel ve yerel sürdürülebilirliği zihinlere yerleştirmek,

Yerel kültürü korumak: Geleneksel el sanatları, dil, kültürel pratikler, yapı tekniklerini ve yerli malı kullanımını desteklemek. Geleneksel mimariyi ve malzemeyi koruyarak devam ettirmektir.

Bu gün sürdürülebilir kentlere doğru yapılanma kaçınılmazdır. Bu nedenle;⁸⁴

- Ekoloji-ekonomi dengesi çok iyi kurulmalıdır.
- Ulaşım, üretim gibi atık miktarının yüksek olduğu aktivitelerde, çevre dostu enerjilerin kullanımı desteklenmelidir.
- Üretim sonrası atıkların minimizasyonu ve geri dönüştürülmesine yönelik teknolojiler teşvik edilmelidir.
- Kent dokusu içinde yer alan açık yeşil alanlar artırılmalıdır.
- Biyo-çeşitlilik korunarak, doğal ekosistemlerin devamlılığı sağlanmalıdır.
- Yerel Gündem 21 gibi organizasyonlar desteklenerek, yaygınlaştırılmalı; halkın katılımı sağlanarak, sorumluluklar paylaşılmalıdır.
- Tarımsal alanlara gereken önem verilmeli, sanayileşme ve kimyasal ilaçlamaların etkisiyle ortaya çıkan zararlar ve verim düşüklüğü engellenmelidir.

Bu beklentilere ulaşılmasının en çabuk ve en doğru yolu, toplumun tüm kesimlerinin yardım ve desteğinin alınmasıdır.

⁸⁴ Atıl vd., a.g.m., s.217.

1.7. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME GÖSTERGELERİ

Newman (1999), kentler için sürdürülebilirlik göstergelerini beş ana başlık altında toplamaktadır.⁸⁵

1. Enerji ve hava kalitesi,
2. Su, materyal ve atık,
3. Arazi, yeşil alan ve biyolojik çeşitlilik,
4. Ulaşım,
5. Yaşanabilirlik, insan rahatı ve refahıdır.

Tablo 1.4’de EF’in, kentsel sürdürülebilirliğe ilişkin göstergelerinden uyarlanan bir tablo yer almaktadır.

Tablo 1.4. EF Çalışmasında Yer Alan Kentsel Sürdürülebilirlik Göstergeleri

Tema	Tanım	Politika
Küresel iklim değişikliği göstergesi	Kentlerin küresel iklim değişikliğine katkısı/etkisi	Sera gazlarının deşarjının azaltılması
Hava kalitesi göstergesi	En olumsuz ölçümde, yıl içinde yasada belirtilen alarm düzeylerinin aşıldığı gün sayısı	Herkes için hava kalitesinin iyileştirilmesi
Ekosistem toksifikasyon (zehirli atık) göstergesi	Toksik maddelerin salınımı	Kentte açığa çıkan her tehlikeli maddenin miktarının, bu maddenin taşıdığı riskin ihmal edilebilir olduğu düzeye indirilmesi
Kentsel hareketlilik veya temiz ulaşım göstergesi	Özellikle işyeri konut yolculukları ve temel gereksinimler için (zorunlu yolculuklar), çevre dostu ulaşım türlerinin kullanılması	Motorlu taşıtların gereksiz kullanımının azaltılması, zorunlu yolculukların azaltılması ve erişilebilirliğin artırılması
Katı atık yönetimi göstergesi	Toplam imha edilen katı atık hacmi	Temel amaç: katı atığın en aza indirgenmesi, yani önleme ve sakınma, tekrar kullanma ve geri dönüşüm. İmha için ayrılan katı atığın etkili biçimde azaltılması
Su tüketimi göstergesi	Çekilen toplam su miktarı	Koruma kalıpları ve teknikleri, geri dönüşüm ve tekrar kullanma yolları ile su tüketiminin azaltılması
Sıkıntı göstergesi	Gürültü, koku ve görsel kirlilik tarafından yaratılan sıkıntı	Kokunun, gürültünün ve görsel kirliliğin azaltılması ile yerel çevrelerin iyileştirilmesi
Sosyal adalet göstergesi	Bir kentin sosyal sürdürülebilirlik düzeyi	Dışlanmış ve marjinal kalmış nüfus oranının azaltılması (ideal olarak bitirilmesi)
Konut kalitesi göstergesi	Kentte oturanların muzdarip olduğu düşük konut koşulları	Kentte oturan herkese iyi konut koşulları sunmak

⁸⁵ Newman, P. W. G., (1999), Sustainability and Cities: Extending Themetabolism Model, *Landscape and Urban Planning*, 44: pp.219-226.

Tablo 1.4. (Devam)

Kentsel güvenlik göstergesi	İnsanların kent güvenliği konusundaki eksikliklerden muzdarip olma düzeyi	Kent güvenliğinin güçlendirilmesi, saldırıların ve olayların azaltılması (ideal olarak ortadan kaldırılması)
Ekonomik kentsel sürdürülebilirlik göstergesi	Kentsel ekonominin varlığını sürdürebilmesi	Kent gelirinin ve bütçesinin artırılması ve kirlilik hasarının azaltılması ile ekonomik sürdürülebilirliğin artırılması
Yeşil alan, kamusal alan ve miras göstergesi	Yeşil alan, kamusal alanlar ve miras için gereken iyileştirmeler	Yeşil alanların ve kamusal alanların iyileştirilmesi, sitlerin restore edilmesi, kentlerin kimliklerinin güçlendirilmesi
Yurttaş katılımı göstergesi	Yerel halkın karar verme süreçlerine ve yerel yaşam kalitesini iyileştirmeye katılım düzeyi	Kentlerin yurttaşlarla beraber yönetilmesi, tüm aktörlerle beraber yerel yönetim
Eşsiz (unique) sürdürülebilirlik göstergesi	Her kent için eşsiz olan bir özelliğe göre belirlenen gösterge (yani eşsiz iklimsel ve yerel koşullar); veya Olimpiyat Oyunları, evrensel sergiler gibi hayatta bir kez olabilecek organizasyonların planlanması. Bu gösterge eşsiz faktörlerin veya organizasyonların çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla kentsel sürdürülebilirliğe yaptığı katkının düzeyini göstermelidir.	

Kaynak: <http://www.bayindirlik.gov.tr/> (02.04.2010).

Bu tablodaki göstergeler; Küresel iklim değişikliği göstergesi, Hava kalitesi göstergesi, Ekosistem toksifikasyon (zehirli atık) göstergesi, Katı atık yönetimi göstergesi, Su tüketimi göstergesi, Sıkıntı göstergesi, Sosyal adalet göstergesi, Konut kalitesi göstergesi, Kentsel güvenlik göstergesi, Ekonomik kentsel sürdürülebilirlik göstergesi, Yeşil alan, kamusal alan ve miras göstergesi, Yurttaş katılımı göstergesi, Eşsiz (unique) sürdürülebilirlik göstergesi gibi çevresel, ekonomik, sosyal vb. hayatın tüm alanlarını kapsayacak içeriğe sahip olduğu görülmektedir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, kentsel göstergeler yalnızca çevresel göstergelerle kısıtlanmamalıdır. Çünkü çevresel performans bir kentte sürdürülebilirliği sağlamak için gereken etmenlerden yalnızca bir tanesidir. Kentlerin sosyal ve ekonomik boyutları da vardır; bu nedenle sosyo-ekonomik göstergeler de gereklidir.

İKİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMINA FARKLI BİR BAKIŞ:

YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW)

2.1. KAVRAMSAL OLARAK CITTASLOW

İtalyanca Citta (Şehir⁸⁶) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan Cittaslow “Yavaş Şehir” anlamında kullanılmaktadır. Cittaslow, küreselleşmenin şehirlerin dokusunu, sakinliklerini ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasını engellemek için Slow Food⁸⁷ (Yavaş Yemek) hareketinden doğmuş bir şehirler birliğidir.⁸⁸

Küreselleşmenin en belirgin etkileri, açıktır ki, kentler üzerinde hissedilmektedir. Yeryüzündeki kentlerin çoğunda yaşanan benzer yapılaşma eğilimleri, giderek kentlerin birbirine benzemesi sonucunu da beraberinde getirmektedir. Benzer tasarımlarla, aynı yapı malzemesi ile üretilen, bir bakıma prototip yapılar, dünya kentlerini birbirine benzeştirirken, yerel özgünlüklerin belirlediği kent kimliklerini yok etmektedir.⁸⁹

Küreselleşme, iletişim ve ulaşım vasıtalarındaki mucizevi gelişmeler nedeniyle dünyayı global bir köy haline getirmiştir. Global Köy, mal ve fikir alışverişi için eşsiz fırsatlar sunmuş olabilir ancak aynı zamanda yerel düzeyde bireysellik ve yaratıcılığın boğulmasına da yol açmıştır.⁹⁰ Küreselleşme değişim ve yayılma için büyük fırsatlar sunmaktadır. Fakat yerel toplulukların ayırt edici farklılıklarını, bir topluma ait özellikleri ve karakteristik yapılan ortadan kaldırma eğilimi taşımaktadır. Yani hiçbir topluluğa ait olmayan, kimlik taşımayan sıradan bir model önermektedir.⁹¹

⁸⁶ Tez içerisinde “şehir” ve “kent” kavramları aynı anlamda kullanılmaktadır. Yani aynı anlamı ifade etmek üzere bazen “şehir” bazen de “kent” kavramını kullanacağız. Ruşen Keleş, Kentbilim Terimleri Sözlüğü’nün “kent” maddesinde bu sözcüğü şöyle tanımlıyor: “Kent(es.t. şehir, Alm. Stadt, Fr. Ville, İng. City):Sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidişgeliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinimlerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi.”(Ruşen Keleş, (1998), *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*, 2.Baskı, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara: s.75).

⁸⁷ İlerleyen sayfalarda Slow Food hakkında daha geniş bilgi verilecektir. Burada kısaca tanımlamak gerekirse Slow Food; Hızlı yaşama ve yerel yemek geleneklerinin kaybolmasına karşı bir tepki ve bilinçlendirme hareketi olarak 1989 yılında İtalya’da, Carlo Petrini tarafından başlatılmış bir harekettir. <http://toprakana-slowfood1.blogspot.com/> (06.06.2010).

⁸⁸ http://www.cittaslowseferihisar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=65 (15.05.2010).

⁸⁹ [http://www.kentlob.net/index.php/Kuresellesme-Surecinde-Kentlerimiz-Giren-Yeni-Tuketim-Mekânlari -Ve-Yitirilen-Kent-Kimlikleri.kent](http://www.kentlob.net/index.php/Kuresellesme-Surecinde-Kentlerimiz-Giren-Yeni-Tuketim-Mekânlari-Ve-Yitirilen-Kent-Kimlikleri.kent) (06.06.2010).

⁹⁰ <http://www.cittaslow.org.au/> (15.05.2010).

⁹¹ Uslu, a.g.m., s.53.

Küreselleşmenin aynılaştırma, tektipleştirme süreci salt kent mekânında değil toplumsal yaşam biçiminde de gözlenmektedir. Günümüzde dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi yiyecek ve giyim kültürümüz de birörnekleşmektedir. Böylesine aynı beslenme tarzına sahip, benzer giyim kültürü içine sokulmuş, reklamları aynılaştırılmış, aynı haber ve yorumları izleyen, aynı tür müziği dinleyen toplumlar ise giderek ulusal ve yerel değerlerini daha kolayca yitirebilmektedir.⁹²

Günümüz dünyasında ekonomik, politik ve kültürel düzeyde benzeri görülmedik bir değişim ve dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Bu durum küresel işletmeleri ortaya çıkarmış ve bu işletmelere ürünlerini tüm dünyaya yayma olanağı tanımıştır. McDonald's, Starbucks, Levis' gibi hızlı toplum anlayışının simgesi haline gelen ürünler yerel piyasalara sunulurken hem yerel ürünleri hem de yerel kültürleri tehdit eder duruma gelmiştir.⁹³

Cittaslow, küreselleşmenin yarattığı homojen mekânlardan biri olmak istemeyen, yerel kimliğini ve özelliklerini muhafaza ederek dünya sahnesinde yer almak isteyen şehirlerin katıldığı uluslararası bir birliktir.⁹⁴ Yavaş Şehir (Cittaslow), Slow Food felsefesini küçük şehirlerin tasarım ve planlamasında kullanmayı amaçlayan uluslararası bir ağıdır.⁹⁵ Kent insanının yaşam kalitesinin, özellikle yiyecek kültürü göz önünde bulundurularak artırmak istenmesi yavaş kentlerin temel felsefesini oluşturmaktadır.⁹⁶

Cittaslow, yerel tatları ve sanatları sadece eskilerin hatırlayabildiği kavramlar olmaktan çıkarmak, bunları çocuklarımızla ve misafirlerimizle paylaşmaktır. Belki de en önemlisi bir şehrin, dünyada binlerce birbirinin aynı şehirden kendini farklılaştırmasıdır.⁹⁷ Cittaslow, şehirlerde yaşam kalitesinin artırılmasını sağlamanın yanı sıra şehirlerin homojenizasyonuna da karşı çıkmaktadır. Bir şehrin eşsizliği ve kültürel çeşitliliği Cittaslow'un temel değerleridir.⁹⁸ Cittaslow, kendi halkının ve

⁹² <http://www.kentlob.net/>.

⁹³ H.Rıdvan Yurtseven, vd.,(2010), *Yavaş Hareketi*, Detay Yayıncılık, Ankara:s.3.

⁹⁴ <http://www.cittaslowseferihisar.org/index>.

⁹⁵ Mara Miele, (2008), *CittàSlow: Producing Slowness Against The Fast Life, Space and Polity*, Vol.12, No:1, p.135.

⁹⁶ Uslu, a.g.m., s.53.

⁹⁷ <http://www.cittaslowseferihisar.org/index>.

⁹⁸ <http://sustainablecities.dk/en/actions/a-paradigm-in-progress/cittaslow-putting-quality-of-life-first> (15.05.2010).

ziyaretçilerin yaşam kalitesini artırmak için orijinal fikir, deneyim ve bilgiyi uluslararası yavaş şehir ağları üzerinden paylaşarak çalışmayı amaç edinmiş bir harekettir.⁹⁹

Cittaslow yaklaşımı, küresel sermaye ve kentleşme eğilimleri ile özgün kimliklerini kaybetmeden, değişim hızının yavaşlatılması ve bu yerel özelliklerin yaşatılmasından doğmuştur. Kentlerin geleneksel yapılarında var olan ekolojik ve sürdürülebilirlik alanında yer alan özelliklerinin korunması ve yaşatılması esasına dayanır. Küreselleşme ile birbirine benzeyen ve yerel özelliklerini kaybeden kentlere karşı bir tutum olarak, geleneksel yaşam biçimini koruyan, yerel ürünlerin tüketildiği “fast-food” kültürü yerine yerel kimliğin öne çıkarıldığı bir kentleşme politikasıdır.¹⁰⁰

Cittaslow, küçük şehirlerde yaşam kalitesinin sürdürülmesi yönünde çalışmalar yapan bir ağıdır. Yavaş Şehir konsepti, çevrenin korunması, yerel mal ve ürünleri teşvik, her bir şehir için kendine özgü, eşsiz bir sürdürülebilirliği kapsamaktadır.¹⁰¹

2.2. CITTASLOW FELSEFESİ: YAVAŞLIK

Cittaslow felsefesinin ana kavramı hiç kuşkusuz “yavaşlık”tır. Yavaşlık “hızlı” kavramının zıt anlamı olarak kullanılmaktadır. Bir önceki bölümden hatırlanacağı üzere, Cittaslow, fastfood tarzı yiyecek zincirine tepkiyle doğan Yavaş Yemek (Slow Food) hareketinin “yavaş” kavramının kente uyarlanması düşüncesiyle ortaya çıkmıştı. Kısaca diyebiliriz ki, Cittaslow felsefesi hız karşıtlığı üzerine kurulmuştur.

“Hızlı” ve “Yavaş” terimleri bir değişim oranını belirtmekten öte bir anlama sahiptir. Bu terimler varoluşa veya hayata dair bir felsefenin kısaca yazılışı aslında. Hızlı kelimesi; meşgul, kontrol eden, saldırgan, aceleci, analitik, stresli, yüzeysel, sabırsız, aktif, miktarı kalitenin üzerinde gözetken anlamında kullanılıyor. Yavaş ise tam tersi; sakin, dikkatli, açık, sessiz, sezgisel, telaşlı olmayan, sabırlı, düşünceli ve kalitenin miktardan daha üstün tutulduğu durumları anlatıyor. İnsanlarla, kültürle, işle, yemekle her şeyle gerçek ve anlamlı bağlar kurmakla ilgili.¹⁰²

⁹⁹ Yurtseven, vd., a.g.e., s.40.

¹⁰⁰ Uslu, a.g.m., s.53.

¹⁰¹ <http://sustainablecities.dk/>.

¹⁰² Carl Honore, (2008), *Yavaş*, Esen G., (Çev.), Alfa Yayınları, İstanbul: s.15.

Dünyamız son zamanlarda, bugüne kadar benzeri yaşanmamış şekilde gerçekleşen bir değişimle karşı karşıyadır. Ekonomik ve kültürel unsurlar, teknolojiye yaşanan gelişmeler öncülüğünde, sınır tanımadan serbest olarak dolaşmaktadır. Küreselleşme olarak tanımlanan bu durum, hız dünyasını yaratmıştır. Günümüz yaşamında hız; sosyal, kültürel ve ekonomik süreçlerin bütününde geçerli konuma gelmiştir. Günümüz dünyasını her şeyin hızlandığı yer olarak tanımlayabiliriz.¹⁰³

Milan Kundera, yavaşlık ve hız arasındaki farkı insan yaşamından bir örnekle şöyle açıklar:¹⁰⁴

Yavaşlık'ın kıssasından çıkan hisse şu: Yavaşlık ile hatırlama, hız ile unutma arasında gizli bir ilişki vardır. Gözümüzün önüne en sıradan bir durum getirelim: Bir adam sokakta yürüyor. Birden bir şey anımsamak istiyor, ama anı uzaklaşıyor. O anda kendiliğinden yürüyüşünü yavaşlatıyor. Buna karşılık az önce yaşadığı kötü bir olayı unutmaya çalışan insan, hala çok yakınında olan zamanda, sanki bulunduğu yerden hemen uzaklaşmak istiyormuş gibi elinde olmadan yürüyüşünü hızlandırır. Varoluşun matematiğinde bu deneyim iki temel denklem biçimine girer: Yavaşlığın derecesi anının yoğunluğuyla doğru orantılıdır, hızın derecesi unutmanın yoğunluğuyla doğru orantılıdır.

Hız, son birkaç yüzyıldır, çağdaş yaşamın saplantısı haline gelmiştir. Yaşamımızın ritmini dinlemeyi istiyorsanız, kendinize boş zaman ayırmanız gerekir. Hiçbir şey; daha iyi bir dünyayı düşlemekten, dinlenirken ya da okurken birlikte olma duygusunun zevkinden daha dinlendirici ve mutluluk verici olamaz.¹⁰⁵

Günümüz toplumlarına, tarihte görülmemiş ölçüde hız kazanan teknolojik yenilikler sunulmaktadır. Bu yenilikler, bir yandan binlerce kilometrelik mesafelerin aşılmasına, farklı ülkelerde yaşayan insanların aynı anda birbirleriyle bulundukları yerden görüntülü konuşma yapabilmelerine olanak sağlamaktadır. Diğer taraftan, yerlerin ortadan kaybolduğu ya da artık anlamını yitirdiği gibi bir izlenim yaratmaktadır. Küreselleşme sürecinde; sosyal ve ekonomik işlevlerinse hız kültürü kapsamında değerlendirilmesinin bir gerçeklik olarak sunulduğunu görmekteyiz.¹⁰⁶

Zaman, küresel ekonomik sistemde, önemli bir maliyet unsuru olarak görülmektedir. Bu nedenle hız, kaçınılmaz biçimde yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Hızın insan ve yer üzerindeki baskın yapısı, iş yükleri ve uğraşı duygusunu beraberinde

¹⁰³ Yurtseven, vd., a.g.e., s.3.

¹⁰⁴ Milan Kundera, (2008), *Yavaşlık*, Özdemir İ. (Çev.), Can Yayınları, İstanbul: ss.38-39.

¹⁰⁵ Yurtseven, vd., a.g.e., s.4.

¹⁰⁶ Simon Gottschalk, (1999), Speed Culture: Fast Strategies in Televised Commercial Ads, *Qualitative Sociology*, 22 (4): 311.

getirmektedir. Birçok insan daha hızlı bilgisayar, internet bağlantısı ve ulaşım araçları isterken aynı zamanda, daha dengeli bir yaşam sürme arzusu taşımaktadır. Bu isteklerin temel nedeni, içinde bulunulan koşullara uyum sağlayabilme endişesidir. Hızlı toplum anlayışında yalnızca bireylerin limitleri zorlanmamakta aynı zamanda ekonomik büyüme, üretim ve günlük süreçlerdeki hızın sürekli artması, dünyanın taşıma kapasitesinin üstüne doğru bir yön çizildiğini göstermektedir.¹⁰⁷

Hız her zaman en iyi yaklaşım değildir. Bazı şeyler hızla çözülemez, çözülmemelidir de. Hızlandırılmaması gereken şeyleri hızlandırdığınız, yavaşlamayı unuttuğunuz zaman ödenecek bir bedel olduğunu unutmamak gerekir. Hızla yaşanan bir hayat, önüne geçilemeyecek derecede yüzeysel olabilir. Acele ettiğimiz zaman her şeyi üstünkörü görüyor ve etrafımızdaki dünya ve insanlarla gerçek bir bağ kuramıyoruz.¹⁰⁸

Günümüzde hız, hayatın tüm alanlarında baskın durumdadır. Hız; bireyleri fastfood yemeye, kendilerini her zaman meşgul hissetmeye ve sürekli tüketim eğiliminde olmaya zorlamaktadır.¹⁰⁹

Yavaşlık, var olan bu yapıyı insanlar lehine çevirebilecek alternatif bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Yavaşlık, insanlara; günlük yaşamlarını oluşturan unsurlarla ilgili zamanlarını daha dikkatli kullanması gerektiğini belirtmektedir. Yavaşlığın temeli, sahip olunan zamanın önem taşıyan uğraşlar için kullanılmasıdır.¹¹⁰

Kemal Sayar, hızlı bir dünyada insanın yavaşlığı neden önemsemesi gerektiğini şu cümlelerle ifade ediyor:¹¹¹

Hız, tabiata içkin olan güzelliği görmemizi engelliyor. Bedenlerimiz bu hızla programlı olmadığından, ağır ağır çözülmeye başlıyor. Hıza dönük hayat tarzlarımızdan kaynaklanan bedensel ve ruhsal hastalıklarda patlama yaşanıyor. Yavaşla! bu hayattan bir defa geçeceksin. Zamanın hızlanması, yavaşlık ve dikkat isteyen uğraşları rafa kaldırıyor. Oysa güzel olan, kayda değer olan ne varsa yavaşlıkla yapılır. Güzelliği ancak zaman ayırarak fark ederiz.

¹⁰⁷ Yurtseven, (2007), *Slow Food Ve Gökçeada: Yönetmel Bir Yaklaşım*, 2.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara: s.4.

¹⁰⁸ Honore, a.g.e., ss.4-9.

¹⁰⁹ Yurtseven, vd., a.g.e., ss.5-6.

¹¹⁰ Wendy Parkins, (2004), Out of Time Fast Subjects and Slow Living. *Time & Society*, 13 (2-3): 363.

¹¹¹ Kemal Sayar, (2009), *Yavaşla!/Hayattan Bir Defa Geçeceksin*, Timaş Yayınları, İstanbul: ss.30-32.

Gariptir, bu hızlı hayata, daha çok şeye sahip olmak için kendimizi mecbur biliyoruz. Fakat hızlı hayat, gittikçe daha çok şeyden bizi yoksun kılıyor. Kazandıkça yoksullaşıyoruz, yoksullaştıkça daha çok çalışmak zorunda kalıyoruz. Bu noktaya gelindiğinde artık hayat anlamını büyük ölçüde yitirmiş, kim niçin yaşadığını bilemez hale gelmiş oluyor demektir.¹¹²

Yavaşlık; hızlı yaşamın neden olduğu zaman, stres, eşitsizlik, sürdürülemezlik gibi insanoğlunun varlığını olumsuz etkileyebilecek tüm sorunlara karşı bir direnç noktası olarak karşımıza çıkmaktadır. Hızlı yaşam; bireylerin günlerini çalışma, alış-veriş etme ve televizyon izleyerek geçirmesine neden olmuştur. Yavaş yaşam; geç kalma korkusundan uzak, günün tadına vararak, zamanın anlamlı ve önemli olgular için kullanılmasını sağlamaktadır. Yavaş yaşam, salt insanların yaşamlarını geliştirmeyip, aynı zamanda sayısız sorunlarla başa çıkmamızı sağlamaktadır.¹¹³

2.3. CITTASLOW TARİHÇESİ

2.3.1. Yavaş Hareketi (Slow Movement)

Yavaş Hareketi, fastfood¹¹⁴ kültürünün sembolü haline gelen Mcdonald's ve benzerlerinin hegemonyasına karşı başlatılan, hızlı yaşam ve hızlı yemek pratiğinin boğucu derecede artması ve yerel yemeklerin kaybolmasının doğurduğu kaygıyı toplumsal tepki haline dönüştürmüş olan bir harekettir.¹¹⁵

Üretimi de tüketimi de hıza boğan Batı kaynaklı hayat tarzına karşı yine Batı'da basit bir protestoyla başlayan Yavaş Hareketi, hızlı bir biçimde büyümüş ve uluslararası bir organizasyon olmuştur. İtalyan Carlo Petrini önderliğinde fastfood kültürüne karşı protestolar, örgütlenmeler başlamış. Herkesin kendi mutfak kültürünü koruma hakkının saklı olduğunu savunmuşlar. Böylece dünya yavaş yemek (slow food) hareketiyle tanışmış. Tabii 'insanî düzeyde yavaş' talebi yemekle sınırlı kalmamış.

¹¹² Ümit Şimşek, (2003), *Sade Hayat*, Selis Kitaplar, İstanbul: ss-65-66.

¹¹³ Yurtseven, vd., s.13.

¹¹⁴ Bir yemek terimi olarak Fast food, kısa sürede hazırlanmış ve hızlı bir şekilde servis edilen yiyeceklere verilen isimdir. Fast food türü tüketime Türkiye'de ayaküstü beslenme de denilmektedir. Fast food zaman içinde "kötü gıda" ile aynı anlamda kullanılmaya başlanmıştır. http://tr.wikipedia.org/wiki/Fast_food (29.05.2010).

¹¹⁵ <http://www.facebook.com/group.php?gid=5832212719&v=info> (15.05.2010).

Hayatın diğer alanlarını da etkisi altına almıştır.¹¹⁶

Resim 2.1. Carlo Petrini

Kaynak: <http://www.georgiaorganics.org/conference/> (03.06.2010).

Hayata dair her kavramın başına ‘yavaş’ ifadesi ekleniyor artık. Yavaş şehir, yavaş yemek ve dahası... Vurgulanmak istenen kısaca şu: Her şey doğasına uygun olmalı. Yavaşlık, uyuşuk olmak değildir. Doğru hızda çalışmak, yaşamak, oynamak ve her şeyin en iyisini yapmakla ilgilidir.¹¹⁷

Yavaş Hareketi’ne göre, iş, günlük yaşamın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Ancak yavaş yaşam, insanların tüm gününü kapsayan, temposuyla bireyin yaptığı işin amacının ve anlamının yok edildiği bir çalışma kültürünü reddetmektedir.¹¹⁸

Yavaş hareket anlayışı, yalnız günlük yaşamımızdaki baskılardan değil, küreselleşme sürecine bir tepki olarak ortaya da çıkmıştır. Küreselleşmenin, bireylerin yaşamlarında neden olduğu olumsuz değişim, yavaş yaşam anlayışını çekici bir alternatif olarak ortaya çıkarmıştır.¹¹⁹

¹¹⁶ Yurtseven vd., a.g.e., önsöz.

¹¹⁷ <http://www.arkitera.com/h41395-yavas-hayatin-hizli-yukselisi.html> (15.05.2010).

¹¹⁸ Parkins, a.g.m., ss.363-382.

¹¹⁹ Yurtseven, vd., s.12.

2.3.2. Yavaş Yemek(Slow Food)

Slow Food Hareketi, Carlo Petrini tarafından, 1986 yılında İtalya'nın Langhe Bölgesi'ndeki Cuneo Kenti'nde başlatılmıştır. Hareketin nedeni, Roma Piazza di Spagna'da McDonald's açılmasına gösterilen tepkidir.¹²⁰

İngilizce 'Slow/Yavaş' ve 'Food/Yemek' kelimelerinin birleşmesinden doğan Slow Food, sadece fastfood yemeği protesto eden bir hareket değildir. Bu hareket, yalnızca uluslar ötesi endüstriyel Fast Food zincirlerine karşı çıkmak olarak özetlenemez.¹²¹ Bu hareket McDonalds'ın yapmadığı her şeyi temsil ediyor: Taze, yerel, mevsimlik ürünler; nesiller boyunca elden ele geçen yemek tarifleri, ölçülü çiftçilik, esnaf ürünleri, aile ve arkadaşlarla keyifle yemek yemek vb. Yerel şeyleri seven Slow Food, küresel kapitalizmin doğal düşmanı olarak gösterilmektedir.¹²²

İtalyanlara göre, yeme-içme alışkanlıkları bir toplumun asıl kimliğini yansıtıyor. Bu yüzden bir toplumu yemek kültürünü değiştirmekle her şeyinin değiştirilebileceğine inanıyorlar. Yeme-içme sadece damak tadını etkilemekle kalmıyor; misafirperverliği, karşılıklı sohbet alışkanlıklarını zincirleme olarak etkiliyor.¹²³

Slow Food, aynı zamanda fastfood kültürüne, yerel gıda geleneklerinin kayboluşuna ve insanların giderek yedikleri gıdaların nereden geldiği ve yemek seçimlerimizin dünyayı nasıl etkilediği konusundaki vurdumduymazlıklarına karşı kurulmuş kar amacı gütmeyen bir eko-gastronomi organizasyonudur.¹²⁴

Yavaş yemek (Slow food), her kültürün kendine has damak tadı olduğuna dikkat çekerek yemeklerin yerel ve genetiğiyle oynanmamış ürünlerle pişirilmesini amaçlıyor. Böylece sadece yemek alanında değil genel anlamda toplum kültürünün korunacağına inanılıyor. Süpermarketlere, seri ve standart üretime karşı yerel ürün yetiştiren çiftçilerin desteklenmesini öngörüyor.¹²⁵

¹²⁰ Yurtseven, a.g.e., s.3.

¹²¹ <http://www.slowfoodanadolu.com/index.php/baskanin-mesaji/slow-food-carlo-petrini-bilinc-ve-sorumluluk/> (08.07.2010).

¹²² Honore, a.g.e., ss.60-64.

¹²³ <http://www.italyaonline.net/>.

¹²⁴ <http://slowfoodgenclik.wordpress.com/slow-food/> (08.06.2010).

¹²⁵ <http://www.arkitera.com/>.

Slow Food Hareketi'nin amacı manifestosunda şöyle açıklanmaktadır:¹²⁶

Bizler hıza yenik düşüyoruz. Hızlı yaşam evimize girmekte ve bizleri Fastfood yemeğe zorlamaktadır. Yemek yemenin yavaşlığı, hızlı yaşama direnmede önemli bir yöntemdir. Yavaşlığın uygun dozu, bizi hıza karşı korur. Hızlı yaşama karşı direnmemiz Slow Food'la başlayabilir. Slow Food, bizlere yerel yemeklerin lezzetini keşfetmemizi ve fastfood'un olumsuz etkilerini azaltmamızı ya da yok etmemizi sağlar. Hızlı yaşam, verimlilik adına, bizlerin yaşam biçimlerini değiştirmekte ve çevremizi tehdit etmektedir. Slow Food buna en iyi yanıttır. Gerçek yaşam biçimi, yerel lezzetleri geliştiren yaşam biçimidir. Slow Food, daha iyi bir geleceği garanti eder.

Slow Food, yalnızca Fast Food'a karşı tutarlı bir meydan okuma değildir; teknolojik değişme, toplumsal değişme ve küreselleşmenin de karşısındadır. Slow Food, modern dünyayı ciddi bir biçimde sorgulamakta ve onunla yüzleşmektedir. Küçük ölçekli yerel ürün üreticileri, geleneksel ve yerel gıdalardan hoşlanan ve aynı felsefeyi paylaşanlar, benzer düşünceleri taşıyan gönüllü gruplar, küresel Fast Food üreticilerinin ortak etkili gücüne gerçekçi bir biçimde meydan okumaktadırlar.¹²⁷

Yavaş Yemek ekonomik açıdan, artık unutulmaya yüz tutmuş ve ustalık gerektiren yemek çeşitlerini bulmayı ve bunların küresel piyasada yer etmesini sağlamayı amaçlıyor. Küçük üreticilerin birbirlerini bulmalarını sağlayarak, bürokratik engelleri aşmalarına yardımcı oluyor ve ürünlerini dünyanın her yerindeki mağazalara ve gurmelere tanıtıyor. Hareket, ekolojik inançları doğrultusunda besin maddelerinin genetik modifikasyonuna karşı çıkıyor ve organik çiftçiliği destekliyor.¹²⁸

Yavaş Yemek Hareketi'nin temelini "convivia" oluşturmaktadır. Convivia; yerel ürünleri ve gelenekleri teşvik etmek, basit geleneksel aşçılık ve yemek yeme toplantıları düzenlemek, Yavaş Yemek mesajını yaymak ve eğlenmek amaçlarıyla düzenli buluşan Yavaş Yemek üye gruplarıdır.¹²⁹

Yavaş Yemek Hareketi, paylaşılan deneyimlere dayalı bir kalite kavramı önermektedir. Bu üç boyuta dayalı bir kavramdır. İyi, temiz ve adil boyutlarını içermektedir. İyi; gıdanın gerçek bir tat, aroma ve görünüşe sahip olması boyutunu içerir. Temiz; sürdürülebilirlik boyutunu kapsar. Adalet; sosyal sürdürülebilirlik boyutudur. Bu boyut; gıdaların etiksel olarak sürdürülebilir olmasını, çalışanları

¹²⁶ http://www.slowfood.com/about_us/eng/manifesto.lasso (08.06.2010).

¹²⁷ Yurtseven, a.g.e., s.163.

¹²⁸ Honore, a.g.e., ss.62-62.

¹²⁹ Yurtseven, vd., s.18.

sömürmeyen üretim yöntemlerinin kullanılmasını ve iyi ürünlerin dışlanmamasını söyler.¹³⁰

Yediklerimiz; kırsal alanlar, geleneklerin sürekliliği ve dünyanın bio-çeşitliliği üzerinde derin bir etkiye sahiptir. Slow Food hareketi, yemek ve dünya arasındaki güçlü bağları anlamamız gerektiğini söyler.¹³¹

Slow Food, aşağıdaki ilkeleri amaç edinir:¹³²

- Yerel ürün ve üretim geleneklerinin sürdürülebilirliği,
- Yerel pişirme ve yeme geleneklerinin sürdürülebilirliği,
- Slow Food mesajının yayılması,
- Eğlenme.

Slow Food Hareketi, bugün dünyanın birçok ülkesinde binlerce üyesi bulunan uluslararası bir harekete dönüşmüştür. Hareket, gıda konusu dışında, modern dünyayla ilgili konularla da ilgilenmektedir. Üyelerine; yerel ürünlerin tören ve zevkini, geniş bir kitle tarafından unutulmuş lezzetleri, geleneksel biçimlerde yemek pişirme ve hazırlama yöntemlerini sağlamaktadır. Günümüzde Slow Food, FastFood tüketim modeli karşısında önemli bir güç olarak görünmektedir.¹³³

Yavaş Yemek akımı aynı zamanda küresel yiyecek endüstrisinin yüksek hızlı, çabucak değişen kültürüne karşı tepkisinin bir parçasıdır. Durmaksızın yayıldığı yarım asırlık bir dönem geçiren McDonald's ilk maddi kayıplarını 2002'de yaşadı ve hemen ardından deniz aşırı şubelerini kapatmaya başladı. Birçok kişi için McDonalds'ı boykot etmek damak zevkinin küresel bir biçimde standartlaştırılmasına hayır demenin bir yoludur.¹³⁴

Slow Food, ortak kültürel ve gastronomik sürdürülebilirliği amaçlayan bir harekettir. Kişilerin demokratik ve gönüllü katılımına dayanır. Harekete üyelik herkese açıktır ve bireyseldir.¹³⁵ 2001'de New York Times dergisi, Slow Food hareketini

¹³⁰ Stephen Schneider, (2008), Good, Clean, Fair: The Rhetoric of the Slow Food Movement. *College English*, 70(4): p.384.

¹³¹ Yurtseven, vd., a.g.e., s.23.

¹³² a.g.e., s.3.

¹³³ a.g.e., 164.

¹³⁴ Honore, a.g.e., s.66.

¹³⁵ Yurtseven, a.g.e., s.3.

“dünyayı sarsan 80 fikir” arasına dahil etmiştir.¹³⁶

Slow Food Hareketi, bütün dünyaya yayılmıştır. İtalya, Almanya, İsviçre, ABD, Fransa, Japonya ve İngiltere’de Slow Food merkezleri bulunmaktadır. Üye ağı, yerel gruplar tarafından organize edilmektedir.¹³⁷ Günümüzde 132 ülkede 100.00’i aşkın üyesi bulunan Slow Food hareketi her geçen gün genişlemektedir.¹³⁸

Ancak Yavaş Yemek fikrinin yayılmasını hiçbir şey geleneksel çiftçi pazarının dirilişi kadar iyi anlatamaz. Kasaba ve şehirlerde ve genellikle süpermarketlerden birkaç blok ötede çiftçiler bir kez daha meyvelerini, peynirlerini ve etlerini doğrudan halka satmaya başladılar.¹³⁹

Slow Food, gıdanın ötesinde bir noktaya ulaşmış bulunmaktadır. Gelişmiş bir pazar ekonomisinde, küresel işletmeler tarafından sömürülme korkusu içinde bulunan milyonlarca insanın duyarlılığını yansıtmaktadır. Slow Food Çevre Bildirisi, biyolojik çeşitliliği ve sürdürülebilir gelişmeyi teşvik etmektedir.¹⁴⁰

2.3.3. Cittaslow

Cittaslow, kültürel bir eğilim olarak bilinen Yavaş Hareket (Slow Movement)’in bir parçasıdır. Yavaş Hareketi, homojenize bir dünyaya karşı çıkarken, Cittaslow, hedefini şehirlerde yaşam kalitesinin iyileştirmesi olarak ortaya koyar. Bir şehrin kültürel çeşitliliğini ve yerel özelliklerini desteklemek Cittaslow’un çekirdek değerleridir.¹⁴¹

Cittaslow, Slow Food hareketinden doğmuş bir İtalyan fikridir ve 15 Ekim 1999 tarihinde İtalya Orvieto’da kurulmuştur. Cittaslow Uluslararası Tüzüğü’nde “Cittaslow’un, aynı felsefeyi paylaştığı ve 09.11.2007 tarihinde Plueba’da bir protokol imzaladığı Uluslararası Slow Food Birliği’yle bağı vardır.” denilmektedir.¹⁴² Cittaslow, herkes için daha iyi bir hayat düşüncesiyle şehirlerin özel ve önemli yönlerini

¹³⁶ Honore, a.g.e., s.61.

¹³⁷ Yurtseven, vd., a.g.e., s.19.

¹³⁸ <http://www.slowfood.com/> (08.06.2010).

¹³⁹ Honore, a.g.e., s.68.

¹⁴⁰ Yurtseven, a.g.e., s.164.

¹⁴¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Cittaslow> (15.05.2010).

¹⁴² <http://www.cittaslow.net/download/>.

belirlemek ve çevrelerinin eşsiz niteliklerini ortaya koymak amacı taşımaktadır.¹⁴³

Cittaslow, 1999 yılında, Toskana(Tuscany)'nın küçük bir kasabası olan Greve in Chianti'nin geçmiş belediye başkanı Paolo Saturnini'nin sezgileri aracılığıyla doğmuştur. O, şehrin kalkınması ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesinin temeli olarak farklı bir fikir sunmuş ve bu fikrini ülkenin(İtalya'nın) her yerine yaymak için uğraşmıştır. Onun düşünceleri Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Cimicchi) ve Positano (Domenico Marrone) belediye başkanları tarafından kabul görmüş ve Slow Food başkanı Carlo Petrini ile bir araya gelmişler. Carlo Petrini ve dört kurucu şehrin (Chianti, Orvieto, Bra ve Positano) belediye başkanlarının Yavaş Şehir Sözleşmesi'ni imzalamasıyla da Cittaslow resmen kurulmuştur.¹⁴⁴

Greve in Chianti şehrinin Belediye Başkanı Paolo Saturnini, “Amerikan şehir modeli şehirlerimizi adeta istilâ etti ve İtalyan şehirleri tek tip bir görünüme büründü. Biz böyle bir küreselleşmenin önüne geçmek istedik” diyerek kuruluş amaçlarını ortaya koymaktadır.¹⁴⁵

Uluslar arası bir birlik şeklinde örgütlenen Cittaslow, çalışma ilke ve prensiplerini bir tüzükle (bkz. Ek 1) kayıt altına almıştır. 28 madde ve 5 ek belgeden oluşan “Uluslararası Cittaslow” Tüzüğü, Cittaslow Birliği'nin kuruluşundan, organlarına, katılım için yerine getirilmesi gereken kriterlerden, üyelerin sorumluluğuna, logo kullanımından üyelik aidatı ve fon kullanımlarına kadar pek çok alanda tanımlar ve ilkelere bahsetmektedir. Birliğin Kuruluşu maddesinde:¹⁴⁶

“Cittaslow-Rete Internazionale delle città del buon vivere” (Cittaslow-Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı) adlı Birlik; kısaca, “Cittaslow” Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano kasabaları ile “Slow Food(Yavaş Yemek) Birliği” (Amerikan tarzı hızlı yiyecek (fast food) zincirine muhalif olarak kurulan birlik) arasında kuruldu. Birliğin süresi sınırsızdır. Birlik, “modern ve tarihi binalardan oluşan bir taş taşıyan turuncu renkli bir salyangozu” resmeden kendi logosunu kullanacaktır: Logonun ayrılmaz bir parçası ise, kullanımı tanzim edilecek olan “Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı” sözü olacaktır denilmektedir.

¹⁴³ <http://www.distinctlycumbrian.co.uk/images/stories/spring%202008%20newsletter.pdf> (19.05.2010).

¹⁴⁴ <http://www.cittaslow.org/index.php?method=section&id=2012&title=Association> (15.05.2010).

¹⁴⁵ <http://www.italyaonline.net/>.

¹⁴⁶ <http://www.cittaslow.net/>.

Tüzükte, Cittaslow'un kar amacı gütmeyen bir teşekkül olduğu belirtilmektedir. Amacı ise şehir organizasyonuna yönelik çözüm arayışları, testler ve uygulamalar vasıtasıyla iyi yaşama kültürünü destekleyip yaymak olarak tanımlanmaktadır. "Cittaslow" adının diğer dillere tercüme edilmeyeceği belirtilmekte ve "birliğin resmi dilleri İtalyanca ve/veya İngilizcedir" denmektedir. Katılım, Taahhütler ve Yetkiler başlığını taşıyan III. Paragrafta, birlik organlarının gerekçeli kararlarıyla farklı bir hüküm verilmedikçe, Uluslararası Birliğe normalde 50 binden fazla nüfusu olmayan tüm şehirler katılabilir denilmektedir.¹⁴⁷

Birliğin merkezi ise şöyle açıklanmaktadır: "Birliğin Ulusal ve Uluslararası merkezi Orvieto'dur ve via Ripa di Serancia I, 16 adresinde, Aziz John Manastırı'ndaki "Palazzo del Gusto"da yer alır. Birlik tali merkezlere de sahip olabilir." Yavaş Şehir olarak tanımlanmak istenen şehirlerin değerlendirilmesi bu merkez tarafından yapılmaktadır. Merkez bu çerçevede;

- Temel ilkeleri içeren bir manifesto
- Yavaş Şehir olarak tanımlanmak istenen şehirlerin imzalaması gereken birlik tüzüğü
- Üye şehirlerin listesi
- Yıllık toplantı takvimleri

oluşturmuştur.¹⁴⁸

Ekler, önsözlerle birlikte bu tüzüğün ayrılmaz bir parçasını teşkil ederler denildikten sonra, tüzük belgesi, üyelik düzenlemeleri, sertifikasyon, logo ve resmi değerlendirme kartlarından oluşan eklerin ayrıntılarına girilmektedir.

Cittaslow Birliği'nin, uzmanlardan ve farklı disiplinlerden gelen bilim adamlarından oluşan bir Bilimsel Komitesi bulunmaktadır. Komite, Birlik organlarına geniş ve güncel bilgi tedarik rolü ile birlikte, faaliyetlerin geliştirilmesi için kültürel bilgi sağlamakta ve Cittaslow ödül/ünvan organizasyonunun gerçekleştirilmesi için işbirlikleri yapmaktadır. Bilim Kurulu aşağıdaki isimlerden oluşmaktadır.¹⁴⁹

¹⁴⁷ <http://www.cittaslow.net/download/>.

¹⁴⁸ a.g.k. (29.05.2010).

¹⁴⁹ <http://www.cittaslow.net/index>.

Paolo Albano

Cumhuriyet Savcısı-İtalya

Ezio Manzini

Milan Politecnico Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Profesörü-İtalya

Fabio Parasecoli

New York Üniversitesi Yemek Kültürü Profesörü-USA

Jan Hospers

Twente Üniversitesi Ekonomik Coğrafya Profesörü-Hollanda

Giuseppe Roma

CENSIS (Sosyal çalışmalar ve araştırma enstitüsü) Genel Müdürü-İtalya

Helmut Bott

Stuttgart Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı-Almanya

Herbert Pfeiffer

Mimar -Almanya

Krzysztof Skalski

Mimar- Polonya

Paul Knox

Virginia Teknoloji Enstitüsü Kent Planları Profesörü-USA

Roberto Pasca di Magliano

Roma Üniversitesi Ekonomik Kalkınma Profesörü-İtalya

Stefano Mocio

Roma Üniversitesi Profesörü ve Meclis Üyesi-İtalya

Hee Jung Jang

Uluslararası Turizm Yönetimi Bölümü Profesörü ve İnsan Kaynakları
Geliştirme Bölümü Dekanı

Helen Jarvis

Newcastle Üniversitesi Coğrafya Fakültesi Profesörü-İngiltere

Ursula Von Petz

Mimar-Almanya

Cittaslow'a katılmak isteyen bir şehir, Birlik Tüzüğüne imza atarak bazı yükümlülüklerin altına girmektedir. Cittaslow'a üye şehirler yılda bir kez farklı bir şehirde toplanmaktadır. Bu toplantılarda bir yıl süresince gerçekleştirilen faaliyetler

gözden geçirilmekte ve bir sonraki dönemle ilgili uygulamalar planlanmaktadır. Ayrıca Koordinasyon Komitesi tarafından görevlendirilen uzmanlar yeni üye olan şehirlerin yetkililerine hareketin hedeflerinin ayrıntılı olarak anlatıldığı bir eğitim semineri vermektedirler. Gerektiğinde bu uzmanlar üye şehirlerde tertiplenen konferanslara ve seminerlere katılıp, Cittaslow düşüncesini anlatmaktadırlar.¹⁵⁰

Tüzüğün “Üyeler” başlığını taşıyan bölümünde, üye şehirlerin Cittaslow Birliği’nin amaçlarına, felsefesine ve değerlerine ters düşmeleri ya da onun imajına zarar verebilecek davranışlarda bulunmaları halinde, Koordinasyon Komitesi’nin o üyeyi acilen ihraç etmeyi düşüneceği belirtilmektedir. Başka bir ihraç sebebi olarak ise; üyelerin Tüzüğün düzenlemelerine ve bunun yanı sıra Cittaslow Birliğinin Meclisi ve Uluslararası Koordinasyon Komitesi tarafından alınan kararlara riayet etmemeleri ve Birliğin ilkelerine açık bir şekilde ters olan belgelenmiş bir faaliyet için de olmaları gösterilmektedir.¹⁵¹

Cittaslow Uluslararası bir “Birlik” şeklinde örgütlendiği ve katılım gönüllü olduğu için üye şehirlerden yıllık belli ücretler almaktadır. Her yıl en geç Haziran ayının 30’unda ödenmesi gereken ücretler çerçevesinde “2009 yılı için aşağıdaki tutarlarda yıllık üyelik ücreti tespit edilmiştir: Binden az nüfusu olan şehirler 600.00 Euro, 5 binden az nüfusu olan şehirler 750.00 Euro, 5-15 bin nüfusu olan şehirler 1,500.00 Euro, 15-30 bin nüfusu olan şehirler 2,500.00 Euro ve 30 binden fazla nüfusu olan şehirler 3,500.00 Euro”.¹⁵²

Cittaslow, logo olarak salyangozu seçmiştir. Salyangoz, Cittaslow’un temel felsefesi olan yavaşlık ve dinlenmeyi temsil etmektedir. Salyangoz, patikası boyunca yol alabilmek için çok zaman harcar, acele etmez ve evini kolayca her yere götürür. Salyangoz yavaştır. Yavaşlık temel erdemdir. Akıl ve ağırbaşlılığı ifade eder. Cittaslow, bu düşünsel yapıyı genişleterek; yavaşlığı, uygarlık yerine doğanın tercih edilmesi olarak tanımlar.

¹⁵⁰ <http://www.italyaonline.net/>.

¹⁵¹ <http://www.cittaslow.net/download/>.

¹⁵² a.g.k.

Salyangozların yaşamından, iki temel sonuç çıkarabiliriz:

- Salyangoz yavaş harekettir. (Hızlı olmak, insanı düşüncesiz ve akılsız kılar.)
- Salyangoz evini üzerinde taşır. (Nerede salyangoz varsa, evi de oradadır.)¹⁵³

Resim 2.2. Cittaslow Logosu

Kaynak: <http://www.cittaslow.net/>.

Tarihî bir şato. Onun hemen dibinde çağdaş hayatı sembolize eden beton bina. Önlerinde yavaş ve emin adımlarla ilerleyen bir salyangoz. Bütün bunlar bir amblemi oluşturan unsurlar ve her birinin ifade ettiği anlamlar var. Örneğin tarihî şato geçmişi, geçmiş nesillerden miras kalan kültürel değerleri, diğer anlamıyla yitirilen pek çok değeri ifade ediyor. Betonarme bina ise çağdaş medeniyetin sembolü zevksiz, ruhsuz ve donuk. Birbirinden farklı anlamlar çağrıştıran iki binanın hemen önündeki salyangoz ise belli bir hayat tarzına karşı ciddi bir protestonun ifadesi. Hızlı yaşamının diğer adı olan “Amerikan tarzı” hayata bir alternatif olarak, hayatı yavaş, tadına vara vara, sükûnet içinde yaşamayı öngören bir sembol. Yemek kültüründen şehir planlamasına kadar her şeyin yavaşlık, sakinlik ve bir de tarihî mirasa saygı prensipleriyle düzenlenmesi gerektiğini anlatıyor.¹⁵⁴

¹⁵³ Yurtseven, a.g.e., s.3.

¹⁵⁴ <http://www.italyaonline.net/Italia/hakkinda/makaleler/Sakin%20Sehirler.htm> (13.05.2010).

2.4. CITTASLOW KRİTERLERİ

Cittaslow'a giriş öncesinde şehirlerin bir değerlendirmeden geçmesi gerekmektedir. Üyeliğe kabul için bir şehirde Cittaslow hedefleri için yapılan öz değerlendirmeden en az 50 puan almak başka bir deyişle kriterlerden %50'sini gerçekleştirmiş olmak gerekiyor.¹⁵⁵

Cittaslow olabilmek için şehir nüfusunun 50.000'in altında olması gerekmektedir ve 50. 000'in üzerinde nüfusu olan yerleşim yerleri başvuruda bulunamamaktadır. Cittaslow'a üye olan şehirlerin, şehrin, çevre ve şehrsel doku kalitesini teknoloji kullanarak iyileştirmek, yerel üreticiler ve tüketiciler arasında iletişimi ve diyalogu teşvik etmek, çevreyi korumak, sürdürülebilir gelişmeyi desteklemek, doğal ve çevreye dost tekniklerle yiyecek üretimine destek sağlamak gibi aşağıda belirtilen 7 başlık altında 59 ana ölçüt ve 3 özel koşulu gerçekleştirmeyi kendine hedef koyması ve bu alanlarda çalışmaya başlaması gerekmektedir.¹⁵⁶ Bu ölçütlerin sınıflandırıldığı 7 ana başlık şunlardır:

1. Çevre politikaları
2. Altyapı politikaları
3. Teknolojiden Yararlanarak Kent Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler
4. Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi
5. Misafirperverlik/Konukseverlik
6. Farkındalık
7. Slow Food Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi

2.4.1. Çevre Politikaları

1. Hava, su ve toprak kalitesinin varolan yasal düzenlemeler tarafından belirlenen parametrelere uygunluğunun sağlanması.
2. Kentsel ve özel atıkların sınıflandırılarak toplanmasının desteklenmesi ve bu uygulamanın yaygınlaşmasını sağlayacak planların yapılması.
3. Evsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümünün desteklenmesi ve yaygınlaştırılması.

¹⁵⁵ <http://sustainablecities.dk/>.

¹⁵⁶ <http://www.utikad.org.tr/haberler/?id=3767> (15.05.2010).

4. Kentsel atık su için kanalizasyon filtresinin oluşturulması.
5. Alternatif enerji kaynaklarının (yenilenebilir kaynaklar, yeşil hidrojen, mini hidroelektrik güç kaynakları, bio-yakıt vb.) kullanımına dikkat çekilerek, yerel yönetimlerce planlanan enerji tasarrufunun sağlanması.
6. Genetiğiyle oynanmış ürünlerin kullanımının önlenmesi için düzenleme yapılması.
7. Reklam panolarının ve dükkan vitrinlerinin düzenlenmesi.
8. Elektromanyetik kirliliğin kontrolüne ilişkin sistemlerin kurulması.
9. Gürültü kirliliğinin kontrol edilmesi ve azaltılmasına için planlar yapılması.
10. Kent aydınlanması için (ışık kirliliğinin önlenmesi) sistem ve programlar geliştirilmesi.
11. Çevresel yönetim sistemlerine uyum sağlanması (EMAS ve Yerel Gündem 21'e katılım).¹⁵⁷

2.4.2. Altyapı Politikaları

1. Tarihi mekânların, merkezi kayıt altına alınmış binaların ve yüksek kültürel değeri olan nesnelerin koruma planlarının yapılması.
2. Taşıt güvenliği ve trafik akışının sağlanması.
3. Okullara ulaşımın kolaylaştırılması ve kamu binalarıyla bağlantının sağlanması için bisiklet yollarının yapılması.
4. Özel ulaşımında alternatif yöntemlerin desteklenmesi, yaya alanlarının ve kamu taşımacılığının sağlanması (kent dışı otopark, yürüyen merdiven, bisiklet yollarının okulların ya da iş alanlarının yakınından geçmesi).
5. Engelliler için kamu alanlarının erişilebilir olması, mimari engellerin kaldırılması ve teknolojiye ulaşabilmelerini sağlayan yasal düzenlemelerin uygulanması.
6. Aile yaşamını ve genel aktiviteleri destekleyici programların oluşturulması (rekreasyon, spor, yaşlı ve kronik hastalara yönelik ev hizmetleri, sosyal merkezler, kamu tuvaletleri vb.).
7. Tıbbi yardım merkezlerinin kurulması.

¹⁵⁷ Yurtseven, vd., a.g.e., s.42.

8. Yeşil alanların oluşturulması ve hizmet alt yapılarının bulunması (oyun alanları, birbirleriyle birleşen yeşil alanlar vb.).
9. Doğal ürünlere yönelik ticaret alanlarının kurulması ve ticaretin genişlemesine yönelik planlar oluşturulması.
10. Bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması için esnafla anlaşma yapılması, bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması halinde yardım sağlayacak dost mağazaların kurulması.
11. Geri kalmış kent alanlarının tekrar gelişimine ve kullanımına yönelik projeler geliştirilmesi.
12. Kentin yeniden tasarımına ve iyileşmesine yönelik programlar yapılması.
13. U.R.P. işlevlerinin, Cittaslow bilgi bürolarıyla bütünleştirilmesi.¹⁵⁸

2.4.3. Şehir Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar

1. Biyo-mimari alanlarının kurulması, biyo-mimarinin geliştirilmesi ve tanıtılması için planlar yapılması.
2. Kentte kablosuz sistemlerin kurulması.
3. Elektromanyetik alanların izlenmesine yönelik sistemlerin kurulması.
4. Çöp bidonlarının kötü görünümünün önlenmesi ve atık su toplama sistemi için planlar yapılması.
5. Kamu ve özel alanların yeşillendirilmesinde doğal mimari yapıyla uyumlu olan yerli ve özgün bitkilerin kullanılmasını sağlayan planlar yapılması ve tanıtılması.
6. Kent halkına çeşitli hizmetler vermeye yönelik planlar yapılması (belediye hizmetlerinin internet üzerinden gerçekleştirilmesi ve halka internet eğitimi verilmesi).
7. Gürültü kontrolüne yönelik planlar yapılması.
8. Kentin renk planlamasının yapılması.
9. Tele-işgücünün tanıtılması ve desteklenmesi.¹⁵⁹

¹⁵⁸ <http://www.berwick-cittaslow.org.uk/Cittaslow/FuturePlans.htm> (13.05.2010).

¹⁵⁹ www.disscouncil.com/.../Cittaslow%20Community%20Chest%20Criteria.doc (13.05.2010).

2.4.4. Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi

1. Organik tarımın geliştirilmesi ve tanıtılması için gerekli planların yapılması.
2. Yerel esnaf ve zanaatkarların ürettiği ürünlerin kalite sertifikalarının oluşturulması.
3. Yok olma tehlikesinde olan el sanatlarının korunmasına yönelik programların geliştirilmesi.
4. Yok olma tehlikesinde bulunan geleneksel mesleklerin korunması.
5. Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okulların yemek hizmetlerinde organik, yerel ve özgün ürünlerin kullanılması.
6. Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okullarda beslenme ve tat eğitiminin verilmesine yönelik programların geliştirilmesi.
7. Yok olma tehlikesinde olan özel tarifli gastronomik ürünlerin kullanımı ve üretiminin desteklenmesi.
8. Kente özgü ürünlerin sayımının yapılması ve ticaretinin desteklenmesi (çiftçilerin ve yerel pazarın harekete geçirilmesi).
9. Kent ağaçlarının sayımı ve kentteki anıt ağaçların korunması.
10. Yerel kültürel aktivitelerin korunması ve desteklenmesi.
11. Kent ve okul bahçelerinin, yerel kültürün gelişmesine olanak sağlaması için desteklenmesi.¹⁶⁰

2.4.5. Misafirperverlik

1. Turistlerin bilgilendirilmesi ve kent halkına konukseverlik kalitesiyle ilgili eğitim verilmesi.
2. Tarihi merkezlerde uluslararası turizm işaretleri ve turist seyahat rehberinin kullanılması.
3. Kentin Yavaş Seyahat Rehberi'nin hazırlanması (broşürler, web siteleri vb.).
4. Turistlerin kente ve belirli aktivitelere ulaşımını kolaylaştırıcı plan ve politikaların izlenmesi (oto park, kamu alanlarına çalışma saatlerinde esneklik kazandırılması vb.).

¹⁶⁰ <http://www.winchester.gov.uk/Documents/committees/town%20forum/WTF066%20%20Appendix%201.pdf> (13.05.2010).

5. Turistik işletmelerinin, genel olarak esnafın, fiyatlarının saydam olmasını ve fiyatların kuruluşun önünde sergilenmesinin sağlanması.¹⁶¹

2.4.6. Farkındalık Oluşturma

1. Kent halkının, Cittaslow'a katılım motivasyonunun sağlanması için, Cittaslow sonuçları ve yöntemi konusunda bilgilendirilmesi.
2. Kent halkının Yavaş Yaşam Felsefesi'ni anlaması için programlar geliştirilmesi.
3. Slow Food ve Cittaslow faaliyetlerinin yayılmasını sağlayacak programların geliştirilmesi.¹⁶²

2.4.7. Slow Food Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi

1. Yerel Yavaş Yemek (Slow Food) birliğinin kurulması.
2. Yavaş Yemek işbirliğiyle, okullarda yiyecek ve tat eğitimi programlarının oluşturulması.
3. Yavaş Yemek işbirliğiyle, okullarda sebze bahçelerinin kurulması.
4. Yok olma tehlikesinde bulunan ürünlerin ve türlerin korunmasına yönelik bir ya da daha fazla Yavaş Yemek projesinin uygulanması.
5. Yavaş Yemek tarafından korunan yerel ürünlerin kullanılması ve okul kantinlerinde beslenme geleneklerinin (yemek hizmetleri ve yemek eğitim programıyla beraber) sürekliliğinin sağlanması.
6. Yerel ürünlerin Slow Food Programı kapsamında desteklenmesi.
7. Yiyecek derneklerinin ve Terra Madre¹⁶³ Projesi'nin desteklenmesi.¹⁶⁴

2.5.8. Özel Koşullar

1. Yavaş Kent eylem-kimlik kampanyası için gerekliliklerin karşılanması.
2. Slow Food Presidia'nın desteklenmesi ve oluşturulması.

¹⁶¹ <http://www.comune.greve-in-chianti.fi.it/attach/slow-statuto-en.pdf> (13.05.2010).

¹⁶² a.g.k.

¹⁶³ Terra Madre, İtalyanca bir kelimedir ve Türkçeye "Toprak Ana" olarak çevrilmiştir. Bir kavram olarak Terra Madre; küreselleşmenin tür ve kültür çeşitliliğini, yerel ekonomileri ve yerli bilgi birikimini yok ettiği bir dünyada, buna direnen küçük üreticileri bir araya getiren Uluslar arası Gıda Toplulukları Ağı'dır. (Vandana Shiva, (2010), *Yeryüzü Demokrasisi*, Ali K. S. vd.(Çev), BGST Yayınları, İstanbul: ss.222-225).

¹⁶⁴ <http://www.cittaslow.net/download/>.

3. Üye kentlerin resmi yazışmalarında Yavaş Kent amblemini kullanması ve internet sitelerine Yavaş Kent felsefesini içeren bir bölüm koyması.¹⁶⁵

2.5. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE CITTASLOW İLİŞKİSİ

Sürdürülebilirliği, ekosistemdeki çeşitliliğin ve yenilenemez kaynakların gelecek nesillere aktarılabilmesi için, insanın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin kontrol altına alınması olarak tanımladığımızda “çevre”nin ön plana çıkarıldığı bir yaklaşımdan söz ediyoruz demektir. Yani sürdürülebilirliğin temel unsuru çevreye yaklaşım tarzıdır. Cittaslow kriterlerini incelediğimizde de “çevre”nin önemli bir yer tuttuğunu, hatta kriterlerinin ilk ana başlığını “çevre politikaları”nın oluşturduğunu görmekteyiz. Bu bağlamda, hava, su ve toprak kalitesinin önemsenmesi, çevreye uyumlu yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının teşvik edilmesi, evsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümünün desteklenmesi ve yaygınlaşması Cittaslow’un öncelikleri arasında bulunmaktadır.

Sürdürülebilir kent fikirleri ve uygulamalarının temelinde; dünyamızda yaşanan sorunların çözümü için; kent odaklı çözümlerin bulunması ve kentlerin başka sistemlerle ilişkili bir sistem olduğu konusu yatmaktadır. Cittaslow(Yavaş kent), yaklaşımı da sürdürülebilir kent yaklaşımlarından biri olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir kent yaklaşımlarının temelinde, yaşam ortamı olarak kentlerin daha yaşanabilir ve sağlıklı yerler olmasının sağlanması, yerel ölçekte atılan adımlar ile küresel ölçekte sürdürülebilirliğin sağlanması hedefi güdülmektedir.¹⁶⁶

Cittaslow tüzüğüne baktığımızda da, Cittaslow üyesi olan kentlerde bulunması gereken ya da üye kentlerin sağlamakla zorunlu oldukları şartların sürdürülebilirlikle uyumludur. Cittaslow’da şunlar mevcuttur; geri kazanım ve geri dönüşüm tekniklerine değer veren, bölgenin ve kent dokusunun karakteristik özelliklerinin muhafaza edilmesine ve geliştirilmesine yönelik uygulanan bir çevre politikası, bölgede oturmak için değil ona değer verildiği için, onu bozmayan fonksiyonel olarak uygulanan bir altyapı politikası, çevrenin ve kent dokusunun kalitesini artırmaya yönelik teknolojilerin

¹⁶⁵ <http://www.comune.greve-in-chianti..>

¹⁶⁶ Uslu, a.g.m., s.49.

kullanımı, genetiği değiştirilmiş gıdalar yerine doğal tekniklerle elde edilen ve doğayla uyumlu olan gıda maddelerinin üretimi ve tüketimi.¹⁶⁷

Cittaslow(Yavaş Şehir) kriterlerinin yanı sıra Cittaslow'un temel amaçları da sürdürülebilirliğin amaçlarıyla örtüşmektedir. Cittaslow'un temel amaçlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz :¹⁶⁸

- Teknolojiyi kullanarak, yaşamın kaliteli ve çekilebilir olmasını sağlamak,
- Bölgeye özgü değerlerle sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak,
- Yerel ekonomik yaşama katkı yaparak gelir adaletini sağlamak,
- Doğal çevreyi ve tarihi değerleri korumak.

Birbiriyle örtüşen bunca özelliklerine karşın Cittaslow ve sürdürülebilirlik kavramları; insan ve çevre(doğal, yapılı, sosyal, ekonomik ve kültürel) ilişkisinin farklı açılarını içermektedir. Birbirlerinden farklı olarak, sürdürülebilirlik daha çok çevre ile ilgili iken, Cittaslow daha çok insan ile ilgilidir. Sürdürülebilirlik gelecek ile ilgili iken, Cittaslow gelecekle ilgili yönleri de bulunmakla birlikte şimdiki zaman ile daha çok ilgilidir.¹⁶⁹

Bu bilgilerden hareketle Cittaslow kriterlerinin, sürdürülebilirliğin çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları açısından belli hedeflerini paylaştığı ancak kapsam olarak sınırlı kaldığı görülmektedir. Bir başka açıdan söylemek gerekirse, Cittaslow, daha çok bir kentte yaşayan insanların yaşam kalitelerini arttırmaya dönük çalışmalara odaklanmıştır. Literatürde “kentsel yaşam kalitesi”¹⁷⁰ni arttırmaya yönelik çalışmalar olarak adlandırılan bu çalışmalar, özellikle, kentsel altyapı, iletişim, ulaşım ve konut alanlarını kapsamaktadır.

¹⁶⁷ <http://www.cittaslow.net/download/>.

¹⁶⁸ Yurtseven, vd., s.40.

¹⁶⁹ Z. Aşlı Gürel Üçer, (2009), *Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri Kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara: ss.21-22.

¹⁷⁰ Kentsel Yaşam Kalitesi, dar anlamıyla, toplumsal, ekonomik ve mekânsal öğeler açısından kent tanımına giren yerlerde, kentsel alt yapı, iletişim, ulaşım, konut ve benzeri olanakların sunulma düzeyinin önceden belirlenen ölçülerin üstünde olması durumudur http://tr.wikipedia.org/wiki/Ya%C5%9Fam_kalitesi (25.06.2010).

2.6. DÜNYADA CITTASLOW (YAVAŞ ŞEHİR) UYGULAMALARI

Dünyadaki yavaş kentlerin yarıya yakını İtalya’da yer almaktadır. Bununla birlikte, İtalya’nın dışındaki pek çok ülkenin ilgisi Cittaslow üzerine çekilmiştir. Günümüzde başta Avrupa olmak üzere diğer kıtalardaki ülkelerde de Cittaslow yaygınlık kazanmaktadır.¹⁷¹ Cittaslow, İtalya’da başlamış ancak İtalya sınırları dışında genişlemiştir.¹⁷²

2.6.1. Dünyada Cittaslow Uygulamalarına Genel Bakış

Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, İngiltere, Norveç, Polonya ve Yeni Zelanda’da Cittaslow üye sayısı her geçen gün artmaktadır. Yavaş Şehirler hareketi ilk toplantısını İtalya’nın Orvieto kentinde yapmıştır. İngiltere’deki Yavaş Şehirler ağına Ludlow kasabası öncülük etmiş ardından Norfolk’taki Alysham ve Diss kasabaları Mart 2006’da birliğe katılmıştır. İngiltere’de sertifika bekleyen başka şehirler de bulunmaktadır. Almanya’dan, aralarında Hersbruck, Lüdinghausen, Schwarzenbruck, Waldkirch ve Überlingen’in de bulunduğu 7 şehir tescilli Cittaslow olmuştur Avustralya’da iki, Avusturya’da bir Cittaslow bulunmaktadır. Portekiz ve Polonya’da 4’er, Belçika’da ise üç şehir onay beklemektedir. Güney Kore’de birçok belediye resmen Cittaslow destekçisi konumundadır.¹⁷³

Cittaslow’a üye olan şehirler aşağıda ülkelerine göre alfabetik olarak sıralanmıştır. **Avustralya’dan 2 şehir:** Goolwa ve Katoomba, **Avusturya’dan 3 şehir:** Enns, Hartberg ve Horn, **Belçika’dan 4 şehir:** Chaudfontaine, Enghien, Lens ve Silly, **Kanada’dan 2 şehir:** Cowichan Bay ve Naramata, **Danimarka’dan 1 şehir:** Svendborg, **Fransa’dan 1 şehir:** Segonzag, **Almanya’dan 10 şehir:** Bad Schussenried, Deidesheim, Hersbruck, Lüdinghausen, Marihn, Nördlingen, Schwarzenbruck, Überlingen, Waldkirch ve Wirsberg, **İngiltere’den 9 şehir:** Aylsham, Berwick upon Tweed, Cockermouth, Diss, Linlithgow, Ludlow, Mold, Perth ve Sturminster Newton, **Hollanda’dan 2 şehir:** Alphen Chaam ve Midden-Delfland, **İtalya’dan 68 şehir:** Abbiategrosso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Bazzano, Borgo Val di Taro, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio,

¹⁷¹ http://www.yapi.com.tr/Haberler/yavas-sehir-hareketi-100-kente-yayildi_68844.html (19.05.2010).

¹⁷² <http://en.wikipedia.org/wiki/Cittaslow> (15.05.2010).

¹⁷³ <http://www.yapi.com.tr/>.

Casalbeltrame, Castel San Pietro Terme, Castelnovo ne' Monti, Castelnovo Berardenga, Castiglione del Lago, Castiglione Olona, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Cutigliano, Fontanellato, Francavilla al Mare, Galeata, Giffoni Valle Piana, Giuliano Teatino, Greve in Chianti, Guardagrele, Levanto, Massa Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto, Pellegrino Parmense, Penne, Pianella, Piosasco, Pollica, Positano, Pratovecchio, Preci, San Daniele del Friuli, San Gemini, San Miniato, San Potito Sannitico, San Vincenzo, Santa Sofia, Scandiano, Stia, Suvereto, Teggiano, Tirano, Todi, Torgiano, Trevi ve Zibello, **Yeni Zeland'a'dan 1 şehir**: Matakana (Rodney District), **Norveç'ten 3 şehir**: Eidskog, Levanger ve Sokndal, **Polonya'dan 6 şehir**: Biskupiec, Bisztynek, Lidzbark Warminski, Murowana Goślina, Nowe Miasto Lubawskie ve Reszel, **Portekiz'den 4 şehir**: Lagos, Sao Bras de Alportel, Silves ve Tavira, **Güney Kore'den 6 şehir**: Damyang, Hadong, Jangheung, Shinan, Wando ve Yesan, **İspanya'dan 6 şehir**: Begur, Bigastro, Lekeitio, Mungia, Pals ve Rubielos de Mora, **İsveç'ten 1 şehir**: Falköping, **İsviçre'den 1 şehir**: Mendrisio, **Türkiye'den 1 şehir**: Seferihisar, **Amerika Birleşik Devletleri'nden 1 şehir**: Sonoma. 10 Haziran 2010 tarihi itibarıyla Cittaslow, 20 ülkeden 132 üye şehir sayısına ulaşmıştır.¹⁷⁴

Dünyadaki *Cittaslow*'a üye şehirlerin *Cittaslow*'a bakış tarzları birbirine göre farklılıklar içermektedir. Örneğin; İtalya'daki *Cittaslow* şehirlerinin bir kısmı belli bir gelişmişlik seviyesine ulaşmışlar ve belli kriterlere sahipler. Bu gibi şehirler *Cittaslow*'a turizmle ilgili düzenlemek için üye olmuşlar. Bir kısım şehirler de ellerinde olanı kaybettikleri için pişman olmuşlar ve *Cittaslow* ile bunları tekrar kazanma beklentisi içindeler (Turizm şehri olan Bodrum'un sakin şehir olmaya çalışması gibi). Bir kısım şehirler de Seferihisar'da olduğu gibi *Cittaslow*'a üye olup kendilerini belli bir formatla geleceğe taşımak, geleceklerini şekillendirmek istemektedirler. Bunların yanında çok fazla turizm ve kalkınma amacı ve beklentisi olmayan, çevreye yönelik kaygıları olan, doğaya daha yakın olmak isteyen, kendi halkının daha sağlıklı yaşamasını arzulayan şehirler de var. Yani turizm beklentisinden, kalkınma beklentisinden çok kendi halkının sağlıklı yaşaması için *Cittaslow*'a üye olan şehirler var. Fakat *Cittaslow*'a üye şehirlerin çoğu *Cittaslow*'u bir yerel kalkınma modeli olarak görüp üye olmuş şehirlerdir.

¹⁷⁴ <http://www.cittaslow.org/index..>

Şehirlerinin kalkınması, bunun sonucunda şehir halkının yaşam kalitesinin yükselmesi için üye olmuş şehirlerdir.¹⁷⁵

2.6.2. Cittaslow Uygulamalarında Ülke Deneyimleri

Dünya deneyimleri olarak, Cittaslow'un kurulduğu ülke İtalya'dan Orvieto, Avrupa Birliği ülkesi olarak İngiltere'den Ludlow ve Cittaslow'un Avrupa dışında yayıldığı ilk ülke ve kıta olan Avustralya'dan Goolwa şehirleri incelenecektir.

2.6.2.1.Orvieto-İtalya

İtalya, kuzeyde Orta Avrupa'ya dayanan, güneydoğu yönünde Akdeniz'e girmiş çizme biçiminde bir yarımada ile Sicilya ve Sardinya adalarından oluşmaktadır. Başşehri Roma, diğer önemli şehirleri Milano, Napoli, Torino ve Cenova'dır. Parlamenter demokrasiyle yönetilmektedir.¹⁷⁶ Kuzeyde Fransa, İsviçre, Avusturya ve Slovenya'yla kara sınırı vardır. Bağımsız iki Avrupa ülkesi olan Vatikan ve San Marino'da İtalya'nın yarımadaadaki toprakları içine sıkışmış ülkelerdir.¹⁷⁷

Rönesans hareketi, İtalya'nın Toskana kentinde doğmuş ve tüm Avrupa'ya buradan yayılmıştır. İtalya'nın başkenti Roma, yüzyıllar boyunca Batı uygarlığının merkezi olmuş, mimaride barok üslûbunun doğuşuna tanıklık etmiş ve eskiden beri Katolik Kilisesi'nin merkezi olmuştur. İtalya, 1957 yılında başkent Roma 'da imzalanan Roma Antlaşması'yla kurulan Avrupa Birliği'nin kurucu üyelerindendir. Günümüzde İtalya, dünya insanî gelişme endeksi sıralamasında yirminci, yaşam kalitesi endeksinde sekizinci sırada yer alan gelişmiş bir ülkedir.¹⁷⁸

Cittaslow örneği olarak inceleyeceğimiz Orvieto, 3000 yıllık geçmişe sahip küçük bir İtalyan kentidir.

¹⁷⁵ Bülent Köstem, Cittaslow Seferihisar Temsilcisi, 12 Mayıs 2010 tarihinde Seferihisar'da Yapılan Mülakat, (Ek 2).

¹⁷⁶ Talip Küçükcan, (2001), İtalya, *İslam Ansiklopedisi*, C.23, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: ss.445-446.

¹⁷⁷ <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0talya> (07.06.2010).

¹⁷⁸ a.g.k.

Harita 2.1. İtalya Orvieto Kenti

Kaynak: [http://www.alumnitravel.utoronto.ca/images/explore/maps/Italy Sorrento OrvietoMap2008.jpg](http://www.alumnitravel.utoronto.ca/images/explore/maps/Italy%20Sorrento%20OrvietoMap2008.jpg) (25.06.2010).

Yaklaşık 10.000 kişilik nüfusa sahip bu kent, 1999 yılında Yavaş Kent(Cittaslow) Hareketi'ne katılmıştır. İtalya'daki Cittaslow örneği olarak Orvieto'yu almamızın en temel nedeni bu kentin Cittaslow'un kurucu üyelerinden biri olmasıdır. Yavaşlık, Orvieto'daki çoğu objeyi, uygulamayı ve yeri etkilemiştir. Kentin en ünlü yavaş objeleri, yerel yemekleridir. Cittaslow'a üyelikle birlikte kentte organize edilen yemek turlarına katılan ziyaretçiler, Orvieto'daki, zeytinyağı, peynir ve taze makarna üreticileriyle bir araya gelmektedir. Kırsal turizmle ilişkili olan yavaş konukseverlik, kentteki ürünler çerçevesinde gerçekleşmektedir.¹⁷⁹

Orvieto'daki Lezzet Sarayı, kentin açıcılık konusundaki ününü artıran hadise ve gösterimleri desteklemek için kurulmuş olan bir bina ve aynı zamanda bir başlangıç yeridir. Burası, yavaşlığı hem korumak hem de simgelemek için kullanılan bir alan olarak da tanımlanabilir. Burası tehdit altındaki yerel sebze ve meyve çeşitlerini korumanın yanı sıra, Orvieto mutfağı pişirme yöntemlerinin özgün tariflerini muhafaza etmek için kullanılmaktadır. Ayrıca Lezzet Sarayı, yiyecek ve şarap üreticileri, kamu kuruluşları ve özel girişimciler için bir buluşma noktasıdır. Lezzet Sarayı, bugünlerde,

¹⁷⁹ <http://www.orvieto-info.com/> (12.06.2010).

Cittaslow Uluslararası merkezine ev sahipliği yapmaktadır.¹⁸⁰

Okul yemeklerinin gözden geçirilmesi, Cittaslow olduğunda Orvieto'nın teşvik etmeyi üstlendiği en önemli meseledir. O tarihten beri, çocukların lezzet eğitiminin yanında, yiyecekler yoluyla yaşadıkları çevre hakkında bilgi edinmelerini ve bilinçlenmelerini artırmak için fırsatlar oluşturulmuş. Bu yöndeki son girişimlerinden birisi, çocukların yaz aktiviteleri için Lezzet Sarayı tarafından “Hadi lezzeti resmedelim” adıyla başlatılan projedir. Bu proje, şehri tüm hislerini kullanarak tecrübe etmeleri için çocukları teşvik etmeye odaklanmıştır. Proje çerçevesinde, 2007 yılı Temmuz ayından başlayarak 10 yaş ve altındaki çocuklar dört hafta boyunca doğal boyalarla resim yapma kursları verilmiştir. Aynı programın bir parçası olarak, çocukların geleneksel ve mevsimlik yerel ürünlere karşı bilgili hale getirmek ve bunları bir yemekte nasıl birleştireceğini ve yemeği hazırlarken bu görevi diğerleriyle nasıl paylaşacağını tecrübe etmek için, duyuşal laboratuvarlarda (lezzet laboratuvarları) yer almaları sağlanmıştır.¹⁸¹

Tablo 2.1. “Hadi lezzeti resmedelim” projesinden haftalık bir program.

Pazartesi	Renklere başlamak için serbest konu: doğal pigmentlerin kullanımı, okuma saati ve bahçe ürünleriyle kahvaltı hazırlama
Salı	Beyaz kağıda başlangıç: doğa teması, çevredeki manzarayı bireysel olarak yeniden çizme, okuma saati, Orvieto'dan gelen geleneksel unlu mamullerle nasıl kahvaltı yapılacağı ve karakalemin nasıl kullanılacağı
Çarşamba	Duvarlar: meyve teması, derin renklerin kullanımı, toplu bulmaca çözme, okuma saati ve mevsim meyveleriyle kahvaltı
Perşembe	Van Gogh'un dünyası: mum renklerinin kullanımı, 'buğday tarlasındaki kargalar' üzerine bireysel çalışma, okuma saati ve kahvaltı
Cuma	Hepimiz ressamız: sebze teması, sulu boya kullanımı, sakin doğa üzerine bireysel çalışma, okuma saati ve kahvaltı

Kaynak: Miele, 2008: 143.

Bir diğer yavaş kent uygulaması, kent halkının yavaş bir kentte yaşadıklarını fark etmelerine yöneliktir. 2006 yılında başlayan bu uygulama, “Yavaş Pazar” olarak adlandırılmaktadır. Buna göre, Mart ve Mayıs aylarındaki beş pazar günü “Yavaş Pazar” olarak bilinmektedir. Bu günlerde tarihi merkezlere araç alınmamakta, alış-veriş alanları açık tutulmakta, kırsal el sanatları sergisi, yerel şarap ve yiyecek tadım alanları

¹⁸⁰ Miele, a.g.m., s.143.

¹⁸¹ a.g.m., s.143.

oluşturulmakta ve kent merkezinde yerel okullarla birlikte konserler verilmektedir.¹⁸²

2.6.2.2. Ludlow-İngiltere

Resmî adı United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı) olup kısaca Büyük Britanya veya Birleşik Krallık şeklinde de söylenir. Dünya genelinde yaygınlıkla kullanılan İngiltere ise aslında devletin ana topraklarını meydana getiren dört millî-coğrafi bölgeden en büyüğünün adıdır (England; diğerleri İskoçya, Wales/Galler, Kuzey İrlanda). İngiltere'nin başşehri Londra'dır. Nüfusu 1 milyonu aşan bazı diğer önemli şehirleri Manchester, Birmingham, Liverpool, Bristol ve Leeds'tir.¹⁸³ İngiltere, Birleşik Krallığı oluşturan 4 millî-coğrafi bölgeden en geniş ve en kalabalık olanıdır. Birleşik Krallık nüfusunun yaklaşık %85'i İngiltere'de yaşamaktadır.¹⁸⁴

Cittaslow örneği olarak inceleyeceğimiz Ludlow, İngiltere'nin Shropshire bölgesinde bir pazar kasabasıdır. Ludlow, “*gürültülü bir nehrin kıyısında yer alan tepedeki yer*” anlamına gelmektedir.

Yaklaşık 10,000 kişilik bir nüfusa sahip olan Ludlow, Ortaçağ'a ait surlarla çevrilidir ve yaklaşık 500 tescilli tarihi binaya sahiptir.¹⁸⁵ Ludlow, İngiltere'nin en iyi Pazar şehri...” olarak bilinmektedir. Ana Caddesinde, büyük firmaların temsilciliklerinden ziyade küçük, bağımsız iş yerleri bulunmaktadır.¹⁸⁶

İngiltere'de başka üye şehirler bulunmasına karşın Cittaslow örneği olarak Ludlow'u tercih etmemizin nedeni; bu şehrin İngiltere'nin Cittaslow'a üye ilk şehri olmasından kaynaklanmaktadır. Ludlow, Cittaslow ağına 24 Kasım 2003 tarihinde dahil olmuştur.¹⁸⁷

¹⁸² Miele, a.g.m., s.144.

¹⁸³ Azmi Özcan, (2000), İngiltere, *İslam Ansiklopedisi*, C.22, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: s.296.

¹⁸⁴ <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ngiltere> (07.06.2010).

¹⁸⁵ <http://en.wikipedia.org/wiki/Ludlow> (21.06.2010).

¹⁸⁶ <http://www.cittaslowludlow.org.uk/page.php?Pid1=3&PLv=1> (21.06.2010).

¹⁸⁷ a.g.k.

Resim 2.3. Cittaslow Ludlow Sembolü

Kaynak: http://www.cittaslowludlow.org.uk/images/Agenda/_final%20print%20res.pdf (25.06.2010).

Cittaslow Ludlow amacını, Ludlow civarında yaşayan ve çalışan insanların yaşam kalitesini korumak ve arttırmak için elinden geleni yapmak olarak açıklamaktadır. Bu çerçevede; bir Cittaslow olarak Ludlow'da, tek tipliliği değil farklılığı teşvik etmek, yerel kültür ve gelenekleri desteklemek, sürdürülebilir çevre için çalışmak, yerel ürün ve üretimi destekleyip teşvik etmek, özellikle çocuklar ve gençleri baz alarak sağlıklı yaşamı teşvik etmek için faaliyetler gerçekleştirilmektedir.¹⁸⁸

Festivaller ve panayırılar açısından Ludlow zengin bir şehir konumundadır. Cittaslow'un en önemli değerlerinden olan yerel kültür, gelenek, üretim ve yiyeceklerin desteklenmesi bağlamında bu festival ve panayırılar ayrı bir öneme sahiptir. Ludlow'un başlıca festival ve panayırıları:¹⁸⁹

Ludlow Festivali: 1960 yılından beri her yıl Haziran ayının sonu ile Temmuz ayının başında kutlanmakta olan, tiyatro gösterilerini de içeren bir müzik festivalidir.

Ludlow Marches Yiyecek ve İçecek Festivali: Eylül ayında Ludlow ve civarında gerçekleştirilen 150'nin üzerinde yerel gıda üreticisinin mallarını sergileyip sattığı bir gıda festivalidir.

Ortaçağa Noel Panayırı: Kasım ayının sonlarında Ludlow Şatosu'nda ve Pazar meydanında gerçekleştirilen Ludlow'daki diğer yıllık bir etkinliktir.

¹⁸⁸ <http://www.cittaslowludlow.org.uk/>.

¹⁸⁹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Ludlow> (21.06.2010).

Ludlow, Birleşik Krallık'ın ilk Cittaslow üyesi olması nedeniyle Birleşik Krallık'ın Cittaslow yavaş hareket ağının ön safında yer almaktadır. Cittaslow Ludlow, Cittaslow amaçları doğrultusunda, şehirle ilgili olarak yapılan projelere destek sağlamaktadır. Bu çerçevede desteklediği projeler:¹⁹⁰

- Ludlow'da Sanat :”boş dükkân camlarına resimler” projesi
- Ludlow Şehrinin geliştirilmesi projesi
- “Ludlow hoş bir kartpostaldır” kampanyası
- Ludlow'a güveni artırma projesi
- Ludlow Ticaret Odası tarafından hazırlanan yeni bağımsız dükkan listesi projesi

2.6.2.3. Goolwa-Avustralya

Avustralya, güney yarım kürede yer alan bir ülkedir. Hint ve Büyük Okyanus arasında uzanır. Tamamı bir kıtayı kaplayan tek ülkedir. Komşuları Endonezya, Doğu Timor, Papua Yeni Gine, Solomon Adaları, Vanuatu, Yeni Kaledonya ve Yeni Zelanda'dır. Başkenti Canberra, en büyük şehri ise Sydney'dir. Hiçbir ülkeyle kara sınırı yoktur. Toprak bakımından Rusya, Kanada, Çin, ABD ve Brezilya'dan sonra 6. en büyük ülkedir. Avustralya, dünyanın en büyük adası ve en küçük kıtasıdır.¹⁹¹ Resmi adı Avustralya Uluslar Topluluğu (Commonwealth of Australia) olan ülke Yeni Güney Galler, Victoria, Queensland, Batı Avustralya, Güney Avustralya ve Tasmanya eyaletlerinden meydana gelen altı üyeli federal bir devlettir.¹⁹²

Avustralya'nın Cittaslow örneği olarak ele alacağımız şehri Goolwa, Aborjin hikâyeleri ve eşsiz nehir sandalı tarihiyle dopdolu olan bir kasabadır. Goolwa Avustralya'nın bir iç limanıdır. Demir yollarının Avustralya'nın içlerine doğru yayılması, nehir ticaretini kesintiye uğratmış ve bir liman olarak Goolwa'nın önemini kaybetmesine neden olmuştur. Nehir ticaretinin zayıflamasıyla, Goolwa yerel ziraata ve balıkçılığa ve bunların yanı sıra tatilciler için popüler bir merkez olmaya başlamıştır.¹⁹³

¹⁹⁰ <http://www.cittaslowludlow.org.uk/>.

¹⁹¹ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Avustralya> (07.06.2010).

¹⁹² Ahmet Ertek, (1991), Avustralya, *İslam Ansiklopedisi*, C:4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: s.168.

¹⁹³ http://en.wikipedia.org/wiki/Goolwa,_South_Australia (22.06.2010).

İngiltere Ludlow’da olduğu gibi başka şehirler yerine Goolwa’yı örnek olarak seçmemiz bu şehrin Avustralya’daki ilk Cittaslow olmasından kaynaklanmaktadır. Goolwa, 12 Mart 2007 tarihinde, Avustralya’nın ilk Cittaslow şehri olarak akredite edilmiştir. Goolwa Avustralya’nın ilk Cittaslow’u olmasından başka, aynı zamanda Cittaslow’un Avrupa dışındaki ilk Cittaslow üyesidir. 6.000 civarında bir nüfusa sahip olan Goolwa, Cittaslow’a şehirde yaşayanların yaşam kalitelerini arttırmak için dahil olmuştur.¹⁹⁴

Cittaslow Goolwa, elektronik adresinin sık sorulan sorular bölümünde, Goolwa Niçin Cittaslow Oldu? Sorusuna şöyle cevap veriliyor:¹⁹⁵

- Goolwa kendine özgü bir mirasa sahiptir.
- Eşsiz bir çevreye sahiptir.
- Özel etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır.
- Yiyecek, içecek ve geleneksel beceriler yönünden zengindir.

Bir Cittaslow, sürdürülebilir bir geleceğe yönelik olarak birlikte çalışmalarını için topluma ve ticari işletmelere yardımcı olurken, yukarıda bahsedilen eşsiz özellikleri ve faaliyetleri muhafaza etmektedir.

Resim 2.4. Cittaslow Goolwa Sembolü

Kaynak: <http://www.cittaslowgoolwa.com.au/> (25.06.2010).

¹⁹⁴ <http://www.cittaslowgoolwa.com.au/> (12.06.2010).

¹⁹⁵ a.g.k.

Cittaslow Goolwa, Goolwa’da yaşayan, çalışan ve ziyarette bulunanlar için hayatı daha iyi hale getirmeye yönelik çeşitli programlar uygulamaktadır.¹⁹⁶ Cittaslow Goolwa, bir yönetim komitesi tarafından idare edilen anonim bir topluluktur. Yönetim Komitesi, genellikle her ayın ilk Perşembe günü düzenli olarak toplanmaktadır. Yıllık Genel Toplantı ise Kasım ayında yapılmaktadır. Goolwa bölgesiyle ilgili konularda çalışma yapmak üzere Cittaslow Goolwa bünyesinde “Özel Çalışma Grupları” kurulmuştur. Halen çalışmakta olan gruplar ve çalışmaları şunlardır:¹⁹⁷

Cittaslow Yiyecekleri ve Şarap Grubu, yerli aşçılar, restoran sahipleri, zirai ürün yetiştiricileri, gıda esnafı ile iyi yiyecek ve içecekten anlayan tüketicileri bir araya getirmiştir. Grup, Cittaslow ve Slow food (yavaş yiyecek) esaslarını anlamayı sağlamak; Cittaslow projeleri için bağış toplamanın yanında, yiyecek ve içecek sektöründeki bireylerin ortak gayretlerini artırmak amacıyla fikir geliştirmek için düzenli olarak toplanmaktadır.

Çevre ve Altyapı Grubu, Goolwa’da çok faal bazı çevreci gruplar bulunmaktadır. Şu an çok fazla çalışma yapılmamakla beraber ihtiyaç halinde, bu alanlarda daha çok çalışma yapılacağı belirtilmektedir.

Cittaslow Halk Bahçesi ve Cittaslow Tezgâhları Grubu, taze ve hormonsuz ürünler sağlamak için halk bahçesini oluşturmak, Cittaslow felsefesini destekleyerek, halkın sağlık, huzur ve besin kaynağını artırmak, Goolwa halkına yakışır şekilde estetik olarak cazip bir çevre yaratmak için çalışmak bu grubun ana amaçlarını oluşturmaktadır.

Cittaslow Turizm Grubu, gezilecek bir yer olarak Goolwa’yı geliştirmek için, Cittaslow Turizm Grubu her yıl Mayıs sonunda düzenlenen Güney Avustralya Tarih Haftası ile Goolwa Turu gibi yeni faaliyetler gerçekleştirmektedir.

Goolwa Etkinlikleri ve Cittaslow Bağış Toplama Faaliyetleri Grubu, halk aktivitelerinin yanında, bağış toplama işleri ve faaliyetlerine ev sahipliği yapmaktadır.

Halk Faaliyetleri şunları kapsamaktadır: Güney Amerika Ahşap Kayık ve Müzik Festivali, Canlanan Goolwa, Tarih Haftası ile Goolwa Turu, Cittaslow Goolwa Yavaş Araba Yarışları, Goolwa Noel Şenlikleri ve Goolwa Baştanbaşa Tur.

¹⁹⁶ <http://www.cittaslowgoolwa.com.au/history.html> (22.06.2010).

¹⁹⁷ a.g.k.

Bir zamanların gelişen bir nehir limanı kenti olan Goolwa limanına Cittaslow olduktan sonra artık turist taşıyan tekneler yanaşmaktadır Tarihi binaları da sanat galerileri, kafeler ve küçük pansiyonları da turistlerle doludur.¹⁹⁸

Orvieto, Ludlow ve Goolwa, örneklerinden çıkarılan sonuç, bu üç kentin de aralarında ufak farklar olsa da özellikle, yerel ürün ve üretimin desteklenmesi, misafirperverlik ve farkındalık üst başlıklarını taşıyan Cittaslow kriterlerine yoğunlaştıklarını ve faaliyetler gerçekleştirdiklerini görmekteyiz. Her üç kentin de nüfus açısından 10.000'in altında yerleşimler olması nedeniyle, çevre ve altyapı politikaları gibi alanlarda çalışmalar yapmalarını gerektirecek problemleri olmadığı kanaatine varabiliriz. Bu noktadan hareketle bu üç kentte de; kent sakinlerinin başta olmak üzere ve gelecek ziyaretçilerin yaşam kalitesini arttırmaya yönelik Cittaslow kriterlerinin hayata geçirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu kentlerde Cittaslow logosu bir kalite göstergesi olarak kullanılmaktadır.

¹⁹⁸ <http://www.yapi.com.tr/>.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CITTASLOW (SAKİN ŞEHİR) SEFERİHİSAR

3.1. SEFERİHİSAR'IN YEREL POTANSİYELLERİ

3.1.1. Tarihsel Gelişimi

Kentlerin tarihi vardır ve tarih kentlerin hafızasıdır. Kentler, hafızalarıyla vardır ve hafızalarıyla kenttirler. Kenti hafızasından koparmak, o kentin sakinlerini hafızalarından etmekle eşdeğerdedir. Kentin hafızası o kentin taşına, toprağına, binasına, ağacına, mezarına kısaca her şeyine kazılıdır. Bunlardan birinin yerinden sökülmesi kentin hafızasından edilmesine yeter ve o kentin insanını hafızasız kılar.¹⁹⁹

Bugün psikologlar bireylere ve gruplara, sosyal ve ekonomik gelişmelerin sağladığı fiziki-konfor, güven ve ucuz ürün karşılığında şahsiyetlerini korumanın ne denli önemli olduğunu anlatmakta ve bunların kişilik yitirme bahasına olmaması gerektiğini söylemektedirler. Kentler de insanlar gibidir. Her bir insan gibi bir kenti bir diğerinden ayırt eden şey tarihidir. Tarih o kente kimlik kazandırır. Tarih ve onun kazandırdığı kimlik dışındaki özelliklerin çoğu bütün kentlerin ortak özellikleridir.²⁰⁰

Seferihisar'da tarihi olan bir kenttir, tarih kentidir. Bu yönüyle daha baştan ayrıcalıklı bir konuma oturmaktadır. Seferihisar topraklarında en eski yerleşim yeri Teos olup, burasının M.Ö. 200'lü yıllarında Akalardan kaçan Giritliler tarafından kurulduğu ve Karyalıların bir kenti olduğu bilinmektedir. Böylece yöreye 4.000 yıldan bu yana yerleşildiği söylenebilir. Seferihisar'da Lidyalılar, İranlılar, Atinalılar ve Ispartalılar hüküm sürmüştür. Daha sonra yöreye İranlılar, Bergama Krallığı, Makedonyalılar, Eski Yunanlılar, Romalılar ve Bizanslılar egemen olmuştur. Seferihisar, 1084 yılında Selçuklu komutanı Emir Çakabey tarafından alınmış, II. Haçlı Seferi (1147-1149) sonrasında, bölge Sultan Mesut tarafından Selçuklu topraklarına katılmıştır.²⁰¹

Romalı komutan Tysaferin'in isminden hareketle "Tysaferin" adı verilmiş olan yerleşim yeri, Atinalıların eline geçince "Tysaferinpolis" ismini almıştır. Tysaferinpolis, Selçuklular tarafından fethedilince, Anadolu'yu Türkleştirme sürecinde adın "polis" eki kaldırılıp yerine "hisar" eki getirilmiş ve "Tysaferinhisar" olmuştur. Bir zaman

¹⁹⁹ Bursa Büyükşehir Belediyesi, (2006), *Bursa'da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci Araştırması*, 2.Baskı, BBB Yayını, Bursa: s.30.

²⁰⁰ Graeme Shaukland, (1996), *Tarihi Değeri Olan Kentlere Neden El Atmalıyız?*, Kamran T.(Çev), *Cogito*, 5.Baskı, Sayı:8, İstanbul: s.24.

²⁰¹ Seferihisar Kaymakamlığı, (2004), *Seferihisar*, Seferihisar Kaymakamlığı Yayını, İzmir: s.20.

Tysaferinhisar olarak kullanılan ad, zamanla “Seferinhisar”’a sonra “Seferihisar”’a dönüşmüştür.²⁰²

Seferihisar, Selçuklulardan sonra XIV. yüzyılda Aydınoğulları ve Osmanlıların egemenliğinde kalmış, XV. yüzyılda bir süre Timur İmparatorluğu’nun yönetiminde kaldıktan sonra kesin olarak Osmanlı egemenliğine geçmiştir.²⁰³ Osmanlı toprak bölünüşüne göre has arazi içerisinde bulunan Seferihisar III. Murat’ın annesi Valide-Sultan tarafından, Mekke’ye vakfedilmiştir.²⁰⁴

Seferihisar ve çevresinde Selçuklular ve Osmanlılar tarafından yaptırılmış eserlerin başlıcaları; Koçibey Mescidi, Gözsüzler Mescidi, Turabiye Camii, Sığacık Camii, Ağa Camii, Yeni Camii ve Hıdırlık Camii’dir. Seferihisar’ın 6 km batısında küçük bir balıkçı yerleşimi olan Sığacık, Selçuklular döneminde yapılmış surlarla çevrilidir. Kaptan Piri Reis’in önerisiyle yapılmış olun Osmanlı Kalesi, XVI. yüzyıldan kalmadır.²⁰⁵

15 Mayıs 1919 tarihine kadar Seferihisar’da Rumlar ve Türk ahali uzun süre birlikte yaşamışlardır. İzmir’in 15 Mayıs 1919 da Yunan işgaline uğramasıyla, işgal yılları başlamış, 11 Eylül 1922 de ilçe kurtarılmıştır.²⁰⁶ 1920’lerden sonra Seferihisar’ın kıyı kesimlerinde oturan ve çoğunluğunu Rumların oluşturduğu nüfusun Kurtuluş Savaşından sonra Yunanistan’a göçleri ve Yunanistan, Yugoslavya, Bulgaristan, Romanya ve Arnavutluk’ta yaşayan Türk halkın ilçeye yerleştirilmesiyle, bu yıllarda nüfusta büyük bir hareketlilik yaşanmıştır.²⁰⁷

²⁰² Osman İlker, (2005), *Seferihisar ve Seferihisarlılar*, Seferihisar Halk Eğitim Müdürlüğü Yayını, İzmir: ss.31-32.

²⁰³ http://www.izmir.gov.tr/default_B1.aspx?content=1098 (12.06.2010).

²⁰⁴ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.21.

²⁰⁵ <http://www.izmir.gov.tr/default>.

²⁰⁶ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.21.

²⁰⁷ a.g.e., s.56.

3.1.2. Sosyo-Kültürel ve Coğrafi Yapısı

Seferihisar, Cumhuriyet öncesinde 1884 yılında ilçe olmuştur. Günümüzde İzmir'in²⁰⁸ 30 ilçesinden birisidir.²⁰⁹ Seferihisar, denize kıyısı olan bir ilçe olmasına rağmen, ilçe merkezi denizden 5 km içerdedir. Seferihisar, İzmir kent merkezine yakınlığı, verimli tarımsal toprakları, zengin orman örtüsü, temiz kıyıları ve termal su potansiyeli ile diğer ilçelerden farklı özelliklere sahiptir.²¹⁰

Seferihisar'ın, İzmir il merkezine uzaklığı 45km'dir. Kuzeyde Urla, Doğuda Menderes, batı ve güneyde Ege Denizi ile çevrilidir. İlçenin yüzölçümü 386 km²'dir. 8 köyü bulunmaktadır.²¹¹

Harita 3.1. Seferihisar'ın Türkiye'deki yeri ve İzmir'e Göre Konumu

Kaynak: <http://www.turkiye-rehberi.net/harita/resim/Turkiye/izmir-haritasi.jpg> (14.06.2010).

²⁰⁸ Türkiye'nin İstanbul ve Ankara'dan sonra 3. büyük metropolü olan Ege Denizi kıyısında bir liman kentidir. <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0zmir> (22.06.2010).

²⁰⁹ http://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar,_%C4%B0zmir (12.06.2010).

²¹⁰ Füsün Soykan, (2004), Seferihisar Turizmi ve Alternatif Turizm Olanakları, *Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Seferihisar Kaymakamlığı ve Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir: s.163.

²¹¹ <http://www.izmir.gov.tr/default>.

Seferihisar'ın matematiksel konumu ise 26°45'00" doğu; 27°01'30" doğu boylamları ile 38°17'00" kuzey ve 38°02'00" kuzey enlemleridir. Seferihisar'ın kuruluş yeri deniz seviyesinden 18m yüksekliktedir. Kent, kuzey-güney yönünde uzanan Kızıldağlar'ın (1080m) batısında, denize inen yamaçlar ve Kocaçay vadisinin düzlükleri üzerine kurulmuştur.²¹²

Seferihisar, Ege Bölgesi'nde ve İzmir il merkezinin güneybatısında yer almaktadır. İlçenin kuzeyinde ve doğusunda yer alan yükseklikler, çam ormanları ve de zeytinliklerle yaz kış yemyeşil olan doğal bir yapıya sahiptir.²¹³

İlçe kentsel gelişim yönüyle değerlendirildiğinde, her şeyden önce ulaşım açısından son derece avantajlı bir konumdadır. Seferihisar'a İzmir'den iki güzergâh ile ulaşılmaktadır. Bunlardan biri, Üçkuyular'dan kalkan ve Güzelbahçe-Çeşmealtı kavşağından güneye ayrılan asfalt yolu izleyen güzergâh, diğeri ise İzmir-Çeşme otobanının 23. km'sinden ayrılan ve yine adı geçen kavşakta birinci yol ile birleşen güzergâhtır.²¹⁴

Seferihisar topraklarından demiryolu hattı geçmemekte, en yakın istasyon İzmir kent merkezinde (45 km) ve Adnan Menderes Havalimanı'nda (40 km) hizmet vermektedir. İlçenin deniz kıyısında yolcu ve yük taşımacılığına ait bir limanı bulunmazken, Sığacık'ta bir balıkçı barınağı ve yat limanı bulunmaktadır.²¹⁵

2009 Yılı ADNKS verilerine göre Seferihisar'ın toplam nüfusu 28.603'tür. Bu nüfusun 25.308'i ilçe merkezinde, 3.295'i köylerde yaşamaktadır.²¹⁶ İlkbahar ve sonbaharda ilçe nüfusu tarım işçiliğine yetmemektedir. Başta Afyon, Hatay olmak üzere diğer Akdeniz illeri, Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgelerinden mevsimlik işçiler gelmektedir.²¹⁷

²¹² <http://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar>.

²¹³ İlker, a.g.e., s.1.

²¹⁴ Arife Karadağ, (2004), Seferihisar'ın Kentsel Gelişimi, *Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir: ss.85-92.

²¹⁵ http://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar,_%C4%B0zmir (12.06.2010).

²¹⁶ <http://www.izmir.gov.tr/default>.

²¹⁷ İlker, a.g.e., s.163.

Harita 3.2. Seferihisar’ın Ulaşım ve Yerleşme Dokusu

Kaynak: Seferihisar Kaymakamlığı, 2004.

Seferihisar’ın, Cumhuriyet, Çolak İbrahim Bey, Hıdırlık, Atatürk, Bengiler, Mersin Alanı, Payamlı, Sığacık, Tepecik, Turabiye, Ulamış ve Camikebir adlarında 12 mahallesi, Beyler, Çamtepe, Düzce, İhsaniye, Gödence, Kavakdere, Orhanlı ve Turgut adlarında 8 köyü bulunmaktadır.²¹⁸

Seferihisar’ın sosyo-kültürel yaşamı, bir taraftan ilçenin İzmir kent merkezine yakınlığı, diğer taraftan İzmir-Seferihisar-Kuşadası karayolunun ilçe merkezi kenarından geçmesi ve ilçe kıyılarının turistik kimlik taşıması nedeniyle, sürekli bir dinamizm ve değişim içerisindedir.²¹⁹

Seferihisar’da geçmişten bugüne ulaşmış yerel adetler ve yerel olarak kutlanan bazı şenlikler, Rum ve Türk halkının birlikte oturdukları zamanlardan kalma birer kültür zenginliği ve mirasıdır. Bunların bir kısmı unutulmaya yüz tutmuş, bir kısmı ise hala ilk gün ki canlılığı ile kutlanmaktadır.²²⁰

²¹⁸ <http://www.seferihisar.gov.tr/> (14.06.2010).

²¹⁹ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.82.

²²⁰ a.g.e., s.82.

3.1.3. Ekonomik Yapısı

Seferihisar’ da 19. yüzyıl sonlarında bağcılık ve zeytincilik yanında tahıl tarımının da önem kazandığı, alandaki birçok un değirmeninin varlığıyla kanıtlanmaktadır. Ayrıca un ve zeytinyağı fabrikaları ile üzüm depoları Seferihisar’ın tarihte de önemli bir tarım merkezi olduğunun göstergesidir.²²¹ Günümüzde, Seferihisar’da ekonomik faaliyetlerin temelini tarım ve turizm oluşturmaktadır.²²²

3.1.3.1. Tarımsal Kapasitesi

Seferihisar ilçesi topraklarının kullanım şekline bakıldığında, en geniş araziye ormanların kapladığı (%52.9), arkasından %25.6 oranı ile tarım alanlarının geldiği görülür.²²³ Seferihisar ekonomisinde tarım ağırlığını korumaktadır. İlçe toprakları, zeytinlikler ve narenciye bahçeleriyle kaplıdır. Son yıllarda seracılık gelişme göstermektedir.²²⁴ Sera tarımı ve çiçekçiliğin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için uzmanlar, Seferihisar’da ki sıcak su kaynaklarının bir jeotermal enerji kaynağı olarak kullanılmasını önermektedir.²²⁵

Tablo 3.1. Seferihisar İlçesinde Arazinin Kullanım Şekli

Kullanım Şekli	Alanı (da)	%
Tarım alanı	95370	25.6
Çayır ve mera	3580	1.0
Orman	196840	52.9
Bataklık, kayalık ve yerleşme alanı	76410	20.5
TOPLAM	372200	100.0

Kaynak: Seferihisar Kaymakamlığı, 2004: 96.

Başta köyler olmak üzere ilçe halkının önemli geçim kaynaklarından birisi de zeytinciliktir. Hayvancılık, eskiden önemli geçim kaynağı iken günümüzde meraların daralması nedeniyle çok az sayıda kimse hayvancılık yapmaktadır. Son yıllarda süt ineği ve etlik besi hayvancılığı önem kazanmıştır. Tavukçuluk ve arıcılık teşvik

²²¹ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.56.

²²² <http://www.cittaslowseferihisar.org/index>.

²²³ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.96.

²²⁴ <http://www.izmir.gov.tr/default>.

²²⁵ Çınar Atay, (2004), Seferihisar İlçesinin Gelişmesinde İç Dinamiklerin Rolü, *Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir: s.111.

görmekte ve gelişmektedir. Balıkçılık ise Sığacık merkezli olmak üzere Doğanbey kıyılarında az miktarda yapılmaktadır. Tarıma dayalı sanayi küçük çapta da olsa gelişmiştir. Süt işleyen mandıralar, mandalina sarartma, seçme ve paketleme fabrikaları ile zeytinyağı fabrikaları kurulmuştur.²²⁶

Seferihisar tarım alanlarının %13 ünü meydana getiren narenciye alanları içinde “satsuma” cinsi mandalina yetiştiriciliği başta gelir. Mandalinanın önemli bir bölümü dış ülkelere ihraç edilmektedir.²²⁷

İlçe nüfusunun %80’i tarımla uğraşmaktadır. Öte yandan turizm; günümüzde ilçe ekonomisine katkı veren en önemli sektörlerden biri haline gelmiştir.²²⁸ Bu yönüyle Seferihisar bir kentten ziyade “kasaba” tanımına daha uygun bir yerleşim birimidir. Kasaba, kentten küçük, köyden büyük, henüz kırsal özelliklerini yitirmemiş olan yerleşim merkezi olarak tanımlanmaktadır.²²⁹

3.1.3.2. Turizm Olanakları

Seferihisar’da turizm potansiyelinin temel çekicilikleri doğal coğrafi özelliklere dayalıdır. Bunlar; kıyı ve deniz, dağlar ve ormanlar, termal sular, iklim, olmak üzere gruplandırılabilir. Bugün Seferihisar turizminde geline noktaya bakıldığında; turizm potansiyelinin çok az bir kısmının (kıyılar ve deniz) kullanıldığı, o nedenle de yalnızca kıyı turizminin geliştiği görülmektedir.²³⁰

Halbuki Seferihisar’ın kırsal ve kültürel turizm kapsamında, turizmin hizmetine sunabileceği kendine özgü güçlü zenginlikleri bulunmaktadır. Bunları turizme kazandırmak bir yana, kıyılar ve denizin dahi kum-güneş-deniz ağırlıklı kullanıldığı görülmektedir. Halbuki, iklim+deniz+spor birlikteliğinin en güzel örneklerinden biri olan rüzgar sörfü, uygulanma olanağı bulunmaktadır.²³¹

Seferihisar’da birçok turizm türü gelişim potansiyeline sahiptir. Öncelikle kıyı turizmi sürdürülebilir turizm ilkelerine göre yeniden yapılandırılmalı, yeni geliştirilecek turizm türleri ise, sürdürülebilirliğin amaçları ve prensipleri çerçevesinde ilçeye

²²⁶ İlker, a.g.e., ss.162-163.

²²⁷ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.97.

²²⁸ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar>.

²²⁹ Keleş, (1998), a.g.e., s.72.

²³⁰ Soykan, a.g.m., ss.164-173

²³¹ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.108.

sokulmalıdır. Bu kapsamda Seferihisar’da Sağlık Turizmi/Termal Turizm, Kültürel Turizm, Kırsal Turizm/Tarımsal Turizm, Ekoturizm, Sportif Turizm, Kamp-Karavan Turizmi ve Yat Turizmi geliştirilme potansiyeline sahiptir.²³²

Seferihisar çevresi turizm potansiyeli yüksek bir yöredir. Turizm etkinliklerinin yıl boyunca yayılması turistik potansiyelin devreye sokulmasıyla gerçekleşebilir. Bu kapsamda Seferihisar çevresindeki kaplıca alanları mutlaka değerlendirilerek buralara modern tesis yatırımları gerçekleştirilmelidir.²³³

Seferihisar’da etkin olan Akdeniz iklimi, farklı turizm türlerinin gelişmesi için oldukça uygun bir ortam hazırlar. Sözelimi kültürel turizm, kırsal turizm, eko turizm için iklim hiçbir ayda engel teşkil etmez.

Yöreye özgü ekonomi ürünleri, yerel kültürün bir parçasıdır. Bunların hepsi tarımsal ürünlerdir ve köylerdeki kooperatifler bu ürünlerin çeşitlenmesinde ve gelir elde edilmesinde başrolü oynamaktadır. Sözelimi; Gödence Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’nin zeytin, zeytinyağı, pekmez, bal, reçel, tarhana, kuru üzüm, sabun, ceviz, badem, ev şarabı gibi ürünleri “Gödence” markasıyla satılmakta ve turizm geliri olarak Seferihisar’a katma değer sağlamaktadır.²³⁴

Seferihisar, yurt içinden ve yurtdışından sayısı çok fazla olmasa da turistlerin geldiği yerlerdendir. 2003 yılı yaz aylarında ilçedeki 3 tatil köyünde konaklayan turistler arasından 200 kişiye uygulanan anket sonuçlarına göre: Turistlerin %69 u ailesiyle birlikte Seferihisar’a gelmiştir. Bu oran Seferihisar’ın gençler ve yaşlılar tarafından pek talep edilmediğini göstermektedir. Turistlerin, %7’si yerli, %93’ü yabancı turisttir. Turistlerin Seferihisar’ı seçme nedenleri arasında ilk sırayı %18’şer oranlarla doğal çevrenin güzelliği ve sakin bir ortam oluşu almakta ardından tesisin tavsiye edilmesi gelmektedir. Turistlerin memnun kaldıkları hususların başında ilk sırayı konukseverlik (%28) almış, arkasından tesis memnuniyeti ve deniz gelmiştir. Turistlerin memnun kalmadıkları hususların başında ilk sırayı %20 oranıyla gürültü almış, arkasından %12’lik bir kesim de denizi ve çevreyi temiz bulmadıklarını belirtmişlerdir.²³⁵

²³² Soykan, a.g.m., s.163,

²³³ Mustafa Mutluer, (2004), Seferihisar Çevresinde Arazi Kullanım Sorunları, *Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir: s.73.

²³⁴ Soykan, a.g.m., s.165.

²³⁵ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.129.

Tablo 3.2. Seferihisar Turizmi'nin Güçlü ve Zayıf Yönleri

GÜÇLÜ YÖNLER	-Turizme uygun coğrafi konum, -İzmir kent merkezine ve havalimanına yakınlık. -Temiz kıyı ve temiz deniz, -Zengin termal su kaynakları, -Zengin orman örtüsü -Turizme uygun iklim koşulları -Teos antik kenti. -Sığacık Kalesi, -Özel yerel tarımsal ürünler, -Halkın turizme olumlu bakış açısı, -İlçe altyapısını iyileştirme çalışmaları.	-Yakınlık ve ulaşım kolaylığından yararlanma -Doğal coğrafi kaynakların birçoğunun turizmde henüz kullanılmamış olması, -Termal turizm, ekoturizm, kültürel turizm, kırsal turizm, tarımsal turizmi geliştirme olanakları, -Sığacık Yat Limanının yapımı ve yat turizminin ilçeye getireceği dinamizm.	FİRSATLAR
ZAYIF YÖNLER	-Turizmde örgütlenmenin olmayışı -Tanıtım eksikliği. -Kültürel ve tarihi mirasın korunamaması, -Kıyı turizmine bağımlılık. -Konaklama tesislerinin tür ve sayıca yetersizliği, -Talep yaratılamaması, -Eğlence, yeme-içme olanaklarının azlığı.	-Tek turizm türünün, kıyılarda yoğunlaşmasının getireceği sorunlar (kirlilik, betonlaşma...) -Turizmde çeşitlenmeye gidilmesinin getireceği sorunlar (aşırı su tüketimi, amaç dışı kullanım...) -Mevcut talebi koruyamama. -Rekabet avantajlarını kaybetme.	RİSKLER

Kaynak: Füsün Soykan, 2004: 168.

Seferihisar, turizm anlamında hem iç hem de dış pazarla ilişkilidir. İç pazar alanı başta İzmir'le şekillenirken, yakın çevredeki illeri de içine almaktadır. Seferihisar'ın dış pazarı Avrupa ve özellikle Fransa ağırlıklıdır. Bu tabloya ve bugüne göre, Seferihisar'ın turizm pazarı dar ve az çeşitlidir. Pazarın çeşitlenmesi şarttır ve bunun için birçok konuda yapılması gerekenler vardır; onlardan biri de alternatif turizm türlerini devreye sokmaktır.²³⁶

3.2. SEFERİHİSAR SAKİN ŞEHİR (CITTASLOW) ÇALIŞMASI

Seferihisar görece kısa bir süre öncesine kadar İzmir'in yakınında ancak İzmir'e uzak bir ilçeydi. İzmir'in kırsal alanlarından birisi olarak algılanan Seferihisar, dezavantajmış gibi görünen bu özelliğini son zamanlarda çıktığı yolculukta bir avantajla dönüştürmüştür. Doğal beslenme, yöresel-geleneksel değerler ve sıcak insan ilişkileri

²³⁶ Soykan, a.g.m., s.168.

Seferihisar’ın bir avantajı olarak ön plana çıkmaktadır. İzmir’e “uzak” olan Seferihisar, belli bir süre içinde gerek ulusal gerekse uluslararası alanda birçok insana “yakın” hale gelmiştir.²³⁷

3.2.1. Mevzuat

Küreselleşme, ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde; ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel yapının sınırlar ötesi bir hareketlilikle tüm ülkelerin ve kentlerin birbirlerini etkilediği süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçte kentler ve yerel yönetimler daha çok ön plana çıkmaya başlamış ve kendi aralarında ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli ağlar ve organizasyonlar içinde işbirliği içine girmişlerdir.²³⁸

Cittaslow’da daha önce belirtildiği gibi uluslar arası bir ağıdır. Cittaslow çalışmaları, Seferihisar’da Seferihisar Belediyesi tarafından yürütülmektedir. Belediyeler ülkemizde bir yerel yönetim birimidir. Bu nedenle, yurtdışı boyutu olan çalışmalar için ülkemizde, belediyelerin tabi oldukları mevzuata göre hareket etmeleri gerekmektedir. Belediyeler, 5393 sayılı Belediye Kanununun 74. maddesi kapsamında, yurtdışı ilişkileri için İçişleri Bakanlığı’ndan izin talep etmektedirler.²³⁹

Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir. Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir. Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığı’nın izninin alınması zorunludur.

Ayrıca Belediyeler, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara kurucu üye veya üye olmada veya yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirmede veya kardeş kent ilişkisi kurmada Ek 3 ve Ek 4’de yer alan 2005-62 ve 2005-36 sayılı genelge hükümlerine göre İçişleri Bakanlığı’na müracaat etmektedirler.

²³⁷ Richard Pococke, (2010), *Seyyahların İzinde Seferihisar*, İlhan P.(Çev), Seferihisar Belediyesi Yayını, İzmir: s.3.

²³⁸ İsmail Başaran, (2008), *Kent ve Yerel Yönetim*, Okutan Yayınları, İstanbul: s.5.

²³⁹ <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5393.html> (20.06.2010).

3.2.2. Başvuru Süreci

Cittaslow fikri Seferihisar belediye başkanı, Mustafa Tunç Soyer tarafından gündeme getirildi. Kendisi belediye başkanı olmadan önce internet ortamında, tanıdıklarından gelen e-maillerde böyle bir hareketin var olduğunu öğrendi. Daha sonra ki zamanlarda İtalya'ya gittiğinde *Cittaslow* şehirlerinden birinde bulundu ve şehri inceleme fırsatı buldu. Belediye başkanı seçildikten sonra, bunu Seferihisar'da gerçekleştirmenin mümkün olup olmadığı araştırıldı. Mümkün olduğu görülünce de harekete geçildi ve bu amaçla belediyede Strateji Geliştirme Müdürlüğü kuruldu.²⁴⁰

Seferihisar Belediye Başkanı Soyer, *Cittaslow* üyeliğine neden başvurduklarını şöyle açıklıyor:²⁴¹

Yavaş Şehirler dünyada yeni gelişen bir trend. Hızlı tempodan rahatsız olan, teknolojinin hızlı temposundan memnun olmayan insanların arayışıyla başlamış bir trend. Temel olarak doğal enerji kaynakları kullanılıyor, kentler araç trafiğine kapatılıyor, organik veya doğal ürünlerin kullandığı restoranlar çalışıyor. Fastfood ve büyük alışveriş merkezleri gibi yapılar bulunmuyor. Dolayısıyla biraz nostaljik, biraz tarihsel, kültürel varlıkların korunduğu ve öne çıkartıldığı ve biraz da basit sade yaşam tarzının öngörüldüğü bir konsept. Seferihisar'ın doğal koşulları ve geleneklerimizin "Yavaş Şehir" için çok uygun olduğunu düşündük ve başvuru yapmaya karar verdik.

Seferihisar Belediye Başkanı Soyer ayrıca, *Cittaslow* yönelişinin bir hedef değil, yaşam kalitesiyle ilgili bir yolculuk olduğunu belirtiyor.²⁴²

Cittaslow Seferihisar Temsilcisi Bülent Köstem, üyeliğe başvururken hedeflerinin, özellikle Ege kıyılarında kendini gösteren, çarpık kentleşme, betonlaşmaya, sıradanlaşmaya, standartlaşmaya karşı, Seferihisar'ın kendi yolunu çizebilmesi, Seferihisar'ın geleceğinin garanti altına alınması, yaşanan politik çalkantılardan, gelgitlerden bağımsız bir şekilde, sanayileşmeden, çirkinleşmeden, güzelleşerek geleceğe doğru emin adımlarla ilerlemesi olduğunu söylüyor.²⁴³

Uluslar arası *Cittaslow* Tüzüğü'ne göre; *Cittaslow* ağına katılmak isteyen şehrin belediye başkanının, *Cittaslow* Koordinasyon Komitesi'ne, Birlik üyeliğine katılmayı talep eden şehrin tanıtımını, katılmayı tercih etme nedenini, karşılanan gereklilikler ve gerekliliklerin karşılanması için yürütülmekte olan projelerin tanıtımını,

²⁴⁰ Köstem'le mülakat (Ek 2).

²⁴¹ <http://www.izmirdesanat.org/yavas-sehirler> (15.05.2010).

²⁴² <http://www.seferihisar.bel.tr/gazete.pdf> (13.06.2010).

²⁴³ Köstem'le mülakat (Ek 2).

birlikte kurumsal ve teknik ilişkiler için gerçekleştirilen konular hakkındaki bilgileri kapsayan bir başvuru dosyası sunması gerekmektedir.²⁴⁴

Cittaslow Uluslar arası Tüzüğü'ne uygun bir şekilde, Cittaslow üyelik süreci, Seferihisar Belediyesi tarafından 17 Haziran 2009 tarihinde *Cittaslow*'un merkezi İtalya'ya bir niyet mektubu gönderilmesiyle başlıyor. Seferihisar'ı tanıtan bu mektupta ayrıca amaçlar ve *Cittaslow* olma niyeti belirtiliyor. Niyet mektubu gönderildikten sonra, *Cittaslow* üyeliğine kabul için yerine getirilmesi gereken farklı alanlarda 59 kriter çerçevesinde Seferihisar'da bunlardan hangilerinin var olduğu ve hangilerinin gerçekleştirilebileceği bağlamında bir çalışma yapılıyor. Diğer yandan Seferihisar içinde de harekete geçilerek *Cittaslow*'u tanıtmaya çalışmaları yapılıyor. Seferihisar Belediye Kültür Merkezi'nde ve Seferihisar'a bağlı 14 köy kahvehanesinde halk bir araya getirilerek *Cittaslow*'u tanıtan sunumlar yapılıyor. Çeşitli duyuru ve tanıtım materyalleri ile halk bilgilendirilmeye çalışılıyor.²⁴⁵

Seferihisar halkı Cittaslow hareketini öğrendikçe sevmiş ve benimsemiş. İlk bilgilendirme toplantısından itibaren katılım her toplantıda artmış. Bu toplantılarda Cittaslow felsefesini, Cittaslow Birliği'nin ne olduğunu, ne olmadığını, gerçekleştirilmesi gereken kriterleri anlatılmış, mevcut üye kentlerden örnekler verilmiş. Kahvehane toplantılarında Cittaslow'u anlatmaya başladıktan sonra insanlardan olumlu geri bildirimler alınmış. Örneğin, Cittaslow kriterleri çerçevesinde ana caddede bir belediye bir düzenleme yapmak istiyor. Çünkü ana cadde şu andaki haliyle çanak antenler, çeşitli boylarda ve tipte dükkan tabelaları, direklerden sarkan elektrik ve telefon kablolarıyla işgal edilmiş durumdadır. Seferihisar Belediyesi, bu caddede bulunan binaları birbirleriyle uyumlu renklerde boyamayı, çanak antenleri merkezi sistemle çatılarda toplamayı, dükkan tabelalarını birbiriyle uyumlu ve estetik hale getirmeyi, caddeyi insanların sosyalleşmesine imkân sağlayacak biçimde kent mobilyalarıyla teçhiz etmeyi ve yayaların caddede trafik stresi olmadan dolaşabilmesi için trafiği azaltmayı içeren bir cadde düzenlemesi projesi hazırlamış. Kültür ve Turizm Bakanlığı desteğiyle gerçekleştirilmesi planlanan bu projede binaların boyanması, pencerelere söve yapılması, balkonların sardunyalara süslenmesinin hedeflendiğini halka anlatılmış. Binaların boyanmasında gönüllü olarak çalışmak isteyenler, ilk kendi

²⁴⁴ <http://www.cittaslow.net/download/>.

²⁴⁵ Köstem'le mülakat (Ek 2).

evinde bu değişikliklerin yapılmasını isteyenler olmuş.²⁴⁶

Niyet mektubu gönderildikten sonra İtalya merkezden Seferihisar’ın üye adaylığına kabul edildiğine dair bir cevap gelir. Çünkü Seferihisar, *Cittaslow* üyeliği için en temel şart olan, nüfusu 50.000’in altında olmak şartını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, Seferihisar’da ki yaşam *Cittaslow* felsefesine yakındır. Şunu da belirtmek gerekir ki, Seferihisar Ege kıyılarında bir kıyı şehri olmakla beraber sükûnetini koruyabilmiş bir şehirdir. Çok katlı otellerin olduğu, sabaha kadar müzik yayını olan bir yer olsaydı elbette Seferihisar’ın üyeliği daha baştan reddedilirdi.²⁴⁷

Üye adaylığı cevabının gelmesinin ardından, Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer, tüm dünyadaki *Cittaslow* kentlerinin bir arada olacağı İtalya’daki *Cittaslow* Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısına davet edilir. Soyer, 23 Kasım 2009 tarihinde İtalya’ya gider ve Seferihisar’ı anlatan bir sunum yapar.²⁴⁸ 28 Kasım 2009 tarihinde de Seferihisar, “Cittaslow”, yani “Yavaş Şehir” unvanını alır ve dünyada “salyangoz” logosuyla temsil edilen şehirlerden biri olur.²⁴⁹

Seferihisar’ın *Cittaslow*’a üyeliği sadece ülkemiz için değil dünyada da bir ilktir. Normalde birlik, başvuru yapan şehirleri yerinde incelerken Seferihisar için bu prensip işletilmez. Çünkü birliğe üye olmak için kriterlere yüzde 50 uygunluk yetiyorken Seferihisar’da bu durum yüzde 70’i aşmaktadır Ayrıca yapılan tanıtım ve sunum çok iyidir ve Seferihisar yavaş şehir olma iddiasında samimi bulunur.²⁵⁰ Seferihisar Belediye Başkanı Mustafa Tunç Soyer, “hiç denetlenmeden *Cittaslow* üyeliğine kabul edilen tek şehir” olduklarını söyler.²⁵¹

²⁴⁶ <http://www.ekoiq.com/roportajlarDetay.asp?ID=4> (06.06.2010).

²⁴⁷ Köstem’le mülakat (Ek 2).

²⁴⁸ <http://www.seferihisar.bel.tr/gazete>.

²⁴⁹ <http://www.arkitera.com/h51930-yavas-sehrin-baskani-da-yavas>.

²⁵⁰ Tarık Öztürk, (2010), Sürat Çağına İnat Yavaş Şehirler, *TOKİ Haber Dergisi*, Sayı.4, İstanbul: s.38.

²⁵¹ http://www.ebso.org.tr/kurumsal/sayfa.php?sayfa_no=555 (13.06.2010).

Resim 3.1. Seferihisar Cittaslow Belgesi

Kaynak: Seferihisar Belediyesi.

Seferihisar’ın *Cittaslow* kriterlerinden olan ISO 9000 ve ISO14000 belgeleri yoktur. Başvuru esnasında, *Cittaslow* merkezine 2011 yılına kadar bu belgelerin alınması konusunda taahhütte bulunulmuş. Dolayısıyla bu tür taahhütler de tam puan olmasa da Seferihisar’a puan getirmiş. Yani Seferihisar’da üyeliğe başvururken gerekli kriterlerden bazıları zaten varmış ve bunlardan tam puan alınmış, hem de gerçekleştirmek için taahhütte bulundukları kriterlerden dolayı puan alınmış. Böylece, 17 Haziran 2009’da başlayan üyelik süreci 28 Kasım 2009’da tamamlanmış ve Seferihisar, *Cittaslow* üyeliğine kabul edilmiş. Yani niyet mektubu gönderildikten yaklaşık 7 ay sonra Seferihisar’ın *Cittaslow* üyeliği gerçekleşmiş.²⁵²

Seferihisar’da *Cittaslow* tanıtımı için belediyenin bastırmış olduğu broşürlere baktığımızda *Cittaslow*’un çevirisi olarak “yavaş şehir” değil “sakin şehir” ifadesinin kullanıldığı görülüyor. Bunun sebebini Bülent Köstem şöyle açıklıyor:²⁵³

Aslında *Cittaslow*’un tüzüğünde *Cittaslow* kelimesinin tercüme edilmemesi yönünde bir madde var.(Bkz. Ek 1, s.5) Ancak Türkiye’de “citta” ve “slow” kelimeleri bir anlam ifade etmediği için *Cittaslow* kelimesini tercüme etmek zorundaydık. *Cittaslow*, Avrupa’da ortaya çıkan bir hareket olduğu için, Avrupa’da yaşayanlar “citta” kelimesinin şehir, “slow” kelimesinin yavaş anlamına geldiğini biliyorlar. Fakat Türkiye’de halk bu kelimelerin anlamını bilmediği için biz *Cittaslow* kelimesini “sakin şehir” olarak tercüme ettik. Avrupa’da *Cittaslow*’a üye ülkelerle yaptığımız görüşmelerde halkın, yavaş anlamına gelen “slow” kelimesine olumsuz anlamlar yüklediğini, “biz yavaşlıyor muyuz, daha ne kadar yavaşlayacağız?” şeklinde düşünceler oluştuğunu öğrendik. Biz de Seferihisar’da böyle tepkilere yol açmamak için o anın şartlarından dolayı *Cittaslow*’u “sakin şehir”

²⁵² Köstem’le mülakat (Ek 2).

²⁵³ a.g.k., ss.2-3.

olarak tercüme etmeyi daha uygun bulduk. Yavaş, kelimesine yüklenen olumsuz anlamların yanlış ve haksız olduğu Seferihisarlılar tarafından anlaşıldıktan sonra yavaş kelimesini kullanmak isteyebiliriz.

“Yavaş” kavramı çerçevesinde halkta oluşabilecek yanlış anlaşılmalara meydan vermemek, Cittaslow hakkında sağlıklı ve doğru bilgileri paylaşmak amacıyla Seferihisar Belediyesi, internet sitesi üzerinden de dijital olarak yayınladığı broşürler hazırlayıp halka dağıtımını sağlamış. Bu broşürlerde Cittaslow’un ne olup ne olmadığı ayrıntılı bir şekilde anlatılmış. “Cittaslow nedir?” başlığını taşıyan açıklamalarda; Cittaslow, şehrin dokusunun, renginin, müziğinin ve hikâyesinin uyum içinde, şehir sakinlerinin ve ziyaret edenlerin zevk alabilecekleri bir hızda yaşanması, yerel zanaatları, tatları ve sanatları sadece eskilerin hatırlayabildiği kavramlar olmaktan çıkarmak için bunları çocuklarımızla ve misafirlerimizle paylaşılması, hava, gürültü, ışık ve elektro manyetik kirliliklerin sürekli kontrol edilmesi ve sağlığı tehdit etmeyecek seviyede tutulması, çevreye ve insana zararlı olmayan yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının ve enerji tasarrufunun teşvik edilmesi ve belki de en önemlisi bir şehrin kendini dünyadaki binlerce aynı şehirden farklılaştırmasıdır denilmektedir.²⁵⁴

Cittaslow tanıtım broşüründe “Cittaslow ne değildir?” başlığını taşıyan açıklamalarda ise; Cittaslow, geriye gitmek veya eskide yaşamak değildir. Arabaya binmeyi yasaklamak değildir. Ancak, araçların girmediği, şehir sakinlerinin ve şehri ziyaret edenlerin rahat bir nefes almak için dinlenebilecekleri alanlar yaratmaktır. Hava ve gürültü kirliliğini azaltmak için bisiklet ve fayton kullanımını özendirmek ve kullanılması için gerekli altyapıyı sağlamaktır. Teknolojiye karşı çıkmak değildir. Tam tersine, belediye hizmetlerinin internet ortamına taşınması ve kent halkının bu hizmetlerden yararlanabilmeleri için eğitilmesidir. Daha yavaş yemek değildir. Ancak daha sağlıklı olan yerel besinlerin, organik ürünlerin ve yemeklerin özendirilmesidir. Okullarda çocuklarımıza tat ve beslenme üzerine eğitim programları düzenlemektir denilmektedir.²⁵⁵

²⁵⁴ <http://www.cittaslowseferihisar.org/index>.

²⁵⁵ a.g.k.

3.2.3. Cittaslow(Sakin Şehir) İçin Dönüşüm Çalışmaları

Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısında Cittaslow olarak tescillenen Seferihisar adaylık sonrası Cittaslow kriterlerinin tamamını yerine getirmek üzere çalışmaya başlamıştır. Belediye Başkanı Soyer; kentin insani zenginliği ve fiziki altyapısının yeni bir anlayışla ele alınacağı bu çalışmalar kapsamında çok para harcamak gerekmediğini yalnızca kentte yaşayan halkın, yaşam kalitesini yükseltmek için farklı bir düşünce yapısına sahip olması ve Cittaslow’u sahiplenip desteklemesi gerektiğini söylüyor.²⁵⁶ Sakin şehir kriterleri yerine getirildiğinde, ortaya bir yerel kalkınma modeli çıktığını söyleyen Soyer, sakin şehir kriterlerini yerine getirmeye yönelik çeşitli projelerin de hayata geçirilmeye başlandığı belirtiyor.²⁵⁷

Cittaslow’a üye olduktan sonra en çarpıcı değişim yerel üretici üzerinde, köylerde olmuş. Öncelikle “köy pazarı”nda köylülerin açık pazar kurmasını ve sadece Seferihisar’da üretilen malların üreticileri tarafından satılması sağlanmış. Aynı şekilde “Sığacık Pazarı”na halden mal getirmeyip burada sadece Seferihisarlıların mallarını satmasına izin verilmiş. Böylece köylerde büyük bir değişim başlamış. İnsanlar yetiştirdikleri ürünleri halde satamadıkları için yıllardır boş bıraktıkları, hiçbir şey ekmedikleri tarlalarını tekrar ekmeğe sebze-meyve yetiştirmeye başlamışlar. Yaptıkları işin değerli ve para kazanabilecekleri bir iş olduğunu görmüşler.²⁵⁸

Fiziksel değişim anlamında Seferihisar’ın hemen girişindeki Atatürk Caddesi’nde üç tane bina üzerinde çalışma yapılmış. Bu çalışmaların başlangıcında yaklaşık yirmi tane ressam ve mimarla Seferihisar’da binaların nasıl güzelleştirebileceği konusunda toplantılar yapılmış. Yapılan toplantılar sonucunda oluşturulan taslağa uygun şekilde, ana cadde üzerinde “Belediye Pasajı”ndan başlayarak bazı binalar üzerinde mimari güzelleştirme ve iyileştirme çalışmaları yapılmış.²⁵⁹

Cittaslow kriterleri bağlamında Sakin Şehir olmak için yapılan çalışmaları Cittaslow Kriterleri ile uyumlu olacak şekilde, Çevre Politikaları, Altyapı Politikaları, Şehir Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar, Yerel Ürünlerin ve Üretimin

²⁵⁶ http://www.saygid.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=6:sakinsehir&catid=1:son-haberler&Itemid=50 (14.06.2010).

²⁵⁷ <http://www.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=48923> (14.06.2010).

²⁵⁸ Köstem’le mülakat (Ek 2).

²⁵⁹ a.g.k., s.5.

Desteklenmesi, Misafirperverlik, Farkındalık Oluşturma ve Slow Food Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi başlıkları altında 7 kategoride toplayabiliriz.

3.2.3.1. Çevre Çalışmaları²⁶⁰

Cittaslow Kriterleri	Seferihisar'da Yapılan Çalışmalar
1.Hava, su ve toprağın kalitesinin, yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi.	Hava kirliliğini ve kalitesini ölçmek için İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin mobil hava kirliliği izleme aracı Seferihisar'da 2 ay boyunca ölçümlerde bulunmuştur. Deniz suyu temizliğini belgelemek için İl Sağlık Müdürlüğü'nün yaptığı ölçümler ve şebeke sularının temizliğinin kanıtlamak için İZSU'dan su temizlik raporları alınmıştır
2.Kentsel çöp ve özel atıkların ayrıştırılarak toplanmasının teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik projeler.	Konu ile ilgili İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ÇEVKO, İzmir ilçe belediyeleri ve kurmuş olduğu konsorsiyumla yaptığı sözleşme sonucu ilçemizden toplanan çöplerin ayrıştırılması yapılmaktadır.
3.Endüstriyel ve evsel kompostlamanın yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi	Endüstriyel ve evsel kompostlama hakkında araştırma yürütülmüş ve bu alanda uzman yetkililerde görüşülmüştür. Konu ile ilgili olarak yeşil atık miktarları doğrultusunda özel bir şirkete Seferihisar'da kompost tesisi hakkında ön fizibilite çalışması yaptırılacaktır. Sonuçların olumlu olması halinde bir kompost aracı alımı ve tesis için arazi düzenlemesi yapılması planlanmaktadır.
4.Kentsel ya da toplu kanalizasyon için arıtma tesisinin bulunması	İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından Seferihisar'da 50.000 kişilik bir biyolojik atık su arıtma tesisi kurulmuştur. İnşaatı tamamlanan tesis kısa bir süre içerisinde faaliyete geçecektir.
5.Alternatif enerji kaynaklarının (yenilenebilir kaynaklar, yeşil hidrojen, mini hidroelektrik güç kaynakları, bio-yakıt vb.) kullanımına dikkat çekilerek, yerel yönetimlerce enerji tasarrufunun sağlanmasının planlanması.	Seferihisar İlçesi Biogaz Tesisi Projesi İlçe merkezi ve köylerde ortaya çıkan tüm organik atıkların ayrıştırılması ya da ayrı ayrı toplanması ile biogaz tesisinin hayata geçirilmesi Seferihisar için oldukça önemli bir konudur. Konuyla ilgili olarak Gümüldür Atık Transfer İstasyonu'ndan haftalık ve aylık toplam atık miktarı, organik atık miktarı ve yeşil atık miktarı raporları alınarak bu konu üzerine daha önce çalışmış bir danışmanlık firmasına bu sonuçlar teslim edilmiştir. Firma öncelikli olarak bu bölgede bir biogaz tesisi kurulmasının ön fizibilitesini çıkaracaktır. Ön fizibilite çalışması sonucu ortaya olumlu sonuçlar çıkar ise fizibilite çalışmaları ile tesis kapasitesi belirlenerek tesis

²⁶⁰ Cittaslow Kriterleri Kapsamında Seferihisar Belediyesi'nin Yürüttüğü Çalışmalar Raporu, 3 Haziran 2010, Seferihisar: ss.1-3.

	projesi çizilecektir. Seferihisar'da yaygın bir geçim kaynağı olan seracılığın en önemli masraflarından biri seraların ısıtılması için harcanan enerji bedelleridir. Biogaz tesisinin kurulmasındaki temel amaç ortaya çıkan enerji ile bu seraların ısıtılması olacaktır. Alternatif Enerji Kaynaklı Tramvay Projesi Alternatif Enerji kaynaklarının değerlendirilmesi hususunda yenilenebilir enerjinin ulaşım araçlarında kullanılması ile ilgili olarak İzmir Ekonomi Üniversitesi, Güneş Fayton Tic. Ltd. Şti. ve bir proje danışmanı ile birlikte Seferihisar Merkez - Sığacık Mahallesi arasında alternatif enerji kaynaklı tramvay projesi üzerinde çalışılmaktadır. Proje için düşünülen araç Seferihisar Karakayalar Bölgesi'nden Sığacık Mahallesi'ne giden yol güzergâhında 25-30 kişi kapasiteli olacak ve raylı sistem üzerinde çalışacaktır. Güneş Enerjili Bisiklet Projesi Yenilenebilir enerjinin ulaşım araçlarında kullanılması kapsamında, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Seferihisar Belediyesi, Seferihisar Jeotermal İnşaat- Turizm- Özel Eğitim Hizmet- Taşımacılık- Temizlik San. Tic. A.Ş ve bir proje danışmanı kent içi ulaşımında otomobil yerine güneş enerjili bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak için çalışma yürütmektedir. Proje çalışmaları kapsamında en fazla 25km/sa hızla gidecek olan 3 tekerlekli bisiklet ulaşım ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olacaktır. Seferihisar-Doğanbey Günübirlik Kür Merkezi ve Konaklama Üniteleri Projesi Seferihisar Belediyesi ve Seferihisar Jeotermal İnşaat-Turizm- Özel Eğitim- Hizmet- Taşımacılık- Temizlik San. Tic. A.Ş ortaklığı ile Seferihisar-Doğanbey Günübirlik Kür Merkezi ve Konaklama Ünitelerinin kurulabilmesi için çalışma yürütülmektedir. Kurulacak olan Kür Merkezi konaklama kapasitesine sahip olmanın yanı sıra, genel olarak günü birlik kullanım için olanak sağlayacaktır. Özel olarak Seferihisar ve çevre ilçelerdeki otel ve tesislere, ikinci konut ve yerel halka yönelik hizmet verecektir. Enerji Verimliliği Eğitimleri Enerjiyi verimli kullanma bilincini uyandırmak ve çeşitli faaliyetlerle Seferihisar genelinde enerji verimliliği konusunu gündemde tutmak amacıyla Schneider Elektrik ile işbirliği içerisinde Seferihisar Belediyesi kamu personeli, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, elektrik malzemeleri satıcıları, Seferihisar'da ikamet eden kişiler ve öğrencilere yönelik olarak 'Enerji Verimliliği Eğitimleri' verilecektir.
--	---

6.Genetiği değiştirilmiş organizmaların (GDO) tarımda kullanılmasının yasaklanması.	Konu ile ilgili detaylı bilgi edinmek için GDO'ya Hayır Platformu'na katılmıştır. Bu konuda çıkan son kanunlardan sonra GDO'lu tohumların kullanımının yasaklanması hakkında atılabilecek adımlar için yasal yollar araştırılmaktadır.
7.Reklam panolarının ve dükkan vitrinlerinin düzenlenmesi.	Seferihisar'da farklı boylarda ve tarzlarda ilan ve reklam panoları yerine Seferihisar Belediyesi tarafından belirlenen standart boyda ve tarzda ilan ve reklam panoları kullanılmaya başlanmıştır. Seferihisar Atatürk Caddesi'nde bulunan mevcut tabelalar sökülme ve belediye tarafından bu tabela ve panoların yerlerine yeni standartlara uygun tabelalar asılmaya başlanmıştır. Cittaslow kriterleri çerçevesinde çanak antenlerinin merkezi sistemle çatılarda toplanması, dükkan tabelalarının birbiriyle uyumlu ve estetik hale getirilmesi, yeterli kaynak bulunduğu gerçeğe geçirilecek çalışmalar arasında yer almaktadır.
8.Elektromanyetik kirliliğin kontrolüne ilişkin sistemlerin kurulması	Elektromanyetik kirlilik yaratan baz istasyonlarının yerleri ve teknik özellikleri tespit edilmiştir.
9.Gürültü kirliliğinin kontrol edilmesi ve azaltılması için planlar yapılması.	Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma Merkezi tarafından şehrin en kalabalık olduğu yaz sezonunda gürültü ölçümleri yapılacak ve olması gereken parametrelerinin üzerinde değerler çıkması durumunda gürültü kirliliğinin önlenmesi ile ilgili bir proje geliştirilecektir.
10.Kent aydınlanması için (ışık kirliliğinin önlenmesi) sistem ve programlar geliştirilmesi.	Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma Merkezi tarafından şehrin en kalabalık olduğu yaz sezonunda ışık ölçümleri yapılacak ve olması gereken parametrelerinde üzerinde değerler çıkması durumunda ışık kirliliğinin önlenmesi ile ilgili bir proje geliştirilecektir.
11.Çevre yönetimi sistemlerinin benimsenmesi (EMAS ve Gündem 21 projelerine katılım)	Çevre yönetim sistemlerinin Seferihisar'daki farklı kurum ve kuruluşlar tarafından benimsenmesini sağlayabilmek amacı ile Ekim 2010 tarihinde İzmir ilindeki üniversiteler ile işbirliği içerisinde eğitim programları düzenlenecektir. Gündem 21 Projesi kapsamında Ağustos 2009 tarihinde Seferihisar Belediyesi Kent Konseyi kurulmuştur ve Kent Konseyi Meclisleri Cittaslow kriterleri kapsamında çalışmalar yürütmektedir.

3.2.3.2. Altyapı Çalışmaları²⁶¹

Cittaslow Kriterleri	Seferihisar’da Yapılan Çalışmalar
1.Tarihi mekânların, merkezi kayıt altına alınmış binaların ve yüksek kültürel değeri olan nesnelerin koruma planlarının yapılması.	-Sığacık Kalesi Surları Röleve, Restitüsyon, Restorasyon Projeleri Yapımı” projesinin ihale süreci sona ermiştir ve kazanan şirket ile sözleşme imzalanmıştır. İzmir İl Özel İdaresi tarafından 179.969 TL kaynak ayrılmıştır. Proje çizildikten sonra restorasyon için ihale sürecine başlanacaktır. -Teos Antik Kenti’nde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kazı başlatılmıştır. Teos Antik Kenti kamulaştırılması için İzmir İl Özel İdaresi tarafından 144.128 TL ve İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 177.000 TL kaynak aktarılmıştır. Düzce Medresesi, Ulaşmış ve Seferihisar merkezindeki hamamların restorasyonu için yol haritası çizilmiştir. Tescilli Sığacık Kalesi içerisinde bulunan sokakların sokak sağlıklılaştırması için 1 No’lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından işaretlemeler yapılmıştır. Bu proje için İzmir İl Özel İdaresi tarafından 422.354 TL kaynak tahsis edilmiştir. Bu kaynak kullanılarak yapılacak ihale için çalışma tamamlanmıştır ve Mayıs ayının 3. haftasında ihaleye çıkılacaktır.
2.Güvenli ulaşım ve trafik için planlar.	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Şehir Planlama bölümü ile birlikte, Seferihisar ulaşım planlaması üzerine çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalarda toplu ulaşım ve bisiklet yolları yapılması ön planda tutularak Seferihisar’daki mevcut ulaşım sistemine alternatif bir ulaşım sistemi hazırlanmaktadır. Hazırlanmakta olan alternatif ulaşım sisteminde ilçede kullanılmayan ara yollar ulaşımına açılarak yol akslarında değişiklikler yapılacak ve atıl yapıdaki alanları ulaşım planına dahil ederek güvenli ulaşım planları yeniden yapılandırılacaktır. Güvenli ve düzenli trafik sağlamak ve araç trafiğini azaltmak adına yaz aylarında Sığacık’ın bir bölümüne araç girişi yasaklanmıştır. Ayrıca Seferihisar Merkezi’nde bulunan Atatürk Caddesi’nin araç trafiğine kapatılması Belediye Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Kabul edilen rapor önümüzdeki günlerde İzmir Büyükşehir Belediyesi UKOME’ye sunulacaktır.

²⁶¹ a.g.r., ss.3-7.

3.Okullara ulaşımın kolaylaştırılması ve kamu binalarıyla bağlantının sağlanması için bisiklet yollarının yapılması.	Seferihisar’ın çeşitli yollarında bisiklet yolları oluşturmak için Karayolları Genel Müdürlüğü ve İzmir Büyükşehir Belediyesi ile birlikte mevcut durum analizi yapılmaktadır. İlk aşamada Sığacık’ı Seferihisar’a bağlayan yollar bisiklet kullanımına uygun hale getirilmeye çalışılmaktadır. Bu konudaki çalışmaların 2010 yılı yaz sonuna kadar bitirilmesi öngörülmektedir.
4.Özel ulaşımında alternatif yöntemlerin desteklenmesi, yaya alanlarının ve kamu taşımacılığının sağlanması (kent dışı otopark, yürüyen merdiven, bisiklet yollarının okulların ya da iş alanlarının yakınından geçmesi).	Seferihisar’ın ulaşım planını hazırlamak için İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ile birlikte çalışmalar başlatılmıştır. İlk aşamada Seferihisar’ın özellikle şehir merkezindeki trafik sorununu çözüme kavuşturmak için Şehir Plancılığı Bölümü desteği ile Seferihisar şehir merkezinde trafiğin azaltılması ve yaya aksının genişletilmesi için alternatif çözümler ortaya koyulacaktır. Çözümler içerisinde alternatif aksların yaratılması, kullanılmayan yolların ulaşım planına dahil edilmesi, ilçe terminalinin yerinin değiştirilerek terminal çalışanlarına ve gelen ziyaretçilere daha iyi bir hizmet verilmesi, ayrıca ilçeye farklı noktalarda bisiklet otoparklarının kazandırılması önerileri bulunmaktadır.
5.Engelliler için kamu alanlarının erişilebilir olması, mimari engellerin kaldırılması ve teknolojiye ulaşabilmelerini sağlayan yasal düzenlemelerin uygulanması.	Engellilere yönelik olarak mimari engellerin kaldırılması üzerine Seferihisar Belediyesi kaynak yaratma çalışması yürütmektedir. Düzenlemeler için gerekli olan kaynak yaratıldığında bu kritere yönelik olarak çalışmalar yürütülecektir.
6.Aile yaşantısını kolaylaştıran ve yerel aktivitelere olanak sağlayan programların teşvik edilmesi (eğlence ve spor faaliyetleri, okul ve aile arasında bağ oluşturmayı amaçlayan aktiviteler, yaşlılar ve kronik hastalar için ev yardımı da dahil olmak üzere çeşitli yardımlar, sosyal tesisler, belediye çalışma saatlerinin düzenlenmesi, umumi tuvaletler vb.)	Seferihisar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşleri Müdürlüğü ve Kent Konseyi’nin çalışmaları kapsamında bu kritere yönelik olarak çeşitli aktiviteler düzenlenmektedir. Kronik rahatsızlığı olan kişilere ev eşyası, giysi yardımı yapılmıştır; evleri ve bahçeleri ilaçlandırılmıştır. Seferihisar’daki 22 fiziksel engelliye tekerlekli sandalye dağıtılmıştır. Ramazan bayramında geliri düşük olan kişilere erzak yardımı yapılmıştır. Gençlere yönelik eğlence ve spor faaliyetlerinin düzenli olarak sürdürülebilmesi için Seferihisar Belediyesi’nin desteği ile Gençlik Merkezi kurulmuştur. Seferihisar’daki yaşlılara ilaç yardımında bulunulmuştur. İhtiyacı olan kişilerin evlerinde küçük tadilatlar yapılmış ve bahçeleri düzenlenmiştir. Seviye Belirleme Sınavı ve Öğrenci Seçme Sınavı’na hazırlanan öğrencilere yönelik olarak dersane hizmeti

	verilmektedir. Seferihisar'daki tüm plajlara umumi tuvalet konulmuştur.
7.Tıbbi yardım merkezi	Seferihisar Kaymakamlığı Toplum Sağlığı Merkezi'nden Seferihisar'daki tıbbi yardım merkezlerinin ve hastanelerin mevcudiyetini kanıtlayan yazı alınmıştır.
8.Yeşil alanların kurulması ve hizmet alt yapılarının bulunması (oyun alanları, birbirleriyle birleşen yeşil alanlar vb.).	Vasıflı yeşil alanların niteliklerini arttırmak amacı ile eksik teçhizatlar belirlenmiştir. Yeterli kaynak bulunduğu takdirde bu eksiklerin giderilmesine yönelik bir çalışma yürütülecektir.
9.Doğal ürünlere yönelik ticaret alanlarının kurulması ve ticaretin genişlemesine yönelik planlar oluşturulması	Seferihisar Belediyesi tarafından "Köy Pazarı" kurulmuştur. Eski Belediye binasının her bir odası Seferihisar'ın köylerine tahsis edilmiştir. Bu odalarda köylüler kendi ürettikleri ürünleri satma imkânına sahiptir. Ayrıca her Salı günü Köy Pazarı'nın önünde açık bir pazar düzenlenmekte, bu pazara halden mal sokulmamakta ve sadece küçük üreticilerin ürünlerini satmalarına imkân verilmektedir. Seferihisar'ın Sığacık Mahallesi kale içinde yerel ürünlerin ve el işlerinin sergilendirdiği "Sığacık Pazarı" kurulmuştur. Kale içinde ilk kez kurulan pazarda, ilçede üretilen tarım ürünleriyle, hanımların el işleri ve birçok sanat eseri de sergilenmektedir. Seferihisar'ın Ulaş Mahallesi'nde Seferihisar Belediyesi Kadın Emegi Evi açılmıştır. Bu Kadın Emegi Evi, kadınların sosyalleşmesine ve emeklerini değerlendirmesine yardımcı nitelik taşımaktadır. Seferihisar Belediyesi'nin hedefi, Seferihisar'ın her mahallesinde bir kadın emegi evi açılmasıdır.
10.Bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması için esnafla anlaşma yapılması, bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması halinde yardım sağlayacak "dost mağazalar"ın kurulması.	Dokuz Eylül Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü tarafından "Kaliteli Ağırlama ve Misafirperverlik" eğitimi verilmiştir. Bu eğitim zor durumda olan vatandaşlarla ilgilenme ve yardım etme konularını içermiştir.
11.Bozulmakta olan kentsel alanların ve şehrin yeniden kullanılmasına yönelik projelerin geliştirilmesi.	Seferihisar'ın Sığacık mahallesinde yenilenebilir enerji kaynakları kullanılarak Sakin Şehir kriterlerine uygun meydan ve rekreasyon alanı düzenlemesi yapmak ve yerel sosyo-ekonomik yaşamı canlandırarak ilçenin sürdürülebilir kalkınmasını desteklemek amacı ile İZKA'nın "Turizm ve Çevre Mali Destek Programı"na başvuru sunulmuştur. Projenin beklenen sonuçları Sığacık'a Sakin Şehir

	kriterlerine uygun nitelikte çağdaş peyzaj mimarlığı ilkeleri doğrultusunda bir kamusal dış mekân kazandırılması, Seferihisar'ın Cittaslow kimliğinin vurgulanması, ekoturizm destinasyonu olarak tanınırlığının sağlanması, gürültü kirliliğini ve hızlı trafiği kesecek, yaya sirkülasyonunu ön plana çıkaracak farklı ulaşım sistemlerinin entegrasyonunun oluşturulması, yeşil alanların ve yaya bölgelerinin artması ve yerel üretim yapan üreticiler ile bu ürünleri satan dükkân ve lokantaları destekleyecek düzenlemeler yapılması, aydınlatmada güneş enerjisinden faydalanarak ilçe genelinde enerji tasarrufu ve yenilenebilir enerji kaynak kullanım oranının yükselmesidir. -Seferihisar'da yaşanan mimari dağınıklık ve düzensizliğin önüne geçmek için yeni yapılacak binalarda uygulanacak mimari standartların hazırlanması planlanmıştır. Bu konuda Mimarlar Odası İzmir Şubesi ile birlikte yürütülen çalışma tamamlanmıştır ve Seferihisar Belediye Meclisi'nin Haziran ayındaki toplantısında onaylanmak üzere konu meclis gündemine alınacaktır. Kent tarzının yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak Seferihisar ve İzmir'de çalışma yürüten mimar ve ressamlardan bir grup oluşturulmuş, bu grup yaptıkları toplantılar sonucunda Atatürk Caddesi'nin yeniden yapılandırılması için bir mimari taslak çıkartmıştır. İlk olarak farklı boyutlarda reklam ve dükkan panoları ve balkonlarda bulunan çanak antenleri ile ilgili çalışma yürütülmesine karar verilmiştir. Atatürk caddesinde bulunan farklı boylardaki pano ve tabelalar kaldırılmış, yerine Seferihisar Belediyesi'nin belirlediği standartlarda tabela ve panolar asılmıştır. Ayrıca, balkonlarda bulunan ve görüntü kirliliğine sebep olan çanak antenler toplanmasına yönelik olarak çalışma Atatürk Caddesi boyunca başlatılmıştır. Atatürk caddesinde yer alan 3 binanın pencere kenarlarına söve uygulaması yapılmıştır ve bina zeminleri beyaz, söveler turuncu tonlarında renklerle boyanmış ve zemin katlarda taş kaplama uygulaması gerçekleştirilmiştir. Sövelerin renginin turuncu seçilmesinin nedeni Seferihisar'da yetişen Satsuma mandalinasını çağrıştırmasıdır. Bu çalışmaların caddedeki bütün binalara uygulanması ve trafiğin kısıtlanmasıyla Atatürk Caddesi'nin Seferihisarlılar ve ziyaretçiler için sosyalleşme ve dinlenme alanı olması planlanmaktadır. -Atatürk Caddesi'nde başlayan çalışmalara Sığacık'ta devam edilmektedir. Sığacık kalesinin güney ve batı duvarında yer alan evlerde de mimari çalışmalar uygulanmaya başlanmıştır. Evlerde sürdürülen çalışmalar, evlerin dış mekân olarak benzer özelliklere sahip olmasının sağlanmasına ve bir renk uyumunun oluşturulmasına
--	---

	yöneliktir. Söve çalışmaları, balkon ve pencerelere sarkıt saksıların koyulması ve sardunya yetiştirilmesi, dış cephe boyalarının yapılması gibi çalışmalar tüm sokaklardaki düzenlemeler bitinceye kadar devam edecektir. Ayrıca caddeyi insanların sosyalleşmesine imkân sağlayacak biçimde çevreyle uyumlu kent mobilyalarıyla donatılması amacı ile çalışmalar başlayacaktır. Sığacık kalesinin batı duvarında yer alan ve birbirinden farklı yapıya sahip kahvelerin gölgelikleri sökülerek, bu kahveler için aynı yapıya sahip pergole uygulaması gerçekleştirilmiştir. Kahvelerde aynı tarz masa ve sandalye uygulaması için kahve sahipleriyle konuşulmuş ve mutabakata varılmıştır. Sığacık kalesinin güney tarafında yer alan balık restoranlarının çirkin bir görünüm veren naylon gölgelikleri sökülmüş, oturma alanları dükkanların arka tarafında yer alan dere kenarına alınmıştır. Balık restoranlarının çatıları sökülmüş ve tek tip ve estetik çatı uygulaması yapılmıştır.
12.Kentin yeniden tasarımına ve iyileşmesine yönelik programlar yapılması.	Ege Üniversitesi Çevre Merkezi ve Seferihisar Belediyesi işbirliği ile Çevre Master Planı hazırlanmaktadır. Ekim 2010 tarihinde Çevre Master Planı hazırlanmış olacaktır. Hazırlanacak olan plan şu bilgileri içerecektir: Atıksu yönetimi, su temini ve katı atık yönetimi alanlarında fizibilite çalışması Çevre Master Planı projesinin kentsel planlama bölümünde Kentsel Gelişim Analiz Raporu ile geleceğe yönelik kent yerleşimi stratejilerinin belirlenmesi Katı atıkların değerlendirilmesi ile ilgili olarak temiz enerji hakkında kapasite raporunun hazırlanması Cadde ve sokak aydınlatmaları için güneş enerjisinden faydalanılabilme kapasitesinin belirlenmesi Su temini ile ilgili Belediye sınırları içerisinde çevre kirliliğinin kontrol altına alınabilmesi ve kirlenmenin önlenmesi amacıyla içme ve kullanma suyu kaynaklarının incelenmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesine yönelik çalışmalar
13.U.R.P. (kentsel yenilenme programı) işlevlerinin, Cittaslow bilgi bürolarıyla bütünleştirilmesi.	Bu kapsamda Seferihisar'da 4 farklı noktaya turizm ve Cittaslow bilgilendirme ofisleri kurulacaktır. Bu noktalar Seferihisar Merkezi ve Sığacık, Ürkmez, Doğanbey Mahalleleri olacaktır.

3.2.3.3. Şehir Kalitesinin Artırılması İçin Yapılan Çalışmalar²⁶²

Cittaslow Kriterleri	Seferihisar’da Yapılan Çalışmalar
1.Biyo-mimari alanlarının kurulması, biyo-mimarinin geliştirilmesi ve tanıtılması için planlar yapılması.	Biyo-mimari hakkında Seferihisar ilçesinde faaliyet gösteren inşaat mühendislik firmalarının, mimarlık ofislerinin, müteahhitlerin bilgilendirilmesi ve çevreye duyarlı yapıların inşa edilmesi hakkında bilinçlendirme programları hazırlanmaktadır.
2.Şehri, fiber optik kablolar ve kablosuz sistemler için teşhiz etmek	Seferihisar’da kablosuz ve kablolu internet erişimi mevcuttur.
3.Elektromanyetik alanları gözlemlene sistemlerinin benimsenmesi.	Elektromanyetik kirlilik yaratan baz istasyonlarının yerleri ve teknik özellikleri tespit edilmiştir. Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma Merkezi tarafından ölçümleri yapılacaktır.
4.Çevre ve manzarayla uyumlu çöp kutularının tedarik edilmesi ve çöplerin belirlenmiş zaman tablolarına göre kaldırılması.	Çöplerin belirlenmiş zaman tablolarına göre kaldırılması için çöp arabaları Araç Takip Sistemi yerleştirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Haziran ayı içerisinde çöp araçlarına GPS cihazlarının yerleştirilmesi yapılacak ve araçların uydu üzerinden bilgisayardan takibi gerçekleştirilecektir.
5.Kamu ve özel alanların yeşillendirilmesinde doğal mimari yapıyla uyumlu olan yerli ve özgün bitkilerin kullanılmasını sağlayan planlar yapılması ve tanıtılması.	Bu kriter çerçevesinde Seferihisar’a özel bir çiçek olan ve ilgisizlik nedeniyle soyu tükenme aşamasına gelen “Kum Zambağı” koruma altına alınmıştır. Bu bitkinin tanıtılması ve yaygınlaştırılması için çalışmalar devam etmektedir.
6.Vatandaşlara hizmet sağlamak için planlar (Belediye hizmetlerinin internet üzerinden duyurulması, vatandaşlar için internet tabanlı bir belediye ağı oluşturulması ve vatandaşların bu ağı kullanmaları yönünde eğitilmeleri).	Belediye hizmetleri e-belediye çalışmasıyla internet üzerinden vatandaşlara ulaşmaya başlamıştır. Emlak vergisi, kira ödemesi, çöp toplama vergisi, evrak takibi ve benzeri işlemler belediyenin internet sitesi üzerinden yapılmaya başlanmıştır.
7.Özellikle gürültülü alanlarda gürültünün kontrol edilmesi için plan.	Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma Merkezi tarafından ilçenin en kalabalık olduğu yaz döneminde gürültü ölçümleri yapılacak ve olması

²⁶² a.g.r., ss.8-9.

	gereken parametrelerinde üzerinde değerler çıkması durumunda gürültü kirliliğinin önlenmesi ile ilgili bir proje geliştirilecektir
8.Kentin renk planlamasının yapılması.	Seferihisar merkezinde ana cadde düzenlemesi kapsamında tüm binaların beyaz zemin üzerine turuncu sövelerin yapılması ve tüm balkon ve pencerelerden sardunyalara sarkıtılması ile ilgili bir plan yapılmıştır. Bu planın uygulaması Atatürk caddesi ve Sığacık mahallesinde başlamıştır ve bu çalışmalar merkezden başlayarak tüm Seferihisar sokaklarının renk bütünlüğüne kavuşturulması için yaygınlaştırılacaktır.
9.Elektronik evden çalışmanın (telework) teşvik edilmesi.	Seferihisar halkının geçimi tarım-hayvancılık ve yaz sezonunda turizm kaynaklıdır. Evden çalışma yapılacak sektör bulunmadığından dolayı telework teşvik edilemeyecektir.

3.2.3.4. Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi İçin Yapılan Çalışmalar²⁶³

Cittaslow Kriterleri	Seferihisar’da Yapılan Çalışmalar
1.Organik tarımın geliştirilmesi ve tanıtılması için gerekli planların yapılması.	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile Seferihisar’ın kırsal kalkınma programının hazırlanması ve hayata geçirilmesini amaçlayan işbirliği protokolü hazırlanmıştır. Seferihisar ilçesi Gödençe köyünde tarım-turizmi ve ev pansiyonculuğunun başlatılması; ilçe sınırları içerisinde mandalina entegre tesisinin kurulması; ilçe sınırları içerisinde enginar entegre tesisinin kurulması; Seferihisar ilçesi sınırları içerisinde arıcılık faaliyetlerinin arttırılması; Satsuma balı üretimini arttırılması ve polen tesisinin kurulması; Seferihisar ilçesinde iyi tarım uygulamalarının başlatılması projelerinin hayata geçirilmesi için Seferihisar Belediyesi ve Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi ortak çalışmalar yürütülecektir. İzmir Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği içerisinde “Sosyo-ekonomik kalkınma için sürdürülebilir bir örnek: Yarımada’da Organik Tarım” isimli proje; İZKA Sosyal Kalkınma Mali Destek programı çerçevesinde yürütülmüştür. Bu kapsamda Seferihisar’da çiftçilerle çeşitli toplantılar ve alan uygulamaları yapılmış ve organik tarım hakkında bilgiler verilmiştir. Eğitimleri başarı ile tamamlayan kişilere organik tohum dağıtılmıştır.

²⁶³ a.g.r., ss.9-12.

	Tarım Bakanlığı'nın 2012 Organik Tarım Programı kapsamına alınmasına yönelik olarak İzmir İl Tarım Müdürlüğü tarafından, Seferihisar Belediyesi'nin desteği ile "Organik Tarım, Organik Bal ve Bal Evi Projesi" sunulmuştur. Proje kapsamında Seferihisar'ın Ulamış mahallesindeki mandalina üretiminde organik tarımcılığının geliştirilmesi ve bir bal evi kurarak, organik bal üretilmesi amaçlanmaktadır. 2012 yılı Tarım Bakanlığı Organik Hayvansal Üretim Projeleri kapsamında "Organik Sakız Koyunu Yetiştiriciliği Projesi ve Organik Yumurtalık Tavuk Yetiştiriciliği Projesi" İzmir İl Tarım Müdürlüğü tarafından sunulmuştur. -İzmir Kalkınma Ajansı tarafından açılan "Tarım ve Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı"na Seferihisar'da yapılan enginar üretiminde iyi tarım uygulamalarına geçmek ve Enginar ve Mandalina Konservesi üretmek amacı ile Sınırlı Sorumlu Ulamış Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile işbirliği içerisinde proje sunulmuştur.
2.Esnaf ve zanaatkarlar tarafından üretilen ürünlerin, eşya ve el işlerinin kalitesinin sertifikalandırılması.	Seferihisar Beyler köyü sakinleri tarafından üretilen örme sepetlerin kalitesinin artırılması amacı ile sepet sektörünün öncü isimleri Seferihisar'a getirilerek sepetlerin daha dayanıklı ve uzun süre kullanılabilir olmasını sağlanacaktır ve Türk Standartları Enstitüsü'ne başvurularak Kalite Uygunluk Belgesi alınacaktır.
3.Yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan esnaf ve zanaatkarların ve/veya el işi ürünlerinin korunması ve himayesine yönelik programlar.	Bölge halkının ürettiği bez bebek, seramik işleri ve deri kaplama sanatının desteklenmesi için Seferihisar Kent Konseyi tarafından programlar açılacak ve üretimlerin devam etmesi sağlanacaktır.
4.Yok olma riskiyle karşı karşıya olan geleneksel çalışma ve meslek yöntemlerinin himayesi.	Bölge halkı tarafından yapılan göçer arıcılık yöntemlerinin yok olmasını önlemek ve geliştirilmesini sağlamak amacı ile İl Tarım Müdürlüğü ile Tarım Bakanlığı'na Organik Bal ve Bal Evi adlı projeleri sunmuş bulunmaktayız.
5.Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okulların yemek hizmetlerinde organik, yerel ve özgün ürünlerin kullanılması.	Bölge halkı tarafından üretilen çeşitli sebze, meyve ve tahıl ürünlerinin restoranlarda ve kafeteryalarda kullanılmasını sağlamak ve yerel üretimi korumak amaçlı Köy Pazarı ve Sığacık Pazarı kurularak bölge üretici ve tüketicisi bir araya getirilmektedir.

6.Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okullarda beslenme ve tat eğitiminin verilmesine yönelik programların geliştirilmesi.	Seferihisar Belediyesi okul bahçelerinde oluşturduğu sebze bahçeleriyle öğrencilere sebze yetiştiriciliğini öğretmektedir. Öğrenciler çapa yapma, fide dikimi ve sebze yetiştiriciliği eğitimleri almış bulunmaktadır ve kendi yetiştirdikleri ürünlerden hazırlanmış olan yemekleri yemektedirler. -Seferihisar Belediyesi'nin desteği ile İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından Seferihisar'daki okullara organik ürünler hakkında eğitimler verilmiştir ve öğrenciler farklı organik meyve ve sebze tatma ve organik süt içme fırsatını yakalamıştır.
7.Yok olma riski altında olan şarap ve gastronomik Slow Food çeşitleri için, aktivitelere destek olmak.	Uluslararası Yelken Yarışı 31 Temmuz-1 Ağustos 2010 tarihlerinde Seferihisar Belediyesi ve Ege Açık Deniz Yat Kulübü tarafından Uluslar arası Yelken Yarışı düzenlenecektir. Seferihisar'da başlayıp Karlovassi'de bitecek olan yelken yarışı uluslararası katılımcılar arasında yapılacak olup yarış öncesi ve sonrası çeşitli aktivitelerle renklendirilecektir. Bu etkinlikte Cittaslow kapsamında yerel ürünlerin yapıldığı ve satıldığı tezgahlar kurulacak, yerel ürünlerden ve ev yapımı şaraplardan oluşan bir konsept ile açılış kokteyli ve kapanış ikramları yapılacaktır. Cittaslow Festivali 2010 yılının Ağustos ayında Uluslar arası Cittaslow Festivali düzenlenecektir. Festivalin teması "Yereli Yaşamak" olacaktır. Festival kapsamında yerel kültürü yaşatmak ve yerel üretimi desteklemek, Yavaş Yaşamak, Yavaş Yemek üzerine farklı atölye çalışmaları düzenlenecek, katılımcılar ülkelerindeki iyi uygulamaları paylaşma fırsatı elde edeceklerdir. İtalya'dan ve Türkiye'den katılacak olan yerel sanatçılar konser verecek ve tiyatro grupları gösteri yapacaktır. Ayrıca, kurulacak büyük pazarda katılımcılar yerel ürünlerini sergileme fırsatına sahip olacaktır.
8.Kente özgü ürünlerin sayımının yapılması ve ticaretinin desteklenmesi (çiftçilerin ve yerel pazarın harekete geçirilmesi).	Kent Konseyi tarafından Seferihisar'a özgü tipik yerel ürünlerin taraması yapılmıştır. Bu yerel ürünler Seferihisar Belediyesi tarafından kurulan Köy Pazarı, Sığacık Pazarı ve Ulaşmış Kadın Emeği Evi'nde satılmaktadır.
9.Kent ağaçlarının sayımı ve kentteki anıt ağaçların korunması.	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerinin tez çalışmaları kapsamında bu çalışma 2010 yılında yapılacaktır.

10.Yerel kültürel etkinliklerin teşvik ve muhafaza edilmesi.	13-14 Ekim 2009 tarihinde “Mandalina Şenliği” düzenlenmiştir. Bu şenlik kapsamında en iyi mandalina üreticisi, en kaliteli mandalina yarışmaları düzenlenmiş, mandalinalı tatlılar, bayanlar tarafından üretilen mandalina reçelleri ziyaretçilere satılmıştır. Seferihisar’da unutulmuş ve unutulmaya yüz tutmuş geleneklerin ve kültürel etkinliklerin tespit edilmesi için “75 Yaş Yemeği” düzenlenmiştir. Bu etkinlik kapsamında Seferihisar ilçesinde yaşayan yaşlılarımızla röportajlar yapılmıştır ve yerel el sanatları ve yerel yemeklerin taraması gerçekleştirilmiştir Seferihisar’ın Beyler köyünde her yıl geleneksel olarak düzenlenen Hıdırellez Şenlikleri bu yıl da gerçekleşmiştir. Köyde imece usulü gerçekleştirilen ikramlar için hanımlar tarafından yerel yemekler yapılmış ve yerel kültürü yansıtan kültürel aktiviteler düzenlenmiştir. 29-30 Mayıs 2010 tarihlerinde Seferihisar İlçesi’nde Keçi-Koyun Yetiştiricileri Birliği ve Seferihisar Belediyesi tarafından hayvancılık sektörünün gelişmesine katkıda bulunmak ve üretici-tüketici buluşmasını sağlamak amacı ile Damızlık Koyun-Keçi Panayırı düzenlenecektir. Cittaslow kriterlerinde yerel değerlerin korunması büyük bir önem teşkil etmektedir. Seferihisar’ın yerel değerlerinden biri olan hayvancılık sektörünün korunması ve geliştirilmesi açısından Panayır çok önemli bir anlam taşımakta ve bu panayırın geleneksel hale getirilmesi planlanmaktadır.
11.Kent ve okul bahçelerinin geleneksel yöntemlerle yetişmiş yerel ekinler için geliştirilmesi.	Seferihisar’daki okullarda çocuklarımızın kendi sebze ve meyvelerinin yetiştirmeleri ve sağlıklı beslenme konusunda bilgilencmeleri için okullarda sebze bahçeleri kurulmuştur. Sebze bahçelerinde ürünler yetiştirilmeye başlanmış ve yetişen mahsuller Köy Pazarı’nda öğrenciler tarafından öğretmenlerinin gözetiminde satılmaktadır ve öğrenciler kazandıkları para ile ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

3.2.3.5. Misafirperverlik Çalışmaları²⁶⁴

Cittaslow Kriterleri	Seferihisar’da Yapılan Çalışmalar
1.Turistlerin bilgilendirilmesi ve kent halkına konukseverlik kalitesiyle ilgili eğitim verilmesi.	-Dokuz Eylül Rotary Kulübü, Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü ile birlikte açılan kursta “Toplu Beslenme Yapılan Yerlerde Sağlıklı ve Güvenli Gıda Üretimi” eğitimi düzenlenmiştir. -Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü ile işbirliği içerisinde açılan “Turist Bilgisi ve Nitelikli Misafirperverlik” eğitimi düzenlenmiş ve kursa katılan vatandaşlara sertifika verilmiştir.
2.Tarihsel merkezlerde, yol gösteren turist güzergâhları ile birlikte, turist işaretlerinde uluslararası işaretlerin kullanılması.	Teos Antik kentine bilgi verici tabelalar ve panolar yerleştirilmiştir. Sığacık kalesine kalenin tarihi hakkında kısa bir bilgi veren tabela yerleştirilmiştir.
3.Turistlerin kente ve belirli aktivitelere ulaşımını kolaylaştırıcı plan ve politikaların izlenmesi (oto park, kamu alanlarına çalışma saatlerinde esneklik kazandırılması vb.).	Seferihisar merkezinde, Sığacık’da, Ürkmez ve Doğanbey’de, Seferihisar’a gelen ziyaretçilerin Seferihisar hakkında bilgi edilebileceği Cittaslow ve Turizm Büroları açılması planlanmaktadır. Turizm bürolarında Seferihisar hakkında tarihsel bilgi veren dokümanlar, Seferihisar haritası, konaklama olanakları ve gezilebilecek yerler hakkında bilgi veren dokümanlar olacaktır. Seferihisar’ın genelinde yönlendirme eksikliği bulunmaktadır. Bu konuda yapılması planlanan çalışmalar sonucunda tarihi, turistik, doğal güzellikler ve görülmesi gereken yerlerin tabelalarla yönlendirmesi yapılacak ve bu yerlere mekân hakkında bilgi veren panolar yerleştirilecektir.
4.Kentin Yavaş Seyahat Rehberi’nin hazırlanması (broşürler, web siteleri vb.).	Şehrin yavaş güzergâhlarının tespit edilmesi için Cittaslow Gönüllüleri ile birlikte çalışmalar başlatılacaktır. Spor amaçlı yavaş güzergâhlar için öncelikle Seferihisar mevcut durum analizi yapılarak ilçede bulunan yürüyüş ve bisiklet parkurları detaylı bilgileriyle birlikte çıkarılacak ve analiz edilecektir. Ulusal ve uluslararası boyutta ilgi çekebilecek yürüyüş ve bisiklet parkurları hakkında internet sitesinde harita üzerinde bilgi verilecektir. Şehri ziyaret edenlerin şehri daha iyi tanınması için Seferihisar’da yavaş güzergâhlar oluşturulacaktır. Bu güzergâhlar üzerinde tarihi binalar,

²⁶⁴ a.g.r., ss.12-13.

	kültürel değeri olan merkezler ve ziyaretçiler tarafından görülmesi gereken diğer turistik çekim merkezlerinin yer alması planlanmaktadır. Yavaş güzergâhların çıkarılması sonucu Seferihisar’a gelen ziyaretçiler gezi veya spor amacıyla yaya olarak, bisikletle veya araçla Seferihisar’ı en iyi şekilde gezebilecekleri ve tanıyabilecekleri güzergâhlar hakkında bilgi sahibi olacaktır.
5.Turistik işletmelerinin, genel olarak esnafın, fiyatlarının saydam olmasını ve fiyatların kuruluşun önünde sergilenmesinin sağlanması.	Yerli ve yabancı turistlere hizmet veren tüm sektör personeline “Turist Bilgisi ve Nitelikli Misafirperverlik” hakkında eğitimler verilmiştir. Bu eğitimler kapsamında ücret şeffaflığı ve ücretlerin sergilenmesi konularına yer verilmiştir.

3.2.3.6. Farkındalık Çalışmaları²⁶⁵

Cittaslow Kriterleri	Seferihisar’da Yapılan Çalışmalar
1.Kent halkının, Cittaslow’a katılım motivasyonunun sağlanması için, Yavaş Kent sonuçları ve yöntemi konusunda bilgilendirilmesi.	Cittaslow olmanın amaçları, prosedürleri, Cittaslow’un Seferihisar’a katacakları hakkında bilgi verilmesi ve Dünya’nın farklı ülkelerindeki Cittaslow’lardan örneklerin paylaşılması amacı ile Seferihisar Kongre Merkezinde bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir. Aynı amaç ile Seferihisar’ın farklı mahallelerinde 12 “Kahve Toplantısı” düzenlenmiştir. Cittaslow olmanın amaçları ve prosedürleri ile ilgili olarak Kent Konseyine sunum yapılmıştır. Seferihisar’daki Siyasi Parti İlçe temsilciliklerine Cittaslow olmanın amaçları ve prosedürlerini anlatmak için toplantılar düzenlenmiştir. Cittaslow Bilim Komisyonu üyeleri Eylül 2010’da Seferihisar’a davet edileceklerdir ve İzmir’deki üniversitelere yönelik olarak Cittaslow hakkında bilgilendirme yapacaklardır.
2.Kent halkının Yavaş Yaşam Felsefesi’ni anlaması için programlar geliştirilmesi.	Seferihisar Belediyesi, Seferihisar ilçesindeki sivil toplum temsilcileri ve yerel halkın bir araya gelmesi ile Ağustos 2009’da Seferihisar Kent Konseyi kurulmuştur. Kent Konseyi kapsamında kadın meclisi, çocuk meclisi, engelli meclisi, gençlik ve emekli meclisi oluşturulmuştur. Kent Konseyi çalışma programını Cittaslow olmanın amaçlarını ve Cittaslow kriterlerini göz önünde tutarak oluşturmaktadır. Aralık 2009 tarihinde Slow City ve Slow Food

²⁶⁵ a.g.r., ss.13-14.

	faaliyetlerini yaygınlaştırmak için kurulan ve merkezi Ankara’da bulunan Sakin Yaşam Girişimi Derneği’nin (SAYGİD) İzmir şubesi, Seferihisar’da Cittaslow kapsamında gönüllü çalışma yürütmek isteyen kişileri bir araya getirmek için kurulacaktır. Seferihisar Belediyesi, Seferihisar’daki öğrencilerin çapa yapma, fide dikimi ve sebze yetiştiriciliği konularında bilgilerini arttırmak amacı ile okullarda sebze bahçeleri kurmuştur. Kitap okuma olanaklarını arttırmak amacı ile 2010 yılının Nisan ayında Seferihisar’ın Orhanlı köyünde Seferihisar Belediyesi’nin girişimi ile bir kütüphane açılmıştır.
3.Cittaslow ve Slow Food faaliyetlerinin yaygınlaştırılması için programlar geliştirilmesi.	Seferihisar Belediyesi’nin Cittaslow - Slowfood (Yavaş Şehir - Yavaş Yemek) uygulamaları kapsamında, “75 yaş iftar yemeği” düzenlenmiştir. Yemek, Seferihisar’da yaşayan yaklaşık 400 kişiyi bir araya getirmiştir. Yaşlılarla yapılan röportajlar sayesinde Seferihisar’a özgü yemekler, gelenek ve göreneklerin taraması yapılarak bu yemeklerin, gelenek ve göreneklerin günümüze de taşınması için çalışma yürütülmektedir. Seferihisar’daki kadınlar, dünyadaki sakın şehirlerde yapılan “Terra Madre-Toprak Ana” kutlamasında, ilçenin unutulmaz lezzetlerini hayata geçirmiştir. Seferihisar Belediyesi Kent Konseyi üyesi 20 kadın, hem ilçenin Cittaslow ünvanının almasını kutlamak, hem de dünyadaki sakın şehirlerde her yıl 10 Aralıkta yapılan “Toprak Ana” kutlamasının ilkinin gerçekleştirilmesi için etkinlik düzenlemiştir. Seferihisar Kadın Meclisi tarhana, erişte ve mandalina reçeli üretimi yapmakta ve üretilen tarhana, erişte ve mandalina reçellerinin satışını yaparak, elde edilen gelir ile maddi olanakları iyi olmayan öğrencilerin eğitim masrafları karşılanmaktadır. -Seferihisar Belediyesi Slow City ve Slow Food uygulamasının Türkiye’de yaygınlaştırılması için televizyon ve radyo programlarına katılmış, ayrıca görsel basın araçlarını kullanarak Slow City ve Slow Food uygulamaları hakkında geniş bir kitleye ulaşmıştır. -AB Komşuluk Günü olan 28 Mayıs 2010 tarihinde Sisam Adası’ndan 50 kişi Seferihisar’a gelecek ve Sisam ve Seferihisar vatandaşları yerel yemeklerini ve yerel el sanatlarını birbiri ile paylaşacaktır.

3.2.3.7. Slow Food Faaliyetlerine ve Projelerine Destek Çalışmaları²⁶⁶

Cittaslow Kriterleri	Seferihisar’da Yapılan Çalışmalar
1.Yerel bir Slow Food Convivium’un oluşturulması.	Seferihisar’da yerel bir Slow Food Convivium’u kurmadan önce konu hakkında bilgi ve deneyim elde etmek için İzmir Bardacık Convivium’una üye olunmuştur. 2010 yılı içerisinde Seferihisar’ın kendi Convivium’unu kurması planlanmaktadır.
2.Slow Food işbirliğiyle, okullarda yiyecek ve tat eğitimi programlarının oluşturulması.	Seferihisar Belediyesi okul bahçelerinde oluşturduğu sebze bahçeleriyle öğrencilere sebze yetiştiriciliğini öğretmektedir. Öğrenciler çapa yapma, fide dikimi ve sebze yetiştiriciliği eğitimleri almış bulunmaktadır ve kantinlerinde kendi yetiştirdikleri ürünlerden hazırlanmış olan yemekleri yemektedirler.
3.Slow Food ile işbirliği yaparak okul sebze bahçelerinin kurulması	Seferihisar’daki okullarda okul sebze bahçeleri kurulmuş ve ilk mahsuller toplanmıştır. Öğrenciler topladıkları mahsulleri Köy Pazarı’nda satarak kazandıkları para ile ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar.
4.Yok olma tehlikesinde bulunan ürünlerin ve türlerin korunmasına yönelik bir ya da daha fazla Yavaş Yemek projesinin uygulanması.	Ürkmez Bengiler Sahili’nin yıllar boyu simgesi haline gelen kum zambakları zaman içerisinde yok olmaya yüz tutmuştur. Tespit edilen bir adet kum zambağının çevresi tel örgü ile çevrilerek koruma altına alınmıştır.
5.Slow Food tarafından korunan yerel ürünlerin kullanılması ve okul kantinlerinde beslenme geleneklerinin (yemek hizmetleri, korunan alanlar ve yemek eğitim programıyla beraber) sürekliliğinin sağlanması.	Seferihisar’daki okullarda kurulan sebze bahçelerinde yetiştirilen ürünler ile okulların kantinlerinde yemekler hazırlanmakta, öğrenciler kendi yetiştirdikleri ürünler ile beslenme fırsatı yakalamaktadır. Ayrıca, okullardaki öğrencileri Slow Food felsefesi ve sağlıklı beslenme hakkında bilgilendirilmek üzere bir kampanya yürütülmektedir.
6.Yerel ürünlerin Slow Food’un “Mercati della Terra” Programı kapsamında desteklenmesi.	Tipik yerel bölge ürünlerinin desteklenmesi amacı ile Seferihisar Belediyesi Köy Pazarı, Sığacık Pazarı ve Ulaşım Kadın Emeği Evi kurulmuştur. Ayrıca Seferihisar Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri tarhana, erişte, mandalina reçeli üretmekte ve bu ürünlerin satışını gerçekleştirmektedir. Öte yandan, Seferihisar yerel yemeklerinin envanterinin çıkarılmasının ardından, bu yemeklerin yapımı ile

²⁶⁶ a.g.r., ss.14-15.

	ilgili bir eğitim düzenlemişlerdir.
7.”Terra Madre” projesinin ve yemek cemiyetlerinin ortak eşleştirme aracılığıyla desteklenmesi	Seferihisar’daki kadınlar, dünyadaki sakin şehirlerde düzenlenen “Terra Madre-Toprak Ana” kutlamasında, ilçenin unutulmuş lezzetlerini hayata geçirmiştir. Seferihisar Belediyesi Kent Konseyi üyesi 20 kadın, hem ilçenin Cittaslow ünvanının almasını kutlamak, hem de dünyadaki sakin şehirlerde her yıl 10 Aralık’da yapılan “Toprak Ana” kutlamasının ilkinin gerçekleştirmek için etkinlik düzenlemiştir. Belediye’ye ait 19 Mayıs Düşün Salonu’nda bir araya gelen kadınlar, ilçenin unutulmuş nohutlu mantı, balıklama, samsadis, kuzu dolması gibi yemeklerini pişirerek, konuklara ikram etmiştir.

Cittaslow Kriterleri Kapsamında Seferihisar Belediyesi’nin Yürüttüğü Çalışmalar Raporu’ndan hareketle, Seferihisar’ın Cittaslow kriterlerinin tamamını yerine getirmek, dolayısıyla yaşayanların ve ziyaretçilerinin “kentsel yaşam kalitesi”ni arttırmak için kapsamlı çalışmalar yaptığı ve planladığı görülmektedir.

Yaptığımız ve yapmayı planladığımız bunca çalışmadan sonra, gelecek dönem yapılacak yerel seçimler sonucunda *Cittaslow* üyeliğini sağlayan şu anki belediye başkanı değişebilir. Böyle bir risk karşısında *Cittaslow*’un çalışmalarının aksamaması için neler yapıyorsunuz? diye sordüğümüzda Bülent Köstem şöyle cevap veriyor: Eğer halk *Cittaslow*’u benimsemezse Türkiye gibi siyasetin çok gelgitli olduğu bir yerde beş sene sonra başka bir belediye başkanı gelip bütün bu çabaları göz ardı edip farklı bir yoldan gidebilir. Bu yüzden bizim bilgilendirme ve gönüllü artırma çabalarımız var Bu çalışmaların tamamı halkın *Cittaslow*’u daha çok benimsemesi için yapılıyor. Bir kaç sene sonra halk *Cittaslow*’u daha fazla benimseyecek ve Seferihisar’ın geleceği konusunda söz söyleme hakkı olduğunu bilecektir. Seferihisar Esnafı, Sığacık’ın bu kış hiç olmadığı kadar kalabalık olduğunu ve daha önce kazanmadıkları kadar çok para kazandıklarını söylüyor. Şu an pazar günleri Sığacık’ta kurulan pazara İzmir’den inanılmaz bir talep var. Bu talep turizm camiasını, esnafı, kafeleri, kahveleri, herkesi olumlu anlamda etkiliyor. Sonuçta *Cittaslow* üyeliği ile birlikte insanların el emeği değer kazandı. Bu kısa süreçte bile insanların hayatına artı bir değer katıldı. Özellikle bu yaz sonu bu konuda elimizde daha çok veri olacak. Çünkü yaz aylarının kış aylarına

göre daha verimli ve hareketli geçeceğine inanıyoruz. Bütün bu olumlu gelişmeler halkın *Cittaslow*'u benimsemesini doğal olarak hızlandıracak ve Seferihisar'da *Cittaslow*'un kalıcılığını sağlayacaktır.²⁶⁷

Seferihisar Belediye Başkanı Soyer, *Cittaslow*'un yaşam kalitesini yükselten bir proje ve aslında bir yerel kalkınma modeli olduğunu söylüyor. *Cittaslow*'un turizmle ilgili ciddi bir boyutu olduğunu, çünkü insanların yavaş şehirleri merak ettiklerini ve ziyaret etmek istediklerini söylüyor. Yani *Cittaslow*'un bir turizm potansiyeli oluşturduğunu ve bu ziyaret yoğunluğunun şehir içindeki ticaret hacmini büyüttüğünü belirtiyor. Bu ticaret hacminin büyümesinin somut faydası olarak, Seferihisar halkının sofrasındaki ekmeği büyüttüğünü söylüyor. Yani bu bir fantastik proje değil, somut olarak insanların sofrasındaki ekmeği büyüten bir projedir diyor.²⁶⁸

Cittaslow'a üye olmakla her şey bitmiyor önemli olan *Cittaslow*'u tam anlamıyla benimseyip *Cittaslow*'un kriterlerini yerine getirmek ve bunu devam ettirebilmektir. *Cittaslow* felsefesini benimseyip o doğrultuda çalışmalar yapan şehirler kesinlikle sürdürülebilir kalkınmayı sağlar ve sürdürülebilir bir şehir olabilir.²⁶⁹

Cittaslow üyesi olmasının üzerinden henüz 7 ay bile geçmeden sürdürülebilir kent olarak Seferihisar'ı incelemek çok erken olsa bile, yapılan çalışmalar ve yapılması planlanan çalışmaları dikkate alarak yorumlayacak olursak; sürdürülebilir kent göstergelerinden birçoğunu hali hazırda üzerinde taşıyan Seferihisar, *Cittaslow* ile çıkmış olduğu yolculukta gerçekleştireceği kriterlerle, sürdürülebilir kent olma iddiasının sürekliliğini sağlayacak kapasiteye sahip görünmektedir.

²⁶⁷ Köstem'le mülakat (Ek 2).

²⁶⁸ Öztürk, a.g.m., ss.41-42.

²⁶⁹ Köstem'le mülakat (Ek 2).

SONUÇ

Sürdürülebilir kentleşmeye farklı bir bakış olarak incelediğimiz Cittaslow(yavaş şehir) yaklaşımının, üye olmak isteyen ve üyesi olan kentlerde gerçekleştirilmesini şart koştuğu kriterler, sürdürülebilir kentleşme ilke ve göstergeleriyle paralellik göstermektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, su ve hava kalitesi, biyo çeşitlilik, yaşam kalitesinin geliştirilmesi vb. kısaca; ekonomi, ekoloji ve adalet kavramları altında toplayabileceğimiz sürdürülebilirlik göstergeleri Cittaslow'un da olmazsa olmaz kurallarıdır. Üyelik için şehirlerin nüfuslarının 50.000'in altında olması şartını ve Seferihisar, Orvieto, Ludlow ve Goolwa'nın özelliklerini dikkate aldığımızda diyebiliriz ki; Cittaslow, nüfusu belirli bir büyüklüğe ulaşmayan şehirler için geliştirilmiş "alternatif bir sürdürülebilir kent modeli"dir.

Küreselleşmenin getirdiği standartlaşmaya karşı olması Cittaslow'u, küresel şirketler karşısında yerel ürün ve üreticileri desteklemeye, GDO karşısında organik tarımı teşvik etmeye götürmektedir. Bu nedenlerle Cittaslow üyesi kentlerde, fastfood tarzı yiyecek satan mağazalar bulunmamaktadır. Bunun yerine yerel ürünler ve geleneksel yöntemlerle hazırlanmış yemek satan mağazalar tercih ve teşvik edilmektedir. Yerel unsurların desteklenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla okullarda öğrencilere tat ve beslenme üzerine uygulamalı eğitimler verilmektedir. Bu bağlamda daha sağlıklı olan yerel besinlerin, organik ürünlerin ve yemeklerin tüketilmesi özendirilmektedir. Yerel ürünlerin tercih edilmesi, yerel üreticileri harekete geçirmekte, organik üretimi teşvik etmekte ve bu ürünlerin değer kazanmasını sağlamakta, dolayısıyla yerel ekonomide bir canlanmaya sebep olmaktadır. Yerel ve organik ürün ve üretim yöntemleri ile sağlanan ekonomik büyüme, çevreye olumsuz etkisinin olmaması nedeniyle sürdürülebilirliğin "çevre ve kalkınma arasında denge" ilkesiyle örtüşmektedir. Yerel ürün ve üretimin yanı sıra misafirperverlik alanında yapılan çalışmalarla Cittaslow üyesi kentler, farklı ve özgün tarzlarıyla turizm için bir çekim merkezi olmaktadır. Bu bağlamda Cittaslow, aynı zamanda ana girdisini turizm gelirlerinin oluşturduğu bir "yerel sürdürülebilir ekonomik kalkınma modeli" dir.

Üye kent örneklerinde de görüldüğü gibi, Cittaslow'da tarihi binalar korunarak işlevsel hale getirilmekte, yerel olan her şey (festival, ürün, yemek vb.) güçlü bir şekilde desteklenmekte ve gelecek kuşaklara aktarılması için özel bir çaba harcanmaktadır. Bu

bilgilerden hareketle Cittaslow, sürdürülebilir kentleşmenin özellikle sosyo-kültürel boyutu kapsamına giren çalışmalar üzerine odaklanmıştır diyebiliriz. Bilindiği üzere, sosyo-kültürel boyut, kentlerin tarihi ve kültürüyle şekillenmiş olan kent kimliği ile ilgilidir. Kültürel kimliğin geliştirilmesi, doğal, tarihi, dini ve kültürel değerlerin korunması sürdürülebilir kentlerin oluşturulmasında önemli bir yer tutmaktadır. Cittaslow Tüzüğü'nden ve kriterlerinden anlaşılabileceği gibi Cittaslow, kentlerin yerel kültürlerini ve özelliklerini muhafaza etmelerini ve geliştirmelerini teşvik etmesi bağlamında sosyo-kültürel açıdan da “sürdürülebilir bir kent modeli” dir.

Orvieto (İtalya), Ludlow (İngiltere) ve Goolwa (Avustralya) örneklerinin de göstermiş olduğu gibi Cittaslow, daha çok üyesi olan kentler için yaşam kalitesini(kentsel yaşam kalitesi) arttırmaya yönelik çalışmalar yapılması için katalizör işlevi gören bir kentleşme yaklaşımı görünümündedir. Uluslar arası Cittaslow Tüzüğü'nde Cittaslow Logosu'nun ayrılmaz bir parçası olarak tanımlanan “yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslar arası ağı” yazısı bu düşüncemizi pekiştirmektedir.”Sürdürülebilir kent yaklaşımı” ile, “kentsel yaşam kalitesi konsepti”ni birbirinden ayıran temel nokta “kalite” kavramına yükledikleri anlamda gizlidir. Sürdürülebilirlikte kalite; doğal kaynakların korunması, iklim, ekoloji vb. gibi değişmez unsurları da içeren bir kapsama sahipken, kentsel yaşam kalitesi konseptinde kalite; kentsel donanım ve konfor unsurlarıyla ilgilidir. Bu noktadan hareketle bu kentlerde, kent sakinlerinin başta olmak üzere ve gelecek ziyaretçilerin yaşam kalitesini arttırmaya yönelik Cittaslow kriterlerinin hayata geçirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu sebeple bu kentlerde Cittaslow logosu bir “kalite göstergesi” olarak kullanılmaktadır.

Başka bir açıdan Cittaslow, bir sonuç değil süreçtir. Öyle ki Cittaslow kriterlerinin tamamını yerine getirmekten daha önemli olan şey, şehirlerin insan yaşamı için sürekli bir gelişim içinde olmasını hedefleyen bir felsefeye sahip olmalarıdır. Çünkü insan yaşamı sürekli bir gelişim ve değişim içindedir. Bu bağlamda Cittaslow, üyesi olan şehirler için bir “kalite yolculuğu”dur.

Üye şehirlere sağlamış olduğu kazanımlar dolayısıyla, kuruluşunun üzerinden henüz 11 yıl geçmesine karşın, 20 ülkeden 132 üye şehre ulaşan Cittaslow'un üye sayısı her geçen gün artmaktadır. Ülkemizde Seferihisar'ın üye olmasından sonra, 60 civarında şehrimizin daha Cittaslow üyesi olmak için harekete geçmiş olması

Cittaslow'un yayılma hızı açısından bir fikir vermektedir. Yayılma hızını dikkate aldığımızda Cittaslow, dünyada hızlı gelişen uluslar arası şehir ağlarından biri haline gelmiştir.

Seferihisar özelinde bir değerlendirme yapacak olursak; kent tanımlarının olmazsa olmaz şartı, “yaşayanlarının tarım dışı işlerde çalışması” ölçütü Seferihisar'da geçerliliğini yitirmektedir. Çünkü Seferihisar'da halkın en az %50'si tarımla geçimini sağlamaktadır. Yani kent tanımları bağlamında olaya yaklaştığımızda Seferihisar ülkemizde nüfus kıstası açısından bir “kent” ama halkın iştiغال ettiği işler açısından daha çok bir “kasaba” görünümündedir. Dünyadan örnekler bölümünde incelediğimiz; Orvieto, Ludlow ve Goolwa'nın özelliklerini de dikkate aldığımızda Cittaslow “küçük şehirler için bir modeldir” sonucuna varabiliriz. Bu bilgiler ışığında Cittaslow yaklaşımı; ülkemizde özellikle tarihi ve kültürel zenginlikler açısından merkezi yer işgal eden Anadolu kentleri için bir fırsat olarak görülebilir. Bugün ülkemizde nüfusları her geçen gün azalan bir çok şehrimiz var ki Cittaslow üyeliği çerçevesinde hayata geçirmek zorunda kalacağı kriterler sayesinde birer çekim merkezine dönüşebilir. Cittaslow üyeliği sayesinde şehirlerimiz dünyaya açılabilir. Bütün bunlardan önemlisi şehirlerimizin güzelliği ve benzersizliği bu sayede muhafaza edilebilir.

Cittaslow'a üye olabilmek için nüfusun 50.000'den az olması gerektiği koşulu, Cittaslow'un sürdürülebilir bir kent modeli olma iddiasını sınırlandırmaktadır. Dünyayı sürdürülemez hale getiren sebeplerin başında metropol boyutuna ulaşmış kentlerin ürettiği problemler olduğu düşünüldüğünde, 50.000'den az nüfusu bulunan kentlerin doğal olarak sürdürülebilir özellikler taşıdığı söylenebilir. Sorunun asıl kaynağı dururken, henüz sorun kaynağı olmamış kentleri sorun olmaktan uzak tutmaya dönük bir çaba, anlamlı olsa bile insanlığın geleceği açısından ikincil konumunda kalmaktadır.

Cittaslow Hareketi'nin, sürdürülebilir kentleşme için etkin bir model olabilmesi için, sürdürülebilir dünyanın en büyük engelleyicileri olan büyük kentler için geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, sürdürülebilirlik çalışmalarının merkezinde yer alan “çevre” ve “gelecek kuşakların gereksinimleri” kaygıları Cittaslow'un geliştirilmesi gereken ana başlıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

EKLER

EK 1: “ULUSLARARASI CİTTASLOW” TÜZÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

Önsöz –Birliğin Kuruluşu

CİTTASLOW TÜZÜĞÜ

PARAGRAF I – Tanımlar ve İlkeler

Madde 1 – Merkez

Madde 2 – İlkeler

Madde 3 – Değerler

Madde 4 –Tescilli Markalar

Madde 5 – Dağılıma

Madde 6 – Resmi diller

PARAGRAF II – Fonların Yönetimi

Madde 7 –Ortak Fon

PARAGRAF III – Katılım, Taahhütler, Yetkiler

Madde 8 - Katılım

Madde 9 – Üyeler

Madde 10 – Muhtemel Destekçiler

Madde 11 – Cittaslow Dostları

Madde 12 – Düzenlemelere Riayet Etme

Madde 13 – Taahhütler

Madde 14 – Yetkiler

PARAGRAF IV – Uluslar arası Cittaslow Organları

Madde 15 - Organlar

Madde 16 – Uluslararası Kongre-Toplantı

Madde 17 –Uluslararası Koordinasyon Komitesi

Madde 18 – Uluslararası Başkan

Madde 19 – Başkanlık Divanı

Madde 20 – Garantörler Kurulu

Madde 21 – Uluslararası Bilimsel Komite

Madde 22 – Muhasebe Denetçisi

PARAGRAF V

Madde 23 – Uluslararası Yürütme Organlarının Sorumlulukları

Madde 24 - Anlaşmazlıklar

Madde 25 – Ulusal Organizasyonel Yapılar

Madde 26 - Ulusal Koordinasyon Komitesi

Madde 27 - EKLER

Madde 28 - Referans Standartlar

EK A – Tüzük

EK B –Kabule İlişkin Düzenlemeler

EK C – Mükemmeliyet Koşulları

EK D – Logo

EK E – Resmi Değerlendirme Kartları

Önsöz

Birliğin Kuruluşu

“Cittaslow –Rete Internazionale delle città del buon vivere” (Cittaslow-Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı) adlı Birlik: kısaca, “Cittaslow” Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano kasabaları ile “Slow Food(Yavaş Yemek) Birliği” (Amerikan tarzı hızlı yiyecek (fast food) zincirine muhalif olarak kurulan birlik) arasında kuruldu. Birliğin süresi sınırsızdır. Birlik, “modern ve tarihi binalardan oluşan bir taç taşıyan turuncu renkli bir salyangozu” resmeden kendi logosunu kullanacaktır. (bu Tüzüğe eklenen Ek C’ye göre): Logonun ayrılmaz bir parçası ise, “Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı” sözü olacaktır.

CITTASLOW TÜZÜĞÜ

PARAGRAF I

Tanımlar ve İlkeler

Madde 1

Merkez

Birliğin Ulusal ve Uluslararası merkezi Orvieto'dur ve via Ripa di Serancia I, 16 adresinde, Aziz John Manastırı'ndaki "Palazzo del Gusto"da yer alır. Birlik tali merkezlere de sahip olabilir.

Madde 2

İlkeler

Birlik, kar amacı gütmeyen bir teşekküldür ve amacı şehir organizasyonuna yönelik çözüm arayışları, testler ve uygulamalar vasıtasıyla iyi yaşama kültürünü destekleyip yaymaktır.

Birliğin temel prensipleri, özel olarak onaylanan ve bu Tüzüğe Ek A olarak eklenen Cittaslow Belgesi'nin içeriğinde yer alır.

Madde 3

Değerler

Birlik, bu belge ile, yerel ve uluslararası organları vasıtasıyla işbirliği yapmak suretiyle Slow Food adlı birliğin değerlerini ve kapsamını her yerde aktif olarak destekleyip bunlara uyacağını taahhüt eder.

Madde 4

Tescilli Markalar

Birliğin adı ile logosu, birliğe ait tescilli markalar ve mülklerdir. Bunların kullanımı, sadece Tüzüğün ilkelerine ve koordinasyon komitesinin genel direktiflerine dayanarak kullanımına izin veren uluslararası koordinasyon komitesinin yetkisindedir.

"Cittaslow" adı diğer dillere tercüme edilmeyecektir.

Madde 5

Dağılma

Birliğin dağılması, Üye Genel Kurulu tarafından, üyelerin üçte iki çoğunluğu esasına göre müzakere edilir. Genel Kurul tasfiye kararı sonrasında bir veya daha fazla tasfiye memuru atayacak ve varlıklarından herhangi birini Birliğin amaçlarına benzer amaçlar taşıyan kurumlara devredecektir.

Madde 6

Resmi diller

Birliğin resmi dilleri İtalyanca ve/veya İngilizcedir.

PARAGRAF II

Fonların Yönetimi

Madde 7

Ortak Uluslararası Nakit Fon

Uluslararası Birlik, aşağıda belirtilenlerden meydana gelen fonlarını yönetecektir:

- Yıllık kayıt ve üyelik ücretleri;
- Bütçe fazlalarıyla oluşan ihtiyat akçeleri;
- Herhangi bir bağış, hediye veya miras;
- Kamu kurumları ve özel kurumlardan sağlanan katkılar;
- Üyelere ve üye olmayanlara sağlanan hizmetler için yapılan ödemelerle oluşan ve ayrıca ekonomik ve ticari faaliyetlerden elde edilen gelirler.

Bunun yanı sıra, her Ulusal Koordinasyon Grubu kendi Ortak Nakit Fonunu tesis edebilir.

Birliğin mali yılı her yıl 31 Aralık'ta sona erer.

Uluslararası Cittaslow için, Koordinasyon Komitesi müteakip mali yılın Mart ayının 15'inde, onaylanması amacıyla Birliğin huzuruna sunulmak üzere müteakip mali yılın tahmini bütçesi ile kapanan bütçesine yönelik bir ön düzenleme yapacaktır.

Ulusal Ağ için, Ulusal Koordinasyon Grubu Ocak ayının 31'inde, müteakip mali yılın tahmini bütçesi ile kapanan bütçesine yönelik olmak üzere, bir kopyası Uluslararası Koordinasyon Komitesine gönderilmesi gereken bir ön düzenleme yapacaktır.

PARAGRAF III

Katılım, Taahhütler, Yetkiler

Madde 8

Katılım

Birlik organlarının gerekçeli kararlarıyla farklı bir hüküm verilmedikçe, Uluslararası Birliğe 50 binden fazla nüfusu olmayan tüm şehirler katılabilir.

Bu yerler, başvurularının Uluslararası Koordinasyon Komitesi tarafından, Ulusal Koordinasyon önermesine dayanılarak onaylanması suretiyle üye şehirler ve kasabalar olarak kabul edilecektir. "Üye Statüsü" ise, kayıt ücretinin ödenmesinden itibaren dört ay içinde kazanılacaktır.

Aday üye, katılım başvurusunda Birlik Tüzüğünü tümüyle kabul ettiğini beyan etmelidir. Katılım, ayrılma ve ihraç prosedürleri Birliğin Yönetmeliği ile yürütülür.

Madde 9

Üyeler

Olağan Üyeler: Bu terimle, önceki maddenin ve düzenlemelerin hükümlerine dayanılarak Birliğe kabul edilenler kastedilir. Her üye, Cittaslow Birliği'nin amaca

yönelik yönetmeliklerini kendi bölgesinde ve toplumunda uygulayacağını taahhüt eder. Ayrıca, Cittaslow Birliği'nin amaçlarına, felsefesine ve değerlerine ters düşebilecek ya da onun imajına ciddi biçimde zarar verebilecek davranışlardan uzak durmak her üyenin görevidir. Bir üyenin bu kuralları ihlal etmesi halinde, Koordinasyon Komitesi o üyeyi acilen ihraç etmeyi düşünebilir.

Madde 10

Muhtemel Destekçiler

Bu belge içinde bu terimle kastedilenler, Birliğin faaliyetlerini ve yaşamını desteklemeyi amaçlayan kamu kurumlarıdır (Bölgeler, İller, Kasabalar, Kantonlar...).

Olası destekçi, Koordinasyon Komitesine aşağıdaki hususları bildirecektir:

- Katkının miktarı ve niteliği;
- Cittaslow'un faaliyetlerini desteklemenin nedenleri ve yararları.
- Hizmetlerin gönüllü olarak veya istisnai koşullarda verilmesi;
- Spesifik projeler için mali destek;
- Teknik ve bilimsel işbirliği;
- Himaye (kurumlar olması halinde).

Muhtemel destekçi statüsü kazanmak için, kurumlarca Birliğin uygun dairelerine talepte bulunulmasını sağlayacak bir şehir vasıtasıyla Birliğe niyetlerin bildirilmesi gerekir.

Bir Ulusal Koordinasyon varsa, destekçilerin üyelik harçları tümüyle Koordinasyonun kullanımına uygun olacak veya bir şekilde Ulusal Koordinasyona bağlanacaktır.

Madde 11

“Cittaslow Dostları”

“CITTASLOW DOSTLARI” terimiyle kastedilenler; aşağıda belirtilenler vasıtasıyla sadece Birliğin faaliyetlerine katılmayı hedefleyen kültürel ve bilimsel birlikler ile kar amacı gütmeyen profesyonel ve ticari birliklerdir.

- a. Para yardımı;
- b. Gönüllü olarak veya olağanüstü şartlarda hizmet verme;
- c. Spesifik projeler için mali destek sağlama;
- d. Teknik ve bilimsel işbirliği.

Alanlarında katkılar Koordinasyon Komitesi tarafından istenebilir veya olası destekçilerce teklif edebilir.

Ulusal Koordinasyon Grubu, başvuruyu Uluslararası Koordinasyon Komitesinin onayına sunar ve bunun üzerine tekliften itibaren üç ay içinde karar açıklanır.

Bir Ulusal Koordinasyon varsa, Cittaslow dostlarının üyelik harçları tümüyle Koordinasyonun kullanımına uygun olacak bir şekilde Ulusal Koordinasyona

bağlanacaktır.

Cittaslow dostları, “Cittaslow Dostları” unvanını kendi imajlarıyla ilişkilendirebilirler ve bilimsel projelere mali destek verilmesi durumunda desteklenen projenin reklamını yapabilirler.

İlgili prosedürler her zaman, içinde sürenin de belirtileceği özel bir anlaşmanın imzalanmasıyla kabul edilecektir. Himaye etme durumunda ise özel bir anlaşma gerekmez.

Cittaslow dostu statüsünün kazanılması için, Birliğin uygun dairelerine hemen talepte bulunulmasını sağlayacak bir şehir vasıtasıyla Birliğe bildirilmesi gerekir.

Madde 12

Düzenlemelere Riayet Etme

Üyelerin bu Tüzüğün düzenlemelerine ve bunun yanı sıra Cittaslow Birliğinin Meclisi ve Uluslararası Koordinasyon Komitesi tarafından alınan kararlara riayet etmesi beklenir. Riayet etmemeleri halinde bu gibi haller ciddi sonuçlar doğurabilir ve gerekçeli müzakere üzerine üyenin ihraç edilmesine karar verilebilir. Birliğin ilkelerine açık bir şekilde ters olan belgelenmiş bir faaliyet için de ihraç kararı verilebilir.

Madde 13

Taahhütler

Cittaslow aşağıda belirtilen hususları taahhüt eder:

- Kendi bölgelerinin tamamında madde 3’ün ilkelerinin desteklenmesini amaçlayarak, mevcut yasalara uymanın ötesinde özel amaçlı yenilikler uygulamak;
- Cittaslow ve Slow Food girişimlerini yaymak ve hareketin amaçlarını gerçekleştirmek için yapılan girişimlerin reklamını yapmak;
- Yerel özelliklere uygun olarak Cittaslow tarafından paylaşılan ilk ve periyodik sertifikasyona ilişkin tercihleri uygulamak ve bireysel olarak önemli olan girişimler konusunda Ulusal veya Uluslararası Koordinasyon Komitelerince gerçekleştirilen soruşturmaları desteklemek;
- Girişimlerin sonuçlarının değerlendirilmesiyle üzerinde anlaşmaya varılacak kamu yararına olan girişimlere kendi isteğiyle katkıda bulunmak;
- Bir Convivium (en az yirmi kişiden oluşan bir Slow Food üye grubu) veya Slow Food tarafından gerçekleştirilen bir eylemin olduğu bir şehirdeki henüz mevcut olmayan bir kuruluşa destek sağlamaya yönelik bir ilk adım olarak Cittaslow için bir daimi temsilci atamak;
- Kurumun Birliğin yaşamına katılımını koordine eden idarede, teknik irtibattan sorumlu bir kişi belirlemek.

Madde 14

Yetkiler

Üye Şehirlerin yetkileri şunlar olacaktır:

- “Cittaslow” logosunu kendi imajlarıyla ilişkilendirmek;
- Birlik tarafından uygun bir düzenleme ile belirlenecek prosedürler esas alınmak üzere, hareketin amaçlarını gerçekleştirmek için tüm kamu teşebbüslerine ve özel teşebbüslere logonun kullanım hakkını vermek;
- Aynı bölgede/alanda sayıları üçü geçtiğinde, faaliyetlerinin daha iyi bir şekilde organize edilmesi için aralarında işbirliği yapmak (Cittaslow bölge koordinasyonu);
- Bir bölgede/alanda üçten az şehir varsa, aynı nihai amaçlarla geçici olarak bir bölgelerarası koordinasyon uygulaması yapmak mümkün olacaktır.

PARAGRAF IV

Uluslararası Cittaslow Organları

Madde 15

Organlar

Aşağıdakiler Uluslararası Birliğin organlarıdır:

- Uluslararası Kurul
- Uluslararası Koordinasyon Komitesi
- Uluslararası Başkan
- Başkanlık Konseyi
- Garantörler Kurulu
- Uluslararası Bilimsel Komite
- Muhasebe Denetçisi.

Tüm organlar 3 yıllık süreyle atanır.

Madde 16

Uluslararası Kongre

Bir kural olarak, Uluslararası Kurul Orvieto'daki (İtalya) uluslararası merkezlerinde yıllık toplantı yapar. Toplantı katılımcıları şunlardan oluşur:

1. Üyelik ücretleri tamamen ödenmiş ve diğer tüm gerekli formaliteleri yerine getirmiş olan üye şehirlerin bütün temsilcileri veya delegeleri ve
2. Oy hakkı olmayan tüm Uluslararası onursal başkanlar.

Uluslararası Kurul, ortak stratejileri, uluslararası tanıtım faaliyetlerini ve Uluslararası Koordinasyon sorunlarını müzakere eder.

Kurulun toplantıları, en az 60 (altmış) gün önceden üyelere elektronik posta

yoluyla bildirimde bulunularak gerçekleştirilecektir. Toplantı bildiriminde toplantının günü, yeri, saati ve gündemi belirtilmelidir.

Kurul, ayrıca gerekli olduğunu düşündüğünde veya üyelerin en az onda biri gerekçeli bir talepte bulunduğu da toplantıya çağrılabilir.

Kurul;

- Uluslararası Koordinasyon Komitesini seçer ve Muhasebe Denetçisi ile Garantörler Kurulunu atar;
- Yıl boyunca takip edilecek hedefleri, çalışma yönetmeliklerini, değerlendirme parametrelerini ve bunların ölçülmesi için gerekli olan yapıları kararlaştırır;
- Kamu yararına yönelik girişimleri ve gerekli bütçeyi belirler;
- Birliğin yıllık ücretini belirler;
- Madde 7'deki prosedürlere göre, tahmini ve nihai bütçeleri onaylar;
- Yıllık Ortak Fon beyanını onaylar (Tüzüğün 7. Maddesi);
- Başkanı seçer.

Kurul, üyelerin en az yarısının şahsen veya geçerli vekiller vasıtasıyla katılımıyla yasal olarak oluşturulur ve katılımcılarca basit çoğunluk esasına göre müzakere yapılır.

İkinci toplantı daveti üzerine ise müzakere katılımcıların sayısı dikkate alınmaksızın onaylanmış olarak kabul edilir.

Kurul, üyelerin en az dörtte üçünün hazır bulunması ve katılanların çoğunluğunun olumlu oy vermesi ile Tüzükte ve düzenlemelerde değişiklik yapabilir.

Üyeler özellikle başka üyeler tarafından temsil edilebilirler. Ancak hiç kimse beşten fazla oy kullanma hakkına sahip olamaz.

Kurul aynı zamanda tüm üyeleri etkileyen konulara ilişkin karar alıyorsa, katılanların üçte biri tüm Birlik üyelerince gerçekleştirilecek bir Genel Kurul toplantısı talep edebilir.

Madde 17

Uluslararası Koordinasyon Komitesi

Koordinasyon Komitesi yılda en az iki kez toplanır. Toplantılar normal olarak Cittaslow'un Orvieto'daki (İtalya) uluslararası merkezinde olmayacaksa Cittaslow'lardan birinde ve aşağıda belirtilen 21 üyenin katılımıyla yapılır:

- Ulusal Ağların delegeleri için 8 temsilci
- İtalyan Cittaslow'dan olan delegeler için 8 temsilci
- Dört şehir kurucusu için 4 temsilci
- Uluslararası Slow Food için 1 temsilci

Garantörler Kurulu başkanı ve direktör de Koordinasyon Komitesinin çalışmalarında bulunmaya davet edilir.

Koordinasyon Komitesine katılım hakkının kaybedilmesi, söz konusu olan bir kurucu şehir bile olsa, bir yılda üç kez gerekçesiz biçimde toplantıya katılmama sonrasında gerçekleşir. Hakkın kaybedilmesi halinde Koordinasyon Komitesi yer değişimi için atama yapabilir.

Ayrıca Koordinasyon Komitesi, başka Cittaslow'ların katılımına açık olarak genişletilerek de yapılabilir.

Koordinasyon Komitesi oy/katılım çoğunluğuna dayanarak;

- Başkanlık Konseyini atar;
- Şehirler için üyelik prosedürlerini müzakere eder;
- Şehirlerin yaptığı üyelik başvurularını ve varsa herhangi bir ihracı müzakere eder;
- Garantörler Kurulunun görüşlerini alarak, Birliğin imajına ciddi biçimde zarar verebilecek şekilde Birliğin amaçlarına ters olan herhangi bir davranıştan ötürü bir üyenin acilen ihracını müzakere eder (resmi olarak bir Ulusal Koordinasyon Grubu tarafından veya onun bildirimi üzerine);
- Kurul kararlarının uygulanmasına yönelik girişimleri müzakere eder;
- Ortak Fonun idaresi, bütçe temsilcileri ve muhasebe temsilcileri konularını müzakere eder;
- Genel konular ve Cittaslow'un Ulusal İşletim Kuruluşu için olan geçerli yönetmelikler üzerine müzakereler yapar.
- Çeşitli ülkelerdeki Birlik üyeleri arasından alınan prosedürlerin ve işleyiş yöntemlerinin birbiriyle uyumlu hale getirilmesi üzerine müzakereler yapar.
- Ulusal İşletim Kuruluşlarının özel faaliyetlerini koordine edip destekler.
- Cittaslow unvanı/ödülü vermeye yönelik genel kriterleri onaylar;
- Birliğin faaliyetlerini ve projelerini organize eder ve en az yılda bir kez sonuçların doğruluğunu soruşturur;
- Cittaslow logosunu taşıyacak/sergileyecek olan üyelerce organize edilecek olan yıllık etkinlik takvimini tespit eder.
- Bilim Komitesi ve Garantörler Kurulu üyelerini atar;
- Müteakip mali yıl için 31 Ocak'ta tahmini ve nihai bütçeleri düzenler;
- Ortak nakit fon beyannamesi düzenler
- Fonları ve mülkleri yönetir.

Madde 18

Uluslararası Başkan

Başkan birliği temsil eder, Birliğin faaliyetlerini denetler/izler, Kurulu ve Koordinasyon Komitesini toplantıya çağırır.

Madde 19

Başkanlık Divanı

Başkan ve 3 başkan yardımcısından oluşur. Kurulun ve Uluslararası Koordinasyon Komitesinin toplantıya çağrılmasıyla ilgili tüm faaliyetlerde başkan ile işbirliği yapar.

Direktör, Başkanlık Konseyinin çalışmalarında bulunmaya davet edilir.

Bu tüzüğün 17. maddesinin hükmünün sonucu olarak, Uluslararası Koordinasyon Komitesine talimatlar verir ve onun yetkilerini yönetir.

Madde 20

Garantörler Kurulu

Garantörler Kurulu, yasal ve yargılamaya ilişkin bir örgüttür. Üyelerce sunulan disiplinle ilgili davaları değerlendirir ve 60 gün içinde alınması gereken önlemleri yazı halinde düzenleyerek bu davalar hakkında kararlar alır. Üç üyeden oluşur ve içinden bir başkan seçilir.

Madde 21

Uluslararası Bilimsel Komite

Bilim Komitesi uzmanlardan ve farklı bilim dallarından gelen bilim adamlarından oluşur. Gerçekleştirilen faaliyetleri daha iyi hale getirmeye yönelik olarak Birliğin organlarına kapsamlı ve güncel bilimsel ve kültürel bilgi sağlama rolü üstlenip, organizasyonel anlamda Cittaslow unvanı verme faaliyeti için işbirliği yapar.

Madde 22

Muhasebe Denetçisi

Genel kurul her üç yılda bir muhasebe denetçisi atar.

Muhasebe denetçisi harcamaları denetler. Birliğin işletme yönetimini gözlemler ve genel kurula rapor verir.

Madde 23

Uluslararası Yürütme Organlarının Sorumlulukları

Birliğin Uluslararası yürütme organları, her biri sadece kendi fonları ve yürütme organlarından sorumlu olan üye birliklerin ve Ulusal, yerel ve bölgesel yapıların yükümlülüklerinden sorumlu değildir.

Madde 24

Anlaşmazlıklar

Üyeler arasında ve üyelerle Birlik ya da onun organları arasındaki herhangi bir anlaşmazlık, diğer herhangi bir yargı yetkisi hariç olmak üzere önce/sadece Garantörler makamına sunulacaktır.

Onlar herhangi bir resmi prosedür olmaksızın ve hakkaniyete göre en kısa sürede hüküm vereceklerdir. Onların kararları temyiz edilemez.

PARAGRAF V

Ulusal Organizasyonel Yapı

Madde 25

Ulusal ve/veya Bölgesel Organizasyonel Yapılar

Ulusal ve/veya Bölgesel alanda en az üç üye şehri varsa, bu durumda bir Ulusal veya Bölgesel Organizasyonel Yapı oluşturulur ve bu yapı Koordinasyon Komitesi için referans teşkil eder.

Söz konusu yapının yürütme organı, Cittaslow'a rapor veren ve bölgede koordinatör rolü üstlenen Ulusal Koordinasyon Grubu'dur.

Madde 26

Ulusal Koordinasyon Komitesi

Ulusal Koordinasyon Komitesi, her kasaba başına veya her kasaba grubu başına bir Ulusal ağ temsilcisinden oluşur ve sorumlulukları şunlardır:

- Kasaba temsilcilerinin emrinde teknik alanda hizmetler talep edebilecek olan Ulusal koordinatörü oy çoğunluğuyla seçer;
- Projelerle Birliğin faaliyetlerini koordine eder. Yılda bir kez sonuçları denetler ve buna göre Uluslararası Koordinasyon Komitesine rapor verir.
- Cittaslow logosunu taşıyan üye kasabalarca organize edilse bile Ulusal etkinliklerin yıllık takvimini belirler ve bir kopyasını Uluslararası Koordinasyon Komitesine gönderir;
- Müteakip mali yıl için 31 Ocak'ta tahmini ve nihai bütçeleri düzenleyip bir kopyasını koordinasyon komitesine gönderir.
- Ulusal ağ fonunu yönetir;
- Yeni aday şehirlerin yaptığı üyelik başvurularının tahkikatını yapıp bunları Koordinasyon Komitesine sunar.
- Birliğin imajına ciddi biçimde zarar verebilecek şekilde Birliğin amaçlarına ters olan herhangi bir davranıştan ötürü bir üyenin acilen ihracının istenmesi üzerine Uluslararası Koordinasyon Komitesini haberdar eder.

İtalya için Ulusal Koordinasyon Grubu, Uluslararası Koordinasyon Grubu üyelerine karşılık gelir.

PARAGRAF VI

Ekler

Madde 27

Ekler

Aşağıdaki ekler, önsözlerle birlikte bu Tüzüğün ayrılmaz bir parçasını teşkil ederler:

1. **Ek A** – Tüzük
2. **Ek B** – Kabule İlişkin Düzenlemeler
3. **Ek C** – Mükemmeliyet Koşulları
4. **Ek D** –Logo
5. **Ek F** – Resmi değerlendirme kartları

Madde 28

Referans Standartlar

Bu Tüzükte yer almayan herhangi bir şey, mevcut yasa hükümlerine tabidir.

ULUSLAR ARASI CITTASLOW TÜZÜĞÜ EKLERİ

Tüzüğe ait Ek “A”

TÜZÜK BELGESİ

Yerel toplulukların kalkınması, dışarıdan görülebilen ve içinde yaşanan kendi kimlikleriyle ilgili olmak üzere, kendine özgü niteliklerini paylaşma ve tanıma kabiliyetlerine dayanır.

Küreselleşme bir değişim ve sirkülasyon imkânını temsil etmesine rağmen, farklılıkları azaltma ve bireysel toplulukların tipik özelliklerini gizleme eğiliminde olarak, hiç kimseye ait olmayan sıradan ortalama modeller önerir ve kaçınılmaz surette sıradanlık meydana getirir. Ancak elitist bir etkinlik yerine, kültürel olarak ve evrensel biçimde sunmak suretiyle bir mükemmellik arayışı şeklinde farklı bir ihtiyaç belirmektedir.

Buradan hareketle, özgünlük arayışında olan ve onu dünyanın bilgisine sunan pek çok insanın başarısından söz edilebilir.

Bu nedenle, kalite arayışının sonucu olarak lezzetten yola çıkan Yavaş Yemek (Slow Food), başarısının ve bu başarının uluslararası düzeyde yayılmasının faktörlerini oluşturuldu. Paylaşılan somut ve kanıtlanabilir davranışlar prensibinden, iyi bir sofraya, kaliteli barınağa, hizmetlere ve kent dokusuna karşı gittikçe yayılan ilgiden hareketle kendilerini bu faaliyet içinde elverişli hale getiren şehirler de Uluslararası bir Cittaslow ağını oluşturdular.

Cittaslow, yerine getirilip getirilmediği katılan tüm şehirlerde ve tüm kıtalarda periyodik olarak doğrulanacak olan birçok taahhüdün altına imza atar.

Cittaslow’da şunlar mevcuttur:

- Öncelikle geri kazanım ve geri dönüşüm tekniklerine değer veren, bölgenin ve kent dokusunun karakteristik özelliklerinin muhafaza edilmesine ve geliştirilmesine yönelik bir çevre politikası uygulanır.
- Bölgede oturmak için değil ona değer verildiği için, onu bozmayan fonksiyonel bir altyapı politikası geliştirilir.
- Çevrenin ve kent dokusunun kalitesini artırmaya yönelik teknolojilerin kullanımı sağlanır.
- Genetiği Değiştirilmiş (GDO) ürünler dışlanırken, doğal tekniklerle elde edilen ve doğayla uyumlu olan gıda maddelerinin üretimi ve tüketimi teşvik edilir.
- Yerler ve yöntemler muhafaza edilerek, müşteri ile kaliteli ürün imalatçısı arasında direkt iletişimin sağlandığı yerler desteklenerek, kökleri kültüre ve geleneklere uzanan üretim himaye edilir ve bölgenin standardizasyonuna katkı sağlanır.
- Şehir kaynaklarının tümüyle ve kapsamlı biçimde kullanımı konusunda önyargıya neden olabilecek fiziki ve kültürel engeller ortadan kaldırılarak konukseverliğin kalitesi artırılır.
- Sadece operatörler arasında değil, sistematik olarak tat eğitimi vererek gençlik ve okul dünyasına özel ilgi göstermek suretiyle vatandaşlar arasında da Cittaslow’da yaşamının bilinci artırılır.

Harekete katılan Şehirler şu taahhütlerde bulunurlar:

- Cittaslow’un girişimlerini yaymak ve hareketin amaçlarını gerçekleştirmek için uygulanan girişimi halka açık hale getirmek.
- Yerel niteliklere saygılı olmayı esas alarak, Cittaslow tarafından paylaşılan tercihleri uygulamak ve girişimlerin sonuçlarının değerlendirilmesi için kabul edilen parametreler vasıtasıyla, hareketin öngördüğü disiplinlerle soruşturma yapılmasını desteklemek.
- Üzerinde mutabık kalınacak genel kuruluş girişimlerine ve hareketin koordinasyonuna gönüllü olarak katkıda bulunmak.

Şehirler şu yetkilere sahip olacaktır:

- Citta Slow unvanını sergileyip övünmek, hareketin logosunu kendi imajlarıyla ilişkilendirmek.
- Hareketin amaçlarına ulaşmasına katkı sağlamak üzere, logoyu tüm kamu ve özel girişim ve faaliyetlerinde kullanmak.
- Üzerinde mutabık kalınacak prosedürlere göre modeller ve yapılar kullanarak hareket kapsamında gerçekleştirilecek girişimlere katkıda bulunmak.

Hareketin faaliyetine yıllık toplantılarla yön verilecek ve bu toplantılarda şu kararlar alınacaktır:

- Yılın hedefleri ve iş yönetmelikleri, değerlendirme parametreleri ve bunların ölçülmesi için gerekli olan yapılar
- Koordinasyon faaliyetleri kapsamındaki kamu yararına yönelik girişimler ve gerekli olan bütçe
- Her ülkeden bir delegenin olması sağlanarak Slow Food temsilcilerini, destek sağlayan şehirlerin temsilcilerini ve diğer şehirlerden birkaç temsilciyi içerecek olan faaliyetler için bir koordinasyon komitesi oluşturmak.

Her zaman farklı bir şehirde yapılacak olan yıllık toplantılar, şehirlerdeki yaşam kalitesi sorunlarıyla ilgili teknik ve bilimsel tartışma yapma imkânı sağlayacak ve bu toplantılarda Cittaslow hakkında bir rapor düzenlenecektir.

Orvieto, 15 Ekim 1999

Tüzüğe ait Ek “B”

KABULE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

“Yaşamının güzel olduğu” Cittaslow–Uluslararası Kasabalar Ağı Birliğine

Başkan, iki Başkan Yardımcısı, Direktör, Sekreter ve Veznedarın atanmasıyla oluşan Başkanlık Konseyi, yerel sosyal faaliyetleri gerçekleştirmek ve yürütmek için gereken teknik görevleri yapar.

Madde 1

Çalışma Araçları

- Uluslararasılaşma politika sorumlusu
- Ofis Kadrosu

Uluslararasılaşma politika sorumlusu, yabancı kasabalarla olan ilişkilerle ilgili temsil yetkisine sahiptir ve Birliğe katılmak isteyen herkesin uymak zorunda olduğu Ulusal parametreleri belirler.

Ofis Kadrosu şunlardan oluşur:

-Koordinasyon Komitesinin talimatları ve kararlarına göre hareket eden, yukarıda bahsedilen politika sorumlusu,

-Kasabaların üyelik başvurularını işleme tabi tutmakla sorumlu direktör,

-Politika sorumlusuna gereken tüm operasyonel desteği sağlayıp, Birliğe kabul başvurusu yapan kasabalarla direkt ilişkiler kuran uluslararasılaşma memuru ve sertifikasyon prosedürlerinin doğruluğunu değerlendirmekten sorumlu Cittaslow sertifikasyon memuru.

Madde 2

Katılım-Ayrılma-İhraç

Katılım prosedürleri Tüzüğün 8. maddesinde de belirtilmiştir. Üye statüsü devredilemez. Üyelik, ancak Birliğe yıllık ücretin ödenmesi suretiyle tam olarak yenilenebilir.

Üye her zaman yazılı talepte bulunarak Birlikten ayrılabilir. Ayrılma talebinin yazılı olarak Koordinasyon Komitesine sunulması gerekir ve en az üç ay önceden gönderilmedikçe (30 Eylül itibariyle), mevcut yılın sona ermesi üzerine geçerli olur.

Ciddi bir nedenden veya en az iki yıl boyunca üyelik ücreti ödememesinden ötürü kurul tarafından bir üyenin İHRACI görüşülebilir.

Ayrılan veya ihraç edilen ya da başka bir şekilde Birlik üyeliklerine son verilen üyeler, katılım ücretlerinin iadesini talep edemezler veya Birliğin varlıkları üzerinde herhangi bir hakka sahip olamazlar.

Arkeolojik ve kültürel alanda yer alan şehirlerin ve kasabaların uluslararası birliklerinin kolektif olarak üye olmasına izin verilir.

Madde 3

Slow Food ile Bağlantı

Cittaslow'un, aynı felsefeyi paylaştığı ve 09.11.2007 tarihinde Plueba'da bir protokol imzaladığı Uluslararası Slow Food Birliği'yle bağı vardır.

Madde 4

Üyelik Başvurusu

Cittaslow ağına katılmak isteyen Şehrin Belediye Başkanı, Koordinasyon Komitesine veya Yetkili Ulusal İşletim Kurulu'na, Birlik üyeliğine katılmayı talep eden ve aşağıdakileri bilgileri içeren bir başvuru sunar:

- Şehrin tanıtımı;
- Katılmayı tercih etme nedeni;
- Karşılanan gereklilikler ve gerekliliklerin karşılanması için yürütülmekte olan projelerin tanıtımı;
- Birlikle kurumsal ve teknik ilişkiler için gerçekleştirilen konuları.

Başvurunun kabulünden sonra, şehir toplu olarak 600.00 Euro değerinde bir tutarı ödemelidir. Bu Tüzüğün 8. maddesinde belirtilen üyelik ücreti sadece kabulden sonra ödenecektir.

Madde 5

Üyelik Başvurusunun Onaylanması

Üyelik başvurusu Koordinasyon Komitesi tarafından onaylanır.

Normalde 50 binden fazla nüfus içermeyen ve başkent olmayan şehirler için üyelik başvurusu değerlendirmesi yapılır.

Madde 6

Üyelik Prosedürleri

Cittaslow'a kabul edilme prosedürleri aşağıdaki gibidir:

1) Halihazırda bir Cittaslow ağı bulunmayan ülkelerde şu adımların izlenmesi gerekir:

A. Uluslararasılaştırma Çalışma Grubunda aktif olarak çalışacak olan yerel bir organizasyon delegesi belirlenir.

B. Gerekirse Uluslararasılaştırma politika sorumlusu, yerel Slow Food başkanı veya onun temsilcisiyle ve yerel Ulusal ağ organizasyonu başkanıyla müşterek olarak, Cittaslow Tüzüğü'nde öngörülen temel kriterler doğrultusunda olması gereken ulusal parametreleri belirler.

C. Kriterler değerlendirilir.

D. Kriterlerin en az %50'sinin karşılanıp karşılanmadığı tespit edilir.

E. Ofis Kadrosu, Ulusal Organizasyonel Yapıya ait Ek C ve F'de belirlenen kalite ve miktar standartlarını kontrol etmek için bir yerel denetim gerçekleştirir.

F. Ulusal ağın oluşmasından sonra söz konusu ağdan seçilen şehir onay makamı olması nedeniyle Cittaslow Uluslararası kuruluşuna geri iadesiz 600.00 Euro'luk bir ücret öder.

G. Üyelğe kabule, nihai raporu inceleyip Birlik üyeliğine kabule onay verecek olan Uluslararası Koordinasyon Komitesi karar verir.

2) Halihazırda bir Cittaslow ağı bulunan ülkelerde ise kabul prosedürü için, ağdaki Ulusal Koordinasyon Komitesi yetkilendirilir (yukarıdaki A-C-D-E maddelerine göre) Ancak bu yazının birinci maddesindeki F ve G maddelerinde düzenleme getirilen prosedürler değişmeden kalır.

3) Herhangi bir Cittaslow ağı yer almayan fakat birkaç onaylanmış kasabanın işlemde olduğu ülkelerde, söz konusu kasabalar daha fazla katılım ve Ulusal ağ oluşturulması konusunda Ofis Kadrosundan destek isteyecektir.

Madde 7

Kabul

Koordinasyon Komitesi, yazılan nihai raporu gözden geçirir ve her kategori için parametrelerden en az birine uyulması kaydıyla Birlik tarafından uygulanan gösterge kartlarında (bkz. Ek "C") belirtilen toplam kriterlerin en az %50'sini karşılayan şehirlerin kabulüne karar verir.

Madde 8

Periyodik Doğrulama Soruşturmaları

Yukarıdaki maddelerde belirtilen adımlar her şehirde beş yılda bir tekrar edilecektir. Koordinasyon Komitesi şehrin ağda kalma koşuluna aynı süre ve prosedürlerle karar verecektir. Koordinasyon Komitesi usulüne uygun olarak önceden bildirimde bulunmak suretiyle, ara dönemlerde bile bir doğrulama soruşturması gerçekleştirebilir ve ağda kalma koşuluna karar verebilir.

Madde 9

Zorunlu Kural

Üye şehirler, Birliğin idari organlarınca önerilen kampanyalar için her defasında belirlenen amaçların gerçekleştirilmesine uyum sağlayacaklarını taahhüt ederler.

Madde 10

Harçlar ve Ücretler

Üye şehirlerden aşağıdaki ücretler tahsil edilir: Kurul tarafından belirlenen ve her yıl en geç Haziran ayının 30'unda direkt olarak Birliğe ödenmesi gereken yıllık üyelik ücretleri.

Madde 11

Geçici Hüküm

2009 yılı için aşağıdaki tutarlarda yıllık üyelik ücreti tespit edilmiştir:

- Binden az nüfusu olan şehirler **600.00** Euro
- 5 binden az nüfusu olan şehirler **750.00** Euro
- 5 -15 bin nüfusu olan şehirler **1,500.00** Euro
- 15 -30 bin nüfusu olan şehirler **2,500.00** Euro
- 30 binden fazla nüfusu olan şehirler **3,500.00** Euro

Tüzüğe ait Ek “C”

MÜKEMMELİYET KOŞULLARI

Çevre Politikaları

1. Hava, su ve toprak kalitesinin var olan yasal düzenlemeler tarafından belirlenen parametrelere uygunluğunun sağlanması.
2. Kentsel ve özel atıkların sınıflandırılarak toplanmasının desteklenmesi ve bu uygulamanın yaygınlaşmasını sağlayacak planların yapılması.
3. Evsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümünün desteklemesi ve yaygınlaşması.
4. Kentsel atık su için kanalizasyon filtresinin oluşturulması.
5. Alternatif enerji kaynaklarının (yenilenebilir kaynaklar, yeşil hidrojen, mini hidroelektrik güç kaynakları, bio-yakıt vb.) kullanımına dikkat çekilerek, yerel yönetimlerce planlanan enerji tasarrufunun sağlanması.
6. Genetiğiyle oynanmış ürünlerin kullanımının önlenmesi için düzenleme yapılması.
7. Reklam panolarının ve dükkan vitrinlerinin düzenlenmesi.
8. Elektromanyetik kirliliğin kontrolüne ilişkin sistemlerin kurulması.
9. Gürültü kirliliğinin kontrol edilmesi ve azaltılmasına için planlar yapılması.

10. Kent aydınlanması için (ışık kirliliğinin önlenmesi) sistem ve programlar geliştirilmesi.
11. Çevresel yönetim sistemlerine uyum sağlanması (EMAS ve Yerel Gündem 21'e katılım).

Altyapı Politikaları

1. Tarihi mekânların, merkezi kayıt altına alınmış binaların ve yüksek kültürel değeri olan nesnelerin koruma planlarının yapılması.
2. Güvenli ulaşım ve trafik için planlar.
3. Okullara ulaşımın kolaylaştırılması ve kamu binalarıyla bağlantının sağlanması için bisiklet yollarının yapılması.
4. Özel ulaşım da alternatif yöntemlerin desteklenmesi, yaya alanlarının ve kamu taşımacılığının sağlanması (kent dışı otopark, yürüyen merdiven, bisiklet yollarının okulların ya da iş alanlarının yakınından geçmesi).
5. Engelliler için kamu alanlarının erişilebilir olması, mimari engellerin kaldırılması ve teknolojiye ulaşabilmelerini sağlayan yasal düzenlemelerin uygulanması.
6. Aile yaşamını ve genel aktiviteleri destekleyici programların oluşturulması (rekreasyon, spor, yaşlı ve kronik hastalara yönelik ev hizmetleri, sosyal merkezler, kamu tuvaletleri vb.).
7. Tıbbi yardım merkezlerinin bulunması.
8. Yeşil alanların kurulması ve hizmet alt yapılarının sağlanması (oyun alanları, birbirleriyle birleşen yeşil alanlar vb.).
9. Doğal ürünlere yönelik ticaret alanlarının kurulması ve ticaretin genişlemesine yönelik planlar oluşturulması.
10. Bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması için esnafla anlaşma yapılması, bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması halinde yardım sağlayacak dost mağazaların kurulması.
11. Geri kalmış kent alanlarının tekrar gelişimine ve kullanımına yönelik projeler geliştirilmesi.
12. Kentin yeniden tasarımına ve iyileşmesine yönelik programlar yapılması.
13. U.R.P.(Kentsel Yenilenme Programı) işlevlerinin, Cittaslow bilgi bürolarıyla bütünleştirilmesi.

Teknolojiden Yararlanarak Kent Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler

1. Biyo-mimari alanlarının kurulması, biyo-mimarinin geliştirilmesi ve tanıtılması için planlar yapılması.
2. Kentte kablosuz sistemlerin kurulması.

3. Elektromanyetik alanların izlenmesine yönelik sistemlerin kurulması.
4. Çöp bidonlarının kötü görünümünün önlenmesi ve atık su toplama sistemi için planlar yapılması.
5. Kamu ve özel alanların yeşillendirilmesinde doğal mimari yapıyla uyumlu olan yerli ve özgün bitkilerin kullanılmasını sağlayan planlar yapılması ve tanıtılması.
6. Kent halkına çeşitli hizmetler vermeye yönelik planlar yapılması (belediye hizmetlerinin internet üzerinden gerçekleştirilmesi ve halka internet eğitimi verilmesi).
7. Gürültü kontrolüne yönelik planlar yapılması.
8. Kentin renk planlamasının yapılması.
9. Tele-işgücünün tanıtılması ve desteklenmesi.

Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi

1. Organik tarımın geliştirilmesi ve tanıtılması için gerekli planların yapılması.
2. Yerel esnaf ve zanaatkarların ürettiği ürünlerin kalite sertifikalarının oluşturulması.
3. Yok olma tehlikesinde olan el sanatlarının korunmasına yönelik programların geliştirilmesi.
4. Yok olma tehlikesinde bulunan geleneksel mesleklerin korunması.
5. Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okulların yemek hizmetlerinde organik, yerel ve özgün ürünlerin kullanılması.
6. Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okullarda beslenme ve tat eğitiminin verilmesine yönelik programların geliştirilmesi.
7. Yok olma tehlikesinde olan özel tarifli gastronomik ürünlerin kullanımı ve üretiminin desteklenmesi.
8. Kente özgü ürünlerin sayımının yapılması ve ticaretinin desteklenmesi (çiftçilerin ve yerel pazarın harekete geçirilmesi).
9. Kent ağaçlarının sayımı ve kentteki anıt ağaçların korunması.
10. Yerel kültürel aktivitelerin korunması ve desteklenmesi.
11. Kent ve okul bahçelerinin, yerel kültürün gelişmesine olanak sağlaması için desteklenmesi.

Misafirperverlik

1. Turistlerin bilgilendirilmesi ve kent halkına konukseverlik kalitesiyle ilgili eğitim verilmesi.
2. Tarihi merkezlerde uluslararası turizm işaretleri ve turist seyahat rehberinin

kullanılması.

3. Turistlerin kente ve belirli aktivitelere ulaşımını kolaylaştırıcı plan ve politikaların izlenmesi (oto park, kamu alanlarında çalışma saatlerine esneklik kazandırılması vb.).
4. Kentin Yavaş Seyahat Rehberi'nin hazırlanması (broşürler, web siteleri vb.).
5. Turistik işletmelerinin, genel olarak esnafın, fiyatlarının saydam olmasını ve fiyatların kuruluşun önünde sergilenmesinin sağlanması.

Farkındalık

1. Kent halkının, Yavaş Kent Hareketi'ne katılım motivasyonunun sağlanması için, Yavaş Kent sonuçları ve yöntemi konusunda bilgilendirilmesi.
2. Kent halkının Yavaş Yaşam Felsefesi'ni anlaması için programlar geliştirilmesi.
3. Yavaş Yemek ve Yavaş Kent faaliyetlerinin yayılmasını sağlayacak programların geliştirilmesi.

Özel Koşullar

1. Yavaş Kent, eylem-kimlik kampanyası için gerekliliklerin karşılanması.
2. Slow Food Presidia'nın desteklenmesi ve oluşturulması.
3. Üye kentlerin resmi yazışmalarında Cittaslow amblemini kullanması ve internet sitelerine Yavaş Kent felsefesini içeren bir bölüm koyması.

Slow Food Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi

1. Yerel Slow Food (Slow Food) birliğinin kurulması.
2. Slow Food işbirliğiyle, okullarda yiyecek ve tat eğitimi programlarının oluşturulması.
3. Slow Food işbirliğiyle, okullarda sebze bahçelerinin kurulması.
4. Yok olma tehlikesinde bulunan ürünlerin ve türlerin korunmasına yönelik bir ya da daha fazla Slow Food projesinin uygulanması.
5. Slow Food tarafından korunan yerel ürünlerin kullanılması ve okul kantinlerinde beslenme geleneklerinin (yemek hizmetleri, korunan alanlar ve yemek eğitim programıyla beraber) sürekliliğinin sağlanması.
6. Yerel ürünlerin Slow Food'un Mercati dele Terra Programı kapsamında desteklenmesi.
7. Yiyecek derneklerinin ve Terra Madre Projesi'nin desteklenmesi.

Tüzüğe ait Ek “D”**LOGO****Tüzüğe ait Ek “E”****RESMÎ DEĞERLENDİRME KARTLARI**

Kartlar, kalite ve miktar standartlarının doğrulanması sırasında başvuru sahibi şehirlerin elde ettiği sonuçları basit bir biçimde gösterir.

Skorların minimum 1 ile maksimum 3 değerleri arasında değiştiğini hatırlatırız.

EK 2: CITTASLOW SEFERİHİSAR TEMSİLCİSİ BÜLENT KÖSTEM'LE 12 MAYIS 2010 TARİHİNDE SEFERİHİSAR 'DA YAPILAN MÜLAKAT

Enes Battal Keskin:Seferihisar Türkiye’de ilk *Cittaslow* ünvanı alan şehir oldu. *Cittaslow* fikri nasıl ortaya çıktı? Seferihisar *Cittaslow*’a başvururken hedefi neydi?

Bülent Köstem *Cittaslow* fikri belediye başkanımız Tunç Soyer tarafından gündeme getirildi. Kendisi internet ortamında, tanıdıklarından gelen e-maillerde böyle bir hareketin var olduğunu ve nasıl bir hareket olduğunu öğreniyor. Daha sonra ki zamanlarda İtalya’ya gittiğinde *Cittaslow* şehirlerinden birinde bulunuyor. Tabi tüm bu gelişmeler belediye başkanlığından önce oluyor. Belediye başkanı seçildikten sonra, bunu Seferihisar’da gerçekleştirmenin mümkün olup olmadığını birlikte araştırıyoruz. Mümkün olduğunu görünce de harekete geçiyoruz. Hedefimiz, özellikle Ege kıyılarında kendini gösteren, çarpık kentleşme, betonlaşmaya, sıradanlaşmaya, standartlaşmaya karşı, Seferihisar’ın kendi yolunu çizebilmesidir. Yani Seferihisar’ın geleceğinin garanti altına alınmasıdır. Yaşanan politik çalkantılardan, gelgitlerden bağımsız bir şekilde, sanayileşmeden, çirkinleşmeden, güzelleşerek geleceğe doğru emin adımlarla ilerlemesidir. *Cittaslow* üyeliği, bu hedef ve bu amaç ile alınmış oldu.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow* üyelik düşünceniz oluştuktan sonra süreç nasıl gelişti, nasıl bir yol ve süreç izlendi?

Bülent Köstem: 2009 Haziran başında *Cittaslow*’un merkezi İtalya’ya bir niyet mektubu gönderdik. Kendimizi tanıtan bu mektupta ayrıca amaçlarımızı ve *Cittaslow* olma niyetimizi belirttik.

Seferihisar içinde de harekete geçerek *Cittaslow*’u tanıtmaya başladık. Seferihisar Belediye Kültür Merkezi’nde toplantılar yaptık. Seferihisar’a bağlı 14 adet köy kahvehanesinde *Cittaslow*’u tanıtan sunumlar yaptık. Çeşitli duyuru ve tanıtım materyalleri ile halkı bilgilendirmeye çalıştık. Bu toplantıları üyeliğimiz kabul edilmeden önce yaptık. Çünkü, bu üyeliğe Seferihisar ve Seferihisarlılar adına başvuruyorduk. 2009 Haziran başında niyet mektubunu gönderdikten sonra, *Cittaslow* üyeliğine kabul için yerine getirilmesi gereken farklı alanlarda 59 kriter çerçevesinde biz neleri gerçekleştirmişiz, başka hangi kriterleri gerçekleştirebiliriz, şu an nerede bulunuyoruz sorularının cevaplarını araştırdık. *Cittaslow* kriterlerinden yapabileceklerimizi yapmaya çalıştık.

Niyet mektubumuzu gönderdikten sonra İtalya merkezden bize bir cevap geldi. Bu cevap üye adaylığına kabul edildiğimiz yönünde bir cevaptı. Çünkü Seferihisar, *Cittaslow* üyeliği için en temel şart olan, nüfusu 50.000’in altında olmak şartını sağlıyordu. Bunun yanı sıra, Seferihisar’da ki yaşam *Cittaslow* felsefesine yakın idi. Şunu da belirtmek gerekir ki, Seferihisar Ege kıyılarında bir kıyı şehri olmakla beraber sükûnetini koruyabilmiş bir şehirdir. Çok katlı otellerin olduğu, sabaha kadar müzik yayını olan bir yer olsaydı elbette üyeliğimiz daha baştan reddedilebilirdi.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow* üyeliği için üyelik kriterlerinin tamamını mı gerçekleştirmek gerekiyor?

Bülent Köstem: Hayır, 59 kriterin en az %50’sini gerçekleştirmiş olmak gerekiyor.

Enes Battal Keskin: O zaman Seferihisar daha başlangıçta üyelik kriterlerinden %50'sini gerçekleştirmişti diyebilir miyiz?

Bülent Köstem: Evet. Ama şunu belirtiyim ki örneğin Seferihisar'ın *Cittaslow* kriterlerinden olan ISO9000 ve ISO14000 belgeleri yoktur. Biz *Cittaslow* merkezine 2011 yılına kadar bu belgelerin alınması konusunda taahhütte bulunduk. Dolayısıyla bu tür taahhütler de tam puan olmasa da size puan getiriyor. Yani Seferihisar'da üyeliğe başvururken gerekli kriterlerden bazıları vardı ve biz hem bunlardan puan aldık, hem de gerçekleştirmek için taahhütte bulunduğumuz kriterlerden dolayı puan alarak %50 kriter şartını tamamladık. Böylece, Haziran 2009'da başlayan üyelik süreciniz Kasım 2009'da tamamlanmış oldu ve *Cittaslow* üyeliğine kabul edildik. Yani niyet mektubunu gönderdikten yaklaşık 5 ay sonra 28 Kasım 2009 tarihinde Seferihisar'ın *Cittaslow* üyeliği gerçekleşmiş oldu.

Enes Battal Keskin: Seferihisar'da *Cittaslow* tanıtımı için bastırılmış olduğunuz broşürlere baktığımızda *Cittaslow*'un çevirisi olarak "yavaş şehir" değil de "sakin şehir" ifadesini kullanıyorsunuz. *Cittaslow* kelimesini "sakin şehir" olarak tercüme etmekteki amacınız nedir?

Bülent Köstem: Aslında *Cittaslow*'un tüzüğünde *Cittaslow* kelimesinin tercüme edilmemesi yönünde bir madde var.(Bkz.Ek 1 Tüzük Madde 4) Ancak Türkiye'de "citta" ve "slow" kelimeleri bir anlam ifade etmediği için biz *Cittaslow* kelimesini tercüme etmek zorundaydık. *Cittaslow*, Avrupa'da ortaya çıkan bir hareket olduğu için, Avrupa'da yaşayanlar "citta" kelimesinin şehir, "slow" kelimesinin yavaş anlamına geldiğini biliyorlar. Fakat Türkiye'de halk bu kelimelerin anlamını bilmediği için biz *Cittaslow* kelimesini "sakin şehir" olarak tercüme ettik.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow*, Slow Food felsefesinden hareketle yola çıkmış bir süreç ve yavaşlık vurgusu önemli. Çıkış noktası yavaşlık olan *Cittaslow* hareketinin tercümesini "sakin şehir" olarak yapmak, *Cittaslow* felsefesinden uzaklaşmak anlamına gelmez mi?

Bülent Köstem: Bu konu bizim de üzerinde çok konuştuğumuz bir konu. Avrupa'da *Cittaslow*'a üye şehirlerde yaptığımız görüşmelerde halkın, "yavaş" anlamına gelen "slow" kelimesine olumsuz anlamlar yüklediğini, "biz yavaşlıyor muyuz", "ne kadar yavaşlayacağız?" şeklinde düşünceler oluştuğunu öğrendik. Biz de Seferihisar'da böyle tepkilere yol açmamak için o anın şartlarından dolayı *Cittaslow*'u "sakin şehir" olarak tercüme etmeyi daha uygun bulduk.

Enes Battal Keskin: Peki gelecekte Seferihisar halkı *Cittaslow* hareketini benimsedikten sonra "yavaş" kelimesini kullanmayı düşünüyor musunuz?

Bülent Köstem: Belki. "Yavaş", kelimesine yüklenen olumsuz anlamların yanlış ve haksız olduğu Seferihisarlılar tarafından anlaşıldıktan sonra yavaş kelimesini daha rahat kullanmak isteyebiliriz.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow*'a üye olmak için gerekli olan 59 kriterden hangilerini gerçekleştirdiniz ve ileriye yönelik gerçekleştirmeyi taahhüt ettiğiniz kriterlerin neler olduğu hakkında bilgi verir misiniz?

Bülent Köstem: Böyle bir bilgiyi Kültür Bakanlığı'nda bizden istedi. Bir iki hafta içerisinde böyle bir metni yani Seferihisar'ın gerçekleştirmiş olduğu *Cittaslow* kriterlerini ve gerçekleştirmeyi taahhüt ettiğimiz kriterleri yazılı hale getirmiş olacağız.

Bu dokümanı size de gönderebiliriz.(Bu doküman; “Cittaslow Kriterleri Çerçevesinde Seferihisar Belediyesi’nin Yapmış Olduğu Çalışmalar Raporu” 3 Haziran 2010 tarihinde tarafımıza elektronik posta ile gönderilmiştir.)

Enes Battal Keskin: *Cittaslow*, uluslararası bir birlik şeklinde örgütlenmiş. *Cittaslow*’un üyelik yapısı, üyelik şartları gönüllülük esasına dayanıyor. Gönüllü bir kuruluşun yaptırım gücü nedir? Yani *Cittaslow* merkezi, gereklerini yerine getirmeyenlere ya da getirip de zamanla değiştirenlere nasıl bir yaptırım uyguluyor?

Bülent Köstem: Eğer ilk başta üye olduğunuz özellikler, kriterleri koruyamazsanız ya da korusanız bile geliştirmesiniz *Cittaslow* birliğinden uzaklaştırılıyorsunuz, birlikten çıkarılıyorsunuz.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow* üyeliğinin temel şartı üyelik başvurusunda bulunan şehrin nüfusunun 50.000’in altında olması. Nüfus 50.000’in altındaysa doğal olarak o yerde hayatın biraz daha yavaş aktığı, yavaş şehir kriterlerinin gerçekleştirilmesinin daha kolay olduğu söylenebilir. Nüfus kriteri, *Cittaslow* kriterlerinin daha büyük şehirlerde uygulanamaz olduğu için mi konulmuş?

Bülent Köstem: Zannediyorum bu kriterin temel sebebi *Cittaslow*’un İtalya’da ortaya çıkmasından kaynaklanıyor. Çünkü orada şehirler zaten küçük, 5.000, 10.000, 15.000 nüfuslu yerler. Örneğin 30.000 nüfusuyla Seferihisar Türkiye’de bir ilçe iken, İtalya’da büyük bir il merkezi konumundadır.

Enes Battal Keskin: Size göre *Cittaslow* sürdürülebilir bir kent modeli olabilir mi? Nüfusu 50.000’in üzerinde olan şehirlerde uygulanabilir mi?

Bülent Köstem: Evet olabilir ve bence zaten öyledir. Nüfusu 50.000’in üzerinde olan şehirler için ise *Cittaslow* kriterleri geliştirilerek veya yöntem konusunda eklemeler yapılarak uygulanabilir diye düşünüyorum.

Enes Battal Keskin: Siz *Cittaslow*’a üye olduktan sonra Seferihisar’da neler değişti? Kısa vadede neler yaptınız?

Bülent Köstem: *Cittaslow*’a üye olduktan sonra en kısa vadede gerçekleştirdiğimiz en çarpıcı değişim köylerde oldu. Öncelikle “köy pazarı”nda köylülerin açık pazar kurmasını ve sadece Seferihisar’da üretilen malların üreticileri tarafından satılmasını sağladık. Aynı şekilde “Sığacık Pazarı”na halden mal getirmeyip burada sadece Seferihisarlıların mallarını satmasına izin verdik. Böylece köylerde büyük bir değişim oldu. İnsanlar yetiştirdikleri ürünleri halde satamadıkları için yıllardır boş bıraktıkları, hiçbir şey ekmedikleri tarlalarını tekrar ekmeye sebze-meyve yetiştirmeye başladılar. Böylece insanlar yaptıkları işin değerli ve para kazanabilecekleri bir iş olduğunu gördüler. Bir ev hanımı kendi yaptığı salçaları Sığacık Pazarı’nda satabiliyor ve ailesine maddi açıdan destek olabiliyor artık. En çarpıcı değişimin yerel üretici üzerinde olmuştur diyebiliriz.

Enes Battal Keskin: Fiziksel değişim anlamında yaptığınız çalışmalardan bahseder misiniz?

Bülent Köstem: Fiziksel değişim anlamında Seferihisar’ın hemen girişindeki Atatürk Caddesi’nde üç tane bina üzerinde çalışma yaptık. Bu çalışmaların başlangıcında yaklaşık yirmi tane ressam ve mimarla Seferihisar’da binaları nasıl güzelleştirebileceğimiz konusunda toplantılar yaptık. Çünkü Seferihisar’ın Safranbolu Evleri gibi özel mimarisi olan evleri yok. Yaptığımız toplantılar sonucunda

oluşturduğumuz taslağa uygun şekilde, ana cadde üzerinde “Belediye Pasajı”ndan başlayarak bazı binalar üzerinde mimari güzelleştirme ve iyileştirme çalışmaları yaptık. Aynı şekilde Sığacık’ta derenin yanında, Sığacık Kalesi’ne bakan tarafta balıkçılara ait bina kompleksi diyebileceğimiz bir bina topluluğu vardı. Biz onları kalenin arka tarafına topladık. Aynı ayrı ve farklı gölgelikleri yıktırarak tek bir gölgelik yaptırarak. Kahvehanelerin de gölgeliklerini tek tip ve mimariye uygun hale getirdik. Kahvehanelerde plastik masa ve sandalye yerine tahta veya demir masa ve sandalye kullanılması için çaba harcıyoruz. Sığacık Kalesi’nde surların üzerinde bulunan evlerde mimariye uygun değişimler yapıyoruz.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow*’a üyelik sürecinizde kısa,orta ,uzun vadeli bir projeksiyon hazırladınız mı? Böyle bir planınız varsa ne kadarlık bir süreyi kapsıyor?

Bülent Köstem: Evet. Stratejik bir planımız var.Bu plan ilk aşamada dört senelik bir süreyi kapsıyor.Seçim gerçeğini de göz önüne aldığımızda dört yıl ve artı beş yıllık bir süreyi kapsadığını söyleyebiliriz.

Enes Battal Keskin: Yerel seçimler olduğunda *Cittaslow* üyeliğinizi sağlayan şu anki belediye başkanı değişebilir. Böyle bir durumda Seferihisar halkının *Cittaslow*’a sahip çıkmaya devam edeceğini düşünüyor musunuz? Yani halk *Cittaslow*’u benimsemiş durumda mı sizce? Halkın *Cittaslow*’u benimsemesi için gereken çalışmaları yaptığınızı düşünüyor musunuz?

Bülent Köstem: Eğer halk *Cittaslow*’u benimsemezse Türkiye gibi siyasetin çok gelgitli olduğu bir yerde beş sene sonra başka bir belediye başkanı gelip bütün bu çabaları göz ardı edip farklı bir yoldan gidebilir. Bu yüzden bizim bilgilendirme ve gönüllü artırma çabalarımızın tamamı halkın *Cittaslow*’u daha çok benimsemesi için yapılıyor. Şu anki haliyle halk *Cittaslow*’u benimsemiş durumda. Bir kaç sene sonra daha fazla benimseyecek ve Seferihisar’ın geleceğini konusunda söz sahibi olup tercih yapabilecektir.

Enes Battal Keskin: Halkın *Cittaslow*’a destek vermesi için reklam ve proje boyutunun dışında kanaatimizce halka maddi olarak bir girdi sağlanması gerekiyor. Bu süreç halkın gelirinde bir artış sağladı mı? Böyle bir değişim gözlemlediniz mi?

Bülent Köstem: Böyle bir değişim oldu. Esnaf, kendi ifadesiyle Sığacık’ın bu kış hiç olmadığı kadar kalabalık olduğunu ve daha önce kazanmadıkları kadar çok para kazandıklarını söylüyor. Şu an pazar günleri Sığacık’ta kurulan pazara İzmir’den inanılmaz bir talep var. Bu talep turizm camiasını, esnafı, kafeleri, kahveleri, herkesi olumlu anlamda etkiliyor. Sonuçta *Cittaslow* üyeliği ile birlikte insanların el emeği değer kazandı. Bu kısa süreçte bile insanların hayatına artı bir değer kattık. Özellikle bu yaz sonu bu konuda elimizde daha çok veri olacak. Çünkü yaz aylarının kış aylarına göre daha verimli ve hareketli geçeceğine inanıyoruz. Bütün bu olumlu gelişmeler halkın *Cittaslow*’u benimsemesini hızlandırıyor doğal olarak.

Enes Battal Keskin: Sanayinin Seferihisar’ın gelir kaynakları arasında bir yeri var mı?

Bülent Köstem: Seferihisar’ın gelir kaynakları arasında sanayi var. Ancak tarım ve turizm sektörüne kıyasla daha küçük bir oranda. Bunun dışında Seferihisar’a özel, Seferihisar’a özgü geleneksel bir sanayi dalından söz edemeyiz.

Enes Battal Keskin: Seferihisar'ın şu an odaklandığı alan turizmdir diyebilir miyiz?

Bülent Köstem: Turizm ve tarım diyebiliriz. Turizm ve tarım, ikisi birlikte düşünülebilir. Bir yandan turizme yönelik adımlar atıyoruz, bir yandan da tarım alanında özellikle mandalınanın değerini arttırmak adına adımlar atıyoruz. Sadece turizme bel bağlamayıp tarım ürünlerinin değerini arttırıp, tarım alanında da kalkınmayı sağlamaya çalışıyoruz. Tarım için projeler hazırlıyoruz, çeşitli fon kaynaklarına başvuruyoruz. Organik tarımı teşvik etmeye çalışıyoruz. Turizmin yanında tarıma yönelik çalışmalarımız da önemli yer tutuyor.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow* ile ilgili yaptığınız çalışmalar sonucunda Seferihisar çekim merkezi haline gelecek ve turistlerin tercih ettiği bir şehir olacak. Bu durum olumlu gibi gözükse de bu turist yoğunluğu size endişe vermiyor mu?

Bülent Köstem: Bu konuda İtalya'daki *Cittaslow* Birliği'nin de şöyle bir paradoksu olmuş: Bir şehir *Cittaslow* üyesi olduktan sonra ilgi merkezi oluyor ve insanları kendine çekiyor. Böylece şehir kalabalıklaşıp sükûnetini kaybediyor. Ama sakin şehirlerin sayısı arttıkça, farklı şehirlere dağılım nedeniyle, ilgilerin tek merkezden farklı merkezlere dağılması nedeniyle bu olumsuzluk ortadan kalkıyor. Şu an Türkiye'deki tek sakin şehir Seferihisar olduğu için bütün ilgiyi burası topluyor olabilir. Bir sene içinde Türkiye'deki sakin şehir sayısı arttığı zaman Seferihisar'a olan ilgi ve turist yoğunluğunun azalacağını düşünüyoruz.

Enes Battal Keskin: Turist sayısının artması ile beraber otellerin, konaklama tesislerinin de sayısının artması gerekecek bunu düşünerek herhangi bir planlama yaptınız mı?

Bülent Köstem: Evet bu konuyla ilgili çalışmalarımız var. Ev pansiyon uygulamasını başlatmayı düşünüyoruz. Bir şehri tanımak için o şehrin insanlarıyla da iç içe olmak gerekiyor, onların geleneklerini yaşam biçimlerini de bilmek gerekiyor. Bunun için gelen turistin şehre hiç uğramadan otellerde konaklayıp sonra ülkesine geri döndüğü, Seferihisar'ın şehir merkezine hiç uğramadığı otel merkezli turizm yerine ev pansiyonculuğu merkeze alan bir turizm politikası izleyeceğiz, izliyoruz.

Enes Battal Keskin: Bu gün Seferihisar'a turistik amaçlı gelen insanlar, Seferihisar'ı yerleşmek için tercih ederlerse ve Seferihisar'ın nüfusu 30.000'den 100.000'e ulaşırsa *Cittaslow* üyeliğiniz ile ilgili durum ne olur?

Bülent Köstem: Seferihisar'da yaşamak isteyenlerin buranın yaşam tarzına uygun şekilde yaşamaları gerekir. Biz kentsel gelişim projelerinde bisiklet yolu, yürüme parkuru, otopark zorunluluğu getirmeye çalışıyoruz. Seferihisar'da yaşamak isteyenler de buraya uyum sağladığı sürece bir sorun olmaz. Biz belediye olarak elimizdeki enstrümanlarla bunu sağlamaya çalışıyoruz.

Enes Battal Keskin: *Cittaslow* üyeliği, bir şehirde yerel kalkınmayı gerçekleştirebilir ve bu kalkınma sürdürülebilir bir kalkınmadır diyebilir miyiz?

Bülent Köstem: Evet sağlar ama garantisi yok *Cittaslow*'a üye olmakla her şey bitmiyor önemli olan *Cittaslow*'u tam anlamıyla benimseyip *Cittaslow*'un kriterlerini yerine getirmek ve bunu devam ettirebilmektir. *Cittaslow* felsefesini benimseyip o doğrultuda çalışmalar yapan şehirler kesinlikle sürdürülebilir kalkınmayı sağlar ve sürdürülebilir bir şehir olabilir. Ama *Cittaslow*'u reklam için isteyen, ben sadece

Cittaslow logosunu alayım başka bir şey yapmama gerek yok diyenler için tabi ki sağlamaz.

Enes Battal Keskin: Dünyadaki *Cittaslow*'a üye diğer ülkelerin şehirlerinin *Cittaslow*'a bakış tarzları aynı mıdır yoksa farklılıklar var mıdır?

Bülent Köstem: Farklılıklar var. İtalya'daki *Cittaslow* şehirlerinin bir kısmı belli bir gelişmişlik seviyesine ulaşmışlar ve belli kriterlere sahipler. Bu gibi şehirler *Cittaslow*'u turizmelerini düzenlemek için kullanmışlar. Bir kısım şehirler de ellerinde olanı kaybettikleri için pişman olmuşlar ve *Cittaslow* ile bunları tekrar kazanma beklentisi içindeler. (Turizm şehri olan Bodrum'un sakin şehir olmaya çalışması gibi.) Bir kısım şehirler de bizim gibi *Cittaslow*'a üye olup kendilerini belli bir formatla geleceğe taşımak, geleceklerini şekillendirmek istiyorlar. Bunların yanında çok fazla turizm ve kalkınma amacı ve beklentisi olmayan, çevreye yönelik kaygıları olan, doğaya daha yakın olmak isteyen, kendi halkının daha sağlıklı yaşamasını isteyen şehirler de var. Yani turizm beklentisinden, kalkınma beklentisinin en çok kendi halkının sağlıklı yaşaması için *Cittaslow*'a üye olan, onun kriterlerini gerçekleştirmek için üye olan şehirler var. Bu şehirleri de farklı bir kategori olarak görebiliriz. Fakat *Cittaslow*'a üye 129 (Seferihisar'ın üye olduğu tarih itibarıyla) şehirden çoğu *Cittaslow*'u bir yerel kalkınma modeli olarak görüp üye olmuş şehirlerdir. Şehirlerinin kalkınması, bunun sonucunda şehir halkının yaşam kalitesinin yükselmesi için üye olmuş şehirlerdir.

Enes Battal Keskin: Verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ederim.

EK 3: T.C.İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 2005/36 SAYILI GENELGESİ

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

SAYI : B050MAH0650002/865-80970 7.4.2005 (50-51)05

KONU: 5272 sayılı ve 5216 sayılı Kanunların uygulanması

Genelge

2005/36

..... VALİLİĞİNE
(İl Mahalli İdareler Müdürlüğü)

İLGİ : 31.12.2004 tarihli ve B050MAH0650002/(50-51)04-82216-(2004/160) sayılı genelgemiz.

5272 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun uygulanması hususunda ortaya çıkan bazı tereddütlerin giderilmesi için Bakanlığımıza yapılan başvurular da dikkate alınarak aşağıdaki açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

Yurt Dışı İlişkiler

Belediyeler, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara kurucu üye veya üye olmada veya yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirmede veya kardeş kent ilişkisi kurmada Bakanlığımızdan önceden izin alacaklar ve aşağıda belirtilen bilgi ve belgelerle müracaat edeceklerdir:

a) Yurt dışındaki bir belediye ile kardeş kent ilişkisi kurulmasında ilgili belediye meclisinin kararı, kardeş kent ilişkisi kurulacak olan kent hakkında bilgi ve kardeş kent ilişkisinden beklenen faydaların neler olduğu, kardeş kent ilişkisi kurulurken kardeş kent protokolleri de imzalanacaksa ilgili protokollerin metni.

b) Uluslararası kuruluşlara üye olunacaksa, ilgili belediyenin meclis kararı, üye olunacak uluslararası kuruluşun ana statüsünün tam metni ile tasdikli Türkçe çevirisi, üyelikten beklenen faydalar, üyelikte bir katılım payı veya aidat ödenecek ise miktarı ile belediyenin en son kesin hesap özeti.

c) Uluslararası kuruluşlarla birlikte eğitim ve kültür faaliyetleri yürütülmesi ve festivaller düzenlenmesi halinde, uluslararası kuruluş hakkında bilgi ve ilgili belediyenin meclis kararı.

Belediye başkanları ve belediyeyi temsil eden heyetler, yurt dışındaki faaliyetlerinin devletin dış politikasına ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürüteceklerdir. Ayrıca yurtdışına çıkış amacı, süresi ve program hakkında Bakanlığımıza iletilmek üzere önceden ilgili valiliğe bilgi verilecektir.

Yurt içindeki belediyeler arasında kardeş kent ilişkisi ilgili belediyelerin karşılıklı meclis kararları ile kurulabilecektir.

Şahabettin HARPUT

Vali
Bakan a.
Müsteşar

DAĞITIM :

Gereği:

81 İl Valiliği

Bilgi:

Müsteşar Yardımcıları

Merkez Birimleri

Genel Müdür Yardımcıları

Daire Başkanları

Kontrolörler Başkanlığı

Şube Müdürleri

**EK 4: T.C.İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MAHALLİ İDARELER GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 2005/62 SAYILI GENELGESİ**

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

SAYI:B.050.MAH.076.000/5003/50520

20/06/2005

KONU: Yurtdışı İlişkiler

Genelge

2005/62

.....VALİLİĞİNE
(İl Mahalli İdareler Müdürlüğü)

İlgi: a) 25/06/1997 gün ve B.050.MAH.076.000/50569 sayılı genelgemiz.
b) 20/09/2000 gün ve B.050.MAH.076.000/328 sayılı genelgemiz.
c) 24/04/2001 gün ve B.050.MAH.076.000/806 sayılı genelgemiz.
d) 16/02/2005 gün ve B.050.MAH.076.000/597-50137 sayılı genelgemiz.
e) 07/04/2005 gün ve B.050.MAH.065.0002/86-80970(2005/36) sayılı genelgemiz.

Belediyelerin seçilmiş ve atanmış personelinin yurtdışı görevlendirilmelerinde uyulacak esaslar ilgi genelgelerimizle belirlenmiştir. Ancak son günlerde Dışişleri Bakanlığı ve valiliklerimizden alınan yazılardan yurtdışı görevlendirmelerde bu esaslara uyulmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, yurtdışı görevlendirmelerde aşağıdaki esaslara uyulması gerekli görülmüştür.

1. Belediyeler bütçelerinden kendi görev ve hizmet konuları dışında harcama yapılamayacağından, görev ve hizmetle ilişkisi olmayan konular için yurtdışı görevlendirme yapılmayacaktır.
2. Görevlendirmeler; azami tasarruf ilkelerine uygun olarak, asgari sayıda personel ve asgari süreler için yapılacaktır.
3. Görevlendirmeler için belediye meclisinden karar alınacaktır.
4. Toplantı, kongre, seminer, panel vb. organizasyonlara katılmak için görevlendirilen personelde katılım için gerekli olan, yabancı dil bilgisi ve nitelikler aranacaktır.
5. Kamu kurum ve kuruluşları, Belediye birlikleri ve “kamuya yararlı dernek” statüsünde bulunan mahalli idare dernekleri dışındaki kişi, dernek, şirket, vakıf

vb. kuruluşlar tarafından kurs, seminer, inceleme gezisi vb. adlarla yurtdışında düzenlenen programlar için personel görevlendirilmeyecek, harcırah ödenmeyecektir

6. Toplantı, kongre, seminer, panel, vb. organizasyonlar ile kardeş şehir ilişkileri nedeniyle görevlendirilmelerde, organizasyonu düzenleyen kuruluş (Belediye, belediye birliği veya uluslararası kuruluş vb.) veya resmi makamlar tarafından yapılmış davet yazıları aranacaktır.

7. Yurtdışı görevlendirmeler ve temaslar hakkında belediye meclisine ilk toplantıda bilgi verilecektir.

8. Görevlendirilen personele 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcırah (yol+yevmiye) giderleri dışında herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

9. Organizasyonu düzenleyen kuruluşa (var ise) herhangi bir ad altında (eğitim giderleri, hizmet satın alınması, konaklama ücreti, rehberlik ücreti vb.) ödeme yapılması mümkün değildir.

10. Görevlendirilen personelle birlikte yurtdışına çıkan el ve çocuklar için Belediye bütçesinden herhangi bir ödeme yapılması mümkün değildir.

11. Belediye bütçesinden ödeme gerektiren veya gerektirmeyen her türlü yurtdışı görevlendirilmelerde yukarıda sayılan usul ve esaslara uyulacak ve yurtdışına çıkışın amacı, süresi ve program hakkında Bakanlığımıza iletmek üzere önceden ilgili valiliğe bilgi verilecektir.

12. Belediye başkanı ve diğer personelin görev dışından yurtdışına çıkışlarında da ilgili valiliğe bilgi verilecektir.

Belediye başkanları ve belediyeyi temsilen giden heyetler yurt dışındaki faaliyetlerini devletin dış politikasına ve uluslararası antlaşmalara uygun olarak yürüteceklerdir. Yurt dışına giden belediye görevlileri Bakanlığımızca Dışişleri Bakanlığımıza bildirilecektir. Bu çerçevede; belediye adına yurt dışına gidecek heyetlerin ziyaret ettikleri ülkelerdeki dış temsilciliklerimize, mümkünse ülkeye varışlarını müteakip, bir nezaket ziyareti gerçekleştirmelerinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Dış temsilciliklerimizden, önceden mutabakata varılanlar haricinde, resepsiyon, tercüman ve mihmandar tahsisi, randevu temini gibi dış temsilciliklerimizin imkânlarını aşabilecek taleplerde bulunulmayacak; özel nitelikli ziyaretlere dış temsilciliklerimizin ismini kullanarak resmi hüviyet kazandırılmaya çalışılmayacaktır.

Ayrıca, yurt dışında bulunulduğu sürece olumsuz imaj ve değerlendirmeye yol açabilecek tutum ve davranışlara meydan vermeyecektir.

Bu konuda Bakanlığımızca yayınlanan ilgi genelgelerin bu genelgeye aykırı hükümleri geçersizdir.

Bilgilerinizi ve uygulamanın bu esaslara göre yürütülmesi için gereğini rica ederim.

Şahabettin HARPUT
Vali
Bakan a.
Müsteşar

DAĞITIM:

Gereği:

81 İl Valiliğine

Bilgi:

Müsteşar Yardımcıları

Merkez Birimleri

Genel Müdür Yardımcıları

Daire Başkanları

Kontrolörler Başkanlığı

Şube Müdürleri

EK 5: FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1. Cittaslow olduktan sonra Seferihisar girişine yerleştirilen tabela

Fotoğraf 2: Cittaslow olduktan sonra değişen Seferihisar Belediyesi Duyuru Panosu

Fotoğraf 3: Üretici köylülerin tüketicilere ürünlerini aracısız satabilmeleri için oluşturulan Köy Pazarı

Fotoğraf 4: Esnafa örnek oluşturması için düzenlenen Belediye Pasajı

Fotoğraf 5: Slow Food düşüncesini yaygınlaştırmak amacıyla yaptırılan logolu önlükle satış yapan bir Seferihisarlı.

KAYNAKÇA

- AKSAKOĞLU, Ece, (2007), “Yerel Kalkınmada Katılımcı Politikalar: Çanakkale Örnek Alan Değerlendirmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul.
- AKTAŞ, Esra Diğdem, (2007), “Kentlerin Sürdürülebilir Gelişiminde Güncel Yaklaşımlar Kapsamında Yaşam Kalitesi-Kocaeli Örneği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü**, Kocaeli.
- ATAY, Çınar, (2004), “Seferihisar İlçesinin Gelişmesinde İç Dinamiklerin Rolü”, **Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir: ss.109-111.
- ATIL, Aslı, Bahriye GÜLGÜN ve İsmail YÖRÜK, (2005), “Sürdürülebilir Kentler ve Peyzaj Mimarlığı”, **Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi**, Sayı:42(2), İzmir: ss.215-226.
- BAL, Hüseyin, (1999), **Kent Sosyolojisi**, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara.
- BANISTER, David, (2000), “Sustainable Urban Development and Transport–A Eurovision for” , **Transport Reviews**, Vol.20, pp.113-130.
- BARLAS, Tolan, (1991), **Toplumbilime Giriş**, Adım Yayınları, Ankara.
- BAŞARAN, İsmail, (2008), **Kent ve Yerel Yönetim**, Okutan Yayınları, İstanbul.
- BAYRAM, Ferhat, (2001). “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme: Araçlar, Yaklaşımlar ve Türkiye”, **Prof.Dr. Cevat Geray’a Armağan**, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, Ankara: ss.251-265.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi, (2006), **Bursa’da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci Araştırması**, 2.Baskı, BBB Yayını, Bursa.
- CANSEVER, Turgut, (2009), **İslam’da Şehir ve Mimari**, 5.Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- ÇAHAANTİMUR İSPALAR, Arzu (2010), “Sürdürülebilirlik Olgusunun Kentsel Gelişme Sürecindeki Yansımaları”, **21.Yüzyıl Kentleri**, Elif Karakurt Tosun(Ed.), Ekin Yayınevi, Bursa: ss.225-256.
- ÇAHAANTİMUR, Arzu ve Hülya TURGUT YILDIZ, (2008), “Sürdürülebilir kentsel gelişmeye sosyokültürel bir yaklaşım: Bursa örneği”, **itüdergisi/a mimarlık, planlama, tasarım**, Cilt:7, Sayı:2, İstanbul: ss.3-13.
- ÇETİN, Murat, (2005), “Teori ve Uygulamada Bölgesel Sürdürülebilir Kalkınma”, **Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt 26, Sayı:7 (1), Sivas: ss.1-20.
- DENKER, M.Sami, (2002), **Sosyal Bilimlerde Yöntem ve Bilimsel Rapor Hazırlama Teknikleri Ders Notları**, 8.Basım, Kütahya.
- DUBEN, Alen ve Sadun EMREALP, (1996), **Urban Management Development**, IULA-EMME Yayını, İstanbul.
- Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, (2004), Seferihisar Kaymakamlığı Çevre Kültür ve Turizm Birliği Yayını, İzmir.

- EMREALP, Sadun, (2005), **Türkiye Yerel Gündem 21 Programı. Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı**, 2.Baskı, IULA- EMM Yayını, İstanbul.
- ERCOŞKUN, Özge Yalçiner, (2007), “Sürdürülebilir Kent İçin Ekolojik-Teknolojik (Eko-Tek) Tasarım: Ankara- Güdül Örneği”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Ankara.
- ERTEK, Ahmet, (1991), “Avustralya”, **İslam Ansiklopedisi**, C:4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: ss.167-170.
- ERYILDIZ, Semih, (2007), **Yeşil Yerel Yönetim**, Algi Yayıncılık, Ankara.
- FAINSTEIN, Susan ve Scott CAMPBELL, (1996), **Readings in Urban Theory**, Blackwell Publisher, Cambridge.
- FROMM, Erich, (1997), **Sahip Olmak Ya da Olmak**, (Çev:Aydın Arıtan), Arıtan Yayınevi, İstanbul.
- GAİNES, Jeremy ve Stefan JAGER, (2009), **Manifesto for Sustainable Cities**, Prestel Verlag, New York.
- GOTTSCHALK, Simon, (1999), “Speed Culture: Fast Strategies in Teleyised Commercial Ads.”, **Qualitative Sociology**, Vol.22 (4), pp.311-329.
- GÖRMEZ, Kemal , (2006), “Sürdürülebilir Kalkınmacılıktan Yağmalanan Kıyılara Türkiye’nin Kıyı Politikası”, **Kıyı Alanlarında Hukukilik ve Sürdürülebilirlik Arayışı**, Mekânsal Yerleşim Derneği Yayını, No.1, Ankara:ss.21-29
- GÜNBEYAZ, Nükhet, (2007), “Samsun İlinde Kentleşmenin Çevresel Açidan İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Samsun.
- GÜREL ÜÇER, Z. Aslı, (2009), “Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri Kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Ankara.
- HAŞTEMOĞLU, Hasan Ş. (2006), “1960’larda Sürdürülebilirlik ve Kentleşme; Isparta, İstasyon Caddesi Örneği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Isparta.
- HONORE, Carl, (2008), **Yavaş**, (Çev:Esen Gür), Alfa Yayınları, İstanbul.
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Cittaslow> (15.05.2010).
- http://en.wikipedia.org/wiki/Goolwa,_South_Australia (22.06.2010).
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Ludlow> (21.06.2010).
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Ludlow> (21.06.2010).
- <http://slowfoodgenclik.wordpress.com/slow-food/> (08.06.2010).
- <http://sustainablecities.dk/en/actions/a-paradigm-in-progress/cittaslow-putting-quality-of-life-first> (15.05.2010).
- <http://toprakana-slowfood1.blogspot.com/> (06.06.2010).

<http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ngiltere> (07.06.2010).
<http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0talya> (07.06.2010).
<http://tr.wikipedia.org/wiki/Avustralya> (07.06.2010).
http://tr.wikipedia.org/wiki/Fast_food (29.05.2010).
<http://tr.wikipedia.org/wiki/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik> (05.06.2010).
http://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar,_%C4%B0zmir (12.06.2010).
http://tr.wikipedia.org/wiki/Ya%C5%9Fam_kalitesi (25.06.2010).
<http://www.arkitera.com/h41395-yavas-hayatin-hizli-yukselisi.html> (15.05.2010).
<http://www.arkitera.com/h51930-yavas-sehrin-baskani-da-yavas.html> (19.05.2010).
<http://www.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=48923> (14.06.2010).
http://www.bayindirlik.gov.tr/turkce/kentlesme/Kentges_raporu_son.pdf (06.04.2010).
<http://www.berwick-cittaslow.org.uk/Cittaslow/FuturePlans.htm> (13.05.2010).
<http://www.cittaslow.net/download/DocumentiUfficiali/2009/newcharter%5B1%5D.pdf>
 (29.05.2010).
<http://www.cittaslow.net/download/DocumentiUfficiali/2009/newcharter%5B1%5D.pdf>
 (29.05.2010).
<http://www.cittaslow.org.au/> (15.05.2010).
<http://www.cittaslow.org/index.php?method=network&action=country&id=23>
 (10.06.2010).
<http://www.cittaslowgoolwa.com.au/faq.html> (21.05.2010).
<http://www.cittaslowgoolwa.com.au/history.html> (22.06.2010).
<http://www.cittaslowgoolwa.com.au/join.html> (22.06.2010).
<http://www.cittaslowludlow.org.uk/> (12.06.2010).
<http://www.cittaslowludlow.org.uk/> (21.06.2010).
<http://www.cittaslowludlow.org.uk/page.php?Pid1=3&Pid2=11&PLv=2> (21.06.2010).
<http://www.cittaslowludlow.org.uk/page.php?Pid1=3&PLv=1> (21.06.2010).
http://www.cittaslowseferihisar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=65 (15.05.2010).
<http://www.comune.greve-in-chianti.fi.it/attach/slow-statuto-en.pdf> (13.05.2010).
<http://www.distinctlycumbrian.co.uk/images/stories/spring%202008%20newsletter.pdf>
 (19.05.2010)
http://www.ebso.org.tr/kurumsal/sayfa.php?sayfa_no=555 (13.06.2010).
http://www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/Feristah_II.doc (27.05.2010).
<http://www.ekoiq.com/roportajlarDetay.asp?ID=4> (06.06.2010).
<http://www.facebook.com/group.php?gid=5832212719&v=info> (15.05.2010).

- <http://www.georgiaorganics.org/conference/> (03.06.2010)
- http://www.izmir.gov.tr/default_B1.aspx?content=1098 (12.06.2010).
- <http://www.izmirdesanat.org/yavas-sehirler> (15.05.2010).
- <http://www.kentli.org/makale/kultur.htm> (02.04.2010)
- <http://www.kentlob.net/index.php/Kuresellesme-Surecinde-Kentlerimize-Giren-Yeni-Tuketim-Mekânlari-Ve-Yitirilen-Kent-Kimlikleri.kent> (06.06.2010).
- <http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1329> (25.06.2010).
- <http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs%5Caalborgsarti.pdf> (27.05.2010)
- <http://www.oecd.org/subject/mcm/1999/pdf/totrevh.pdf>, (04.05.2010)
- <http://www.orvieto-info.com/> (12.06.2010).
- http://www.paradoks.org/makale/yil5_sayi2/ekarakurt52.pdf (07.05.2010).
- <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalHaberDetay&Date=01.12.2009&ArticleID=966892> (13.06.2010).
- http://www.saygid.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=6:sakin-sehir&catid=1:son-haberler&Itemid=50 (14.06.2010).
- <http://www.seferihisar.bel.tr/gazete.pdf> (13.06.2010).
- <http://www.seferihisar.gov.tr/> (14.06.2010).
- http://www.slowfood.com/about_us/eng/manifesto.lasso (08.06.2010).
- <http://www.slowfoodanadolu.com/index.php/baskanin-mesaji/slow-food-carlo-petrini-bilinc-ve-sorumluluk/> (08.07.2010).
- <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5393.html> (20.06.2010).
- <http://www.terramadre.org/pagine/welcome?n=en> (14.06.20).
- <http://www.turkiye-rehberi.net/harita/resim/Turkiye/izmir-haritasi.jpg> (14.06.2010).
- <http://www.utikad.org.tr/haberler/?id=3767> (15.05.2010).
- <http://www.winchester.gov.uk/Documents/committees/town%20forum/WTF066%20-%20Appendix%201.pdf> (13.05.2010).
- http://www.yapi.com.tr/Haberler/yavas-sehir-hareketi-100-kente- yayildi_68844.html (19.05.2010).
- İLKER, Osman, (2005), **Seferihisar ve Seferihisarlılar**, Seferihisar Halk Eğitim Müdürlüğü Yayını, İzmir.
- KARADAĞ, Arife, (2004), “Seferihisar’ın Kentsel Gelişimi”, **Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir: ss.85-92.
- KARAKURT TOSUN, Elif (Ed.), (2010), **21.Yüzyıl Kentleri**, Ekin Yayınevi, Bursa.
- KELEŞ, Ruşen, (1998), **Kentbilim Terimleri Sözlüğü**, İmge Yayınları, Ankara.
- KELEŞ, Ruşen, (2004), **Kentleşme Politikası**, 8. Basım, İmge Kitabevi Yayınları,

Ankara.

- KUNDERA, Milan, (2008), **Yavaşlık**, (Çev:Özdemir İnce), Can Yayınları, İstanbul.
- KÜÇÜKCAN, Talip, (2001), “İtalya”, **İslam Ansiklopedisi**, C.23, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: ss.445-446
- MARSHALL, Gordon, (1999), **Sosyoloji Sözlüğü**, (Çev:Osman Akınbay ve Derya Kömürcü), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.
- MENGİ, Ayşegül ve ALGAN, Nesrin, (2003), **Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme – AB ve Türkiye Örneği**, 1. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- MIELE, Mara, (2008), “CittàSlow: Producing Slowness against the Fast Life”. **Space and Polity**, Vol.12, No:1., pp.135-156
- MUTLUER, Mustafa, (2004), “Seferihisar Çevresinde Arazi Kullanım Sorunları”, **Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir: ss.71-74.
- NEWMAN, P. W. G. (1999), “Sustainability and cities: extending the metabolism model”. **Landscape and Urban Planning**, Vol. 44(4), pp.219-226.
- OUTHWAITE, William (Ed.) (2008), **Modern Toplumsal Düşünce Sözlüğü**, (Çev:Melih Pekdemir), İletişim Yayınları, İstanbul.
- ÖZCAN, Azmi, (2000), “İngiltere”, **İslam Ansiklopedisi**, C.22, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: ss.296-299.
- ÖZEN GÜÇLÜ, Sevinç, (2002), **Kentleşme ve Göç Sürecinde Antalya’da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- ÖZER, İnan, (2004), **Kentleşme, Kentleşme ve Kentsel Değişme**, Ekin Kitabevi, Bursa.
- ÖZGÜR, Hüseyin ve KÖSECİK, Muhammet (Ed.).**Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform**, Nobel Yayınları, Ankara.
- ÖZTÜRK, Tarık, (2010), “Sürat Çağına İnat Yavaş Şehirler”, **TOKİ Haber Dergisi**, Sayı.4, İstanbul: ss.36-42.
- PALABIYIK, Hamit, (2005), “Sürdürülebilirlik ve Yerel Yönetimler: Uygulanabilirliği ve Ölçümü Üzerine”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform**, (Ed:Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik), Nobel Yayınları, Ankara.
- PARKİNS, Wendy, (2004), “Out of Time Fast Subjects and Slow Liying”. **Time & Society**, Vol.13(2-3)., pp.363-382.
- POCOCKE, Richard, (2010), **Seyyahların İzinde Seferihisar**, (Çev:İlhan Pınar), Seferihisar Belediyesi Yayını, İzmir.
- QUAID, Allison, (2002), “The Sustainability Inventory: A Tool to Assist US Municipalities Advance Towards Sustainability”, **Local Environment**, Vol.7, pp.447-452.
- SATTERTHWAITE, David, (1997), “Sustainable Cities or Cities That Contribute To Sustainable Development ?”, **Urban Studies**, Vol. 34(109.), pp.1667-1691.

- SAYAR, Kemal, (2009), **Yavaşla!/Hayattan Bir Defa Geçeceksin**, Timaş Yayınları, İstanbul.
- SCHNEIDER, Stephen, (2008), “Good, Clean, Fair: The Rhetoric of the Slow Food Movement”, **College English**, Vol.70(4)., pp.384-402.
- Seferihisar Kaymakamlığı, (2004), **Seferihisar**, Seferihisar Kaymakamlığı Çevre Kültür ve Turizm Birliği Yayını, No.1, İzmir.
- SENCER, Yakut, (1979), **Türkiye’de Kentleşme**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- SEZAL, İhsan, (1992), **Şehirleşme**, Alternatif Üniversite Yayınları, İstanbul.
- SHAUKLAND, Graeme, (1996), “Tarihi Değeri Olan Kentlere Neden El Atmalıyız?”, **Cogito**, (Çev:Kamran Tuncay), S:8, İstanbul: 23-35.
- SHIVA, Vandana, (2010), **Yeryüzü Demokrasisi**, (Çev:Ali K. Saysel, Elçin Gen ve Onur Günay), Bgst Yayınları, İstanbul.
- SOYKAN, Fusun, (2004), “Seferihisar Turizmi ve Alternatif Turizm Olanakları”, **Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi, 7-8 Ekim 2004, İzmir:ss.163-174
- ŞENGÜL, H.Tarık, (1999), “Sosyal Adalet, Kent Mekânı ve Küreselleşme”, **Dünya Şehircilik Günü 23. Kolokyumu Bildiriler Kitabı**, TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını, İstanbul: ss.69-84.
- ŞİMŞEK, Ümit, (2003), **Sade Hayat**, Selis Kitaplar, İstanbul.
- TAŞ, Nilüfer ve TAŞ, Murat(Ed.), (2009), **XXI. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı**, TMMOB Mimarlar Odası Yayını, Bursa.
- TEKELİ, İlhan, (1999), **Sürdürülebilirlik Kavramı Üzerine İrdemeler, Prof. Dr. Cevat Geray’a Armağan**, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, Ankara.
- TSENKOVA, Sasha, (1999), **Events and Debates**, Blackwell Publishers Ltd., USA.
- ULUSOY, Ahmet ve VURAL, Tarık, (2001), “Kentleşmenin Sosyo Ekonomik Etkileri”, **Belediye Dergisi**, Cilt:7, Sayı:12, Ankara: ss.9-20.
- USLU, Aysel, (2009), “Sürdürülebilir Yeşil Kent Fikirleri, Örnekleri Ve Türkiye İçin Dersler”, **XXI. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı**, TMMOB Mimarlar Odası Yayını, Bursa: ss.49-58.
- VAN GEENHUISAN, Marina ve NIJKAMP, Peter, (1994), “Sürdürülebilir Kenti Nasıl Planlamalı?”, **Toplum ve Bilim Dergisi**, (Çev:Nil Duruöz), Sayı: 64-65, İstanbul: ss.129-140.
- WHEELER, Stephen, (2003), **The City Reader**, 3rd Edition, New York.
- www.disscouncil.com/.../Cittaslow%20Community%20Chest%20Criteria.doc (13.05.2010).
- YAZAR, Kadir Hakan, (2006), “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Çerçevesinde Orta Ölçekli Kentlere Dönük Kent Planlama Yöntem Önerisi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.

- YAZAR, Kadir Hakan, (2009), “Sürdürülebilir Kent: Göstergeleri, Formu ve Planlama Süreci”, **XXI. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı**, TMMOB Mimarlar Odası Yayını, Bursa: ss.115-122.
- YURTSEVEN, H.Rıdvan, (2007), **Slow Food Ve Gökçeada: Yönetmel Bir Yaklaşım**, 2.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- YURTSEVEN, H. Rıdvan, Ozan KAYA ve Serhat HARMAN,(2010), **Yavaş Hareketi**, Detay Yayıncılık, Ankara.

DIĞER KAYNAKLAR

- Cittaslow Kriterleri Kapsamında Seferihisar Belediyesi’nin Yürüttüğü Çalışmalar Raporu, 3 Haziran 2010.
- KÖSTEM, Bülent, Cittaslow Seferihisar Temsilcisi, 12 Mayıs 2010 tarihinde Seferihisar’da Yapılan Mülakat (Ek 2).

DİZİN

A

Avustralya 53, 55, 60, 61, 62, 101

B

Bilimsel Komite..... 42

Bra.....41, 53

C

Carlo Petrini 30, 35, 36, 37, 41

Cittaslow .1, 2, 3, 30, 31, 32, 40, 41, 42,

43, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53,

54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63,

74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84,

86, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97,

98, 99, 100, 101, 102

Cittaslow Festivali 92

Cittaslow Logosu.....45, 101

Convivia 38

E

Erich Fromm..... 5, 6

F

Fastfood.....38, 75

G

GDO.....83, 100

Goolwa 53, 55, 60, 61, 62, 63, 100, 101, 102

Gro Harlem Brundtland 9

H

hız 32, 33, 34

hızlı yaşam.....35, 38

I

İngiltere 40, 43, 53, 55, 58, 61, 101

İtalya ... 8, 37, 40, 41, 43, 53, 54, 55, 56, 75, 76, 77, 92, 101

İzmir.. 18, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73,

74, 81, 83, 84, 85, 86, 90, 92, 95, 97,

98

K

Kemal Sayar 34

kent.... 1, 2, 3, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22,

23, 25, 28, 30, 31, 47, 48, 49, 51, 52,

56, 57, 63, 67, 68, 69, 73, 74, 76, 79,

81, 85, 86, 88, 94, 99, 100, 101, 102

kentleşme.....1, 6, 15, 16, 17, 18, 19, 21,

22, 23, 24, 25, 32, 75, 101

kentsel yaşam kalitesi.....52, 98, 101

köy pazarı 80

küreselleşme 1, 36

L

Lezzet Sarayı 56, 57

Ludlow ..53, 55, 58, 59, 60, 61, 63, 100, 101, 102

M

Mekke..... 66

Milan Kundera..... 33

O

Orvieto.....40, 41, 42, 53, 54, 55, 56, 57, 63, 100, 101, 102

S

Sakin Şehir..... 80, 86

Sakin Yaşam Girişimi Derneği..... 95

salyangoz 45, 77

satsuma 71

Saturnini 41

Seferihisar 1, 2, 3, 54, 55, 65, 66, 67, 68,

69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78,

79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 90,

91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100,

101, 102

Seferihisar Belediyesi 74, 76, 78, 79, 81,

83, 85, 86, 88, 90, 92, 93, 95, 96, 97,

98

Sığacık.....66, 68, 69, 71, 73, 80, 81, 84,

85, 86, 88, 90, 91, 92, 94, 97, 98

Sığacık Pazarı 80, 86, 91, 92, 97

sürdürülebilir gelişme....8, 9, 10, 11, 17, 18, 40, 46, 52

sürdürülebilir kentleşme.... 1, 2, 3, 9, 19,
22, 23, 100, 101, 102
sürdürülebilirlik .2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 14,
16, 17, 19, 20, 21, 25, 27, 28, 32, 38,
52, 100, 102

T

Teos..... 65, 73, 84, 94
Terra Madre.....50, 96, 98
Toprak Ana.....50, 96, 98
Toskana 41, 55

Y

yavaş 1, 3, 31, 32, 35, 36, 45, 53, 56, 57,
60, 62, 77, 78, 79, 94, 99, 100
Yavaş Pazar 57
yavaş şehir.....1, 3, 32, 77, 78, 99, 100
yavaş yaşam..... 36
yavaş yemek 35, 36, 79
yavaşlık 32, 33, 34, 44, 45
Yerel Gündem 5, 8, 9, 26, 47
Yerel Kalkınma..... 23

